V L ZAIKIMA

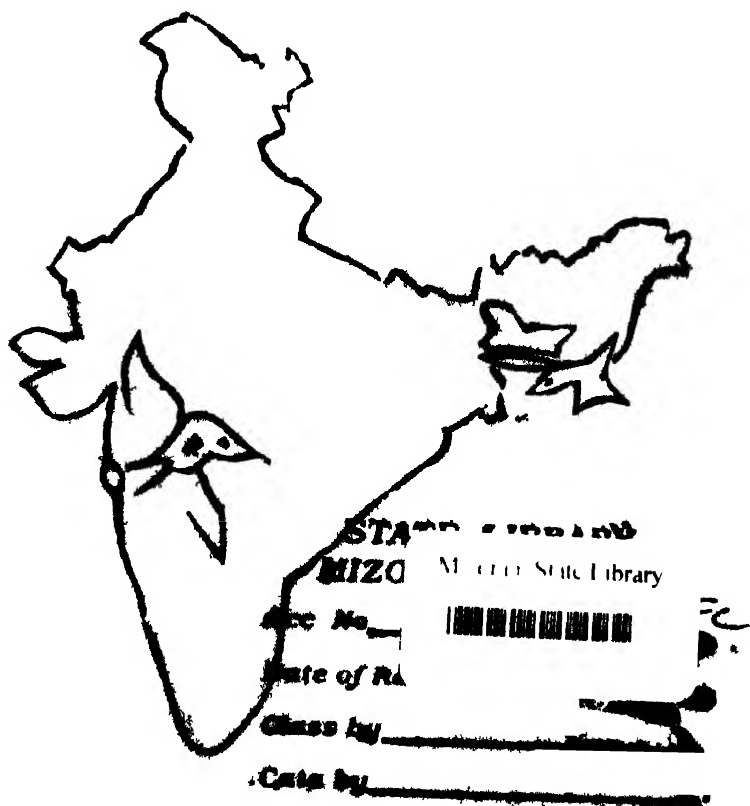

BOMBAY FANTASIES

BOMBAY INLENG

Dedicated to

College of Social Work,
Nirmala Niketan
38, New Marine Lines,
Bombay—400020
(Affiliated to Bombay University)

PUBLISHED
BY
M C LALRINTHANGA KHATLA AIZAWL

FIRST EDITION	1985
SECOND EDITION	1987
THIRD EDITION	1991
COPIES	1500

MANUFACTURED IN INDIA

PRINTED AT
[illegible] PRESS,
BETHEL HOUSE, KHATLA,
AIZAWL-796001, MIZORAM.

INTRODUCING 'BOMBAY FANTASIES'

This book entitled Bombay Fantasies', written in Mizo, a language spoken by the Tribals living in Mizoram in North East India is more or less excerpts from_ the note book of a social worker It deals briefly with the problem of begging in the metropolitan city of Bombay and then more extensively with prostitution The writer, a student of social work, met a girl of 20 from his own community in a Rescue Home run by the State Social Welfare Department He took up her case at the request of the authorities and this is the case history of that girl, Zâmvêli who took Catherine as her professional name She was born and brought up in a Christian home at Aizawl, the capital of Mizoram All her near relatives having died, she was taken to Bangalore to the home of her uncle There she was treated badly by her aunt and life became unbearable She decided to seek happiness and security on her own with a nice young man she met in a Tea-stall and eloped with him However, she found herself sold to a brothel-home on Falkland Street, Bombay After some years she was rescued by Bombay special Police squad and placed in a Rescue Home What was her future ? What was she rescued for ? Having no more relatives to go back to, should she return to her old profession on her free will ? or would society accept her and could she find a husband who would love

her ? With the help and encouragement of the social worker this lonely and abused girl found true happiness and fulfilment

Mizoram had been politically and geographically isolated Few in India knew about the people living in it and they too knew very little about the social problems of India and her cities After independence, the Mizos came into more intimate contact with the rest of India With a view to preserve their tribal identity one political party demanded independence and launched armed insurgency Military operations against them and general development works in the country made a great many changes in their social and economic lives. Insurgency and counter operations made life in the country uncertain and a scramble for easy money became inevitable Prostitution was never a serious problem, the few cases of known whores were more of family problem Drugs and other social evils begin to invade the society. These totally unexpected and rapid developments create new problems they never faced before

This is a timely book for such community. Social acceptance of reformed prostitutes and criminals is perhaps the best remedy towards their rehabilitation. This book focuses on the problem faced by our unfortunate brothers and sisters and they are not beyond redemption.

[illegible] Rev. Zairema

ZIAKTU THUHMA

Mahni tlin lohna sawi tur hian chhuanlam siam a remchang khawp mai Ka mit ṭhat tâwk loh vangin lehkha zir a hautak em em mai a, chu ichhapah chhûngkaw lam harsatna avangin rualawt reng rengin lehkha ka zir a Shillong lama B A ki zir zawh hnuin India ram khawpuia M A zir ka chak em em mai a Mahse, **duhthusam ang kan chunga a lo thlen hian harsatna namen lo pal tlang tur a awm a lo ni**

Kum 1981 khan Bombay khawpuia Tata Institute of Social Sciences a lehkha zir turin ka inpuahchih a Ka tlai avangin admission ka tifel thei lo va Mahse, Bombay hmun ngeia hlawhchham ka nih avangin rilru dam takin Mizoram lama haw ka tum a Bombay ka chhuahsan hmain Bombay University a Master of Social Work zirna, College of Social Work a awm thu ka hria a 'Bei nge sei run dung' tih ang deuhvin College of Social Work chu ka pan chawih a, vanneih asiamin admission chu ka tifel ta mial a

Duhthusamah sam luat a lo awm hauh lo mai Ka zirna hmunah chuan mipa Hostel a awm lo va, riakmaw va ang maiin Bombay khawpui chhungah awmna haichhamin kum khat leh thlaruk lai mai ka vakvai a, lehkha zir a hautak thin hle a ni Kum khat chhungin ka awmna vawi sawm zet ka sawn

kual a, he lehkhabua sava thlawk lai lem pawh hi a bu chhung thu nen a inrem ang bawkin keima chanchin nen a inhmeh em em a ni

In lama ka chhungte thichhawnga dam lova an awm thin bakah ka thatchhiat vang ni miah lovin lehkha zir mumal thei lovin ka khawsa a, a buaithlak thei hle a ni Ka Vai ṭawng thiam loh chu thu khat ni se, Sap ṭawng lah chu ka hnehsawh lo em em mai a sawi mai ain a buaithlâk ṭhin Mani lo maha buaipuiawm tawh tehlul nen, 'experience a tangkai tih chhuanlama hmangin a buai thei ang berin ât ka so zui chiam mai a, thlasik mumang ain a nep chuang lo hial âwm e

Hmel ṭhain puak ti lo mah ila, ka zirpuite zingah chuan ka hmel a dang bik a Bombay khawpuia ni chengte ain ka ṭha tihna phei zawng a ni lo va, mahse ka hmel zawng a dang deuh bik a ni **Foreigner** anga min ngaiin ka phu bak hiala ngaihsan leh dawnsawn ka hlawh chang a tam mai a Eng emaw chang chuan **tribal** ka ni tih hriain ka nihna aia hniama min dawngsawngtu an awm bawk

Kan College-ah chuan kar khata ni thum chhung class neih a ni a, ni thum office lama hna thawka chhuah a ni bawk a Kum khatnaah chuan Indian Council of Social Welfare office-ah ka thawk a, inter country adoption (ram dang aṭanga India mi, an fa anga neih) chungchâng hi hna tam bera ka neih a ni a Mahse, ka hna thawh dan chu changkang tia sawi tur phei zawng a ni hauh lo Kum

tawp lamah chuan ka thawhna office hian Regional Conference of the International Council on Social Welfare (Asia and Western Pacific Region) a thleng a. Five Star hotel chhuanawm tak, Oberoi Towers-a pilai zathum leh sawmnga lai mai buaipuia hapta khat zet ka phei vel vat vat lai chuan mahni tawkah a nuam ve hle a ni.

Kum khatna chu mumang ang ruaiin ka hmang ral a, vanneihthlak takin ka tling ve hiam a. Kum hnihnaah chuan tlemin keimah rau rauvah ka changkang ve deuh hret a. Mahse, ruailawh a na dawn chauh a la ni. Ka thawhna office chu ka sawn a, Divisional Social Welfare office lamah hna ka thawk ta a. Institution (kutdawhho chhawmdawlna, nawhchizuarho chhawmdâwlna, kuttuallеichhamho chhawmdawlna, naupang chhawmdawl ngai enkawlna etc) tam tak fangin an hna thawh dante ka zir a, a bengvârthlâk hlein ka hria. Kutdawhho enkawlna (Receiving Centre for Beggars, Chembur) ah ka hun tam ber ka hmang a. He hmunah hian mi mal harsatna nei pawh sawm dâwn lai ka buaipui ve nghe nghe a ni. Kum tawp lama an Superintendent (Mr S S Tribhuvan) thu sawi chu phû lo mah ila, ka lawm tâwk a tling tak meuh a ni. Ka hnathawh dân leh ka thiltih dân atangin Kristian ka nih a ring a, min zawt ta hial a. Tata Institute of Social Sciences-a zirlai pathum vêl chu he office-ah hian kum tinin hna thawkin an awm ṭhîn a, kei erawh chu College of Social Work-a zirlai zînga thawk hmaṣa ber leh a thawk awmchhun ka ni a. Pu Tribhuvan-a chuan an hnêna zirlai thawk zînga

thawk ṭha chungchuanga min ngaih thu sawiin kan College pawh ṭha a tihzia ka hriatah leh kan hotunu hriatah ngei a sawi a 'Ṭawngkam ṭhain sial a man' an lo ti ṭhin a, pawm thiam harin ka hre ta lo

Kum hnihna tâwp lamah chuan vanneihthlâk takin Father Siraj Pinto (Mizorama kum tam tak rawngbawla awm ve tawh) leh a thianpa zarah Y M C A Hostel-ah admission ka hmu ta a, ka zirna pawhin awmzia a nei ve ta deuh va Mahse, rual zawng ka khum phah hauh lo a ni Bombay khawpuia riakmaw va ang maia awmna hnawnga ka vah ka vah laiin ni khat chu thlan tla phangin rilru beidawng tak maiin khawlaiah ka tei rak rak a Lehkhabu ngaihnawm tak mai ziak châkna rilru ka nei ta a A bu hming tûr ka ngaihtuah ta ngat ngat a, eng emaw hnuah chuan BOMBAY INLENG tiin a hming ka phuah a A Sâp hming tûr ka buaipui leh a, thla eng emaw hnuah chuan BOMBAY FANTASIES tiin a Sâp hming tûr chu ka sa ta a A bu ka ziak hmain a hming ka phuah fel diam a ni

Final exam kan zawh hnuin (May, 1983) he lehkhabu hi ka ziak ṭan a Bombay hmunah result nghah pahin thla khat chhung zet chu ngawrh takin ka ziak ngat ngat a Goa chanchin ziak tel ṭûla ka hriat avângin Goa iam fangin ni sâwm vêl ka zin harh zawk a Kan result a lo chhuak a, ka tling ve mial a. Mizoram lama ka haw hnuin thil dang engmah mumal i ngaihtuah hlei thei lo khawpin ka ziak zawm leh a. Thla ruk chhûng chuan ziak zawh mai ka

inbeisei a, mahse kum khat zet ki buaipui hnuin ka zo thei chauh a ni Eng emaw chânga beidawng taka ka awm ţhin lai chuan "Hlawhchham pawh ni ila, ka hlawhchham dân zawng zawng ngaihtuahin ka ziak zêl ang a, ka hlawhtling tho tho vang" tiin rilru ka siam hial ţ'hin **Tumna leh beiseina piah lamah a rah seng tur a awm thin a lo ni**

Lehkhabu eng emaw zah ziak tawh mih ila, tunah hi chuan mi dang chanchin ngawi ngawi ka ziak lo va, keima chanchin ka ziak a ni ber Eng ual ni lo mah se, keima lamah chuan hmasâwnna a tling tak meuh va, hlawhtlinna a ni bawk A bu chhung thu-te hi Social Work principle hmanga ziak a ni a, suangtuahna leh zêldin thubâwl chungchângah hi chuan ka ngaihdân ngawr ngawr ni lovin thil kal-hming hai lan ka tumna a ni ber Chuvangin, a tak leh a lem, a lem leh a tak, namên lova nasaa chawhpawlh a ni Kan pi leh kan pute chuan, "Chawhpawlh tâwk thiam tûrin zu sân a ngai lo" an ti ţhin a Mahse, kan tân zawng chawhpawlh tâwk thiam tûrin zir san a ngai tak meuh a lo ni

He lehkhabua mihring hming hi phuahchawp liau liau a ni a Mahse, Sâp chanchinbua mi hi chu a nih ang taka lâk chhâwn a ni thung A bu chhûng thu hi keima experience aţang leh lehkhabu tam tak ka râwn aţanga buatsaih a ni a, hmun leh thil tam berte hi chu a tak tak a ni Kum hnihnaa office lama hna bîk ka la thawh hmaa ka programme pa-khat chauh, a hnuaia mi hi târ chhuah ni se, thil kalhmang chiang zâwkin a hriat theih ka beisei

Training programme for Shri Zaikima, student of College of Social Work, Bombay-20, from 12th August, 1982 to 16th October, 1982

Date	Subject matter	Officer-in-charge imparting training
12 8 82	Introductory regarding organisational set-up and general information of the Social Welfare Department	Divisional Social Welfare Officer
13 8 82	Schemes and programmes for the Welfare of Backward Classes	Public Relations Officer
20 8 82	Feed-back discussion with the Divisional Social Welfare Officer	D S W O
21 8 82	Outline of the Prevention of Begging Act	Superintendent, Receiving Centre for Beggars, Chembur
27 8 82	Working of the Receiving Centre for Beggars	—do—
2 9 82	Administration and working of	—do—
3 9,82 & 4 9.82	various sections in the Home and Rehabilitation programmes	

9 9 82	Working of Beggars Home for Females	Superintendent, Female Beggars Home
10 9 82	Feed-back discussion with the Divisional Social Welfare Officer	D S W O
16 9 82 & 17 9 82	Administration and working of Reception Centre	Superintendent, Reception Centre, Deonar
18 9 82	Feed back discussion with the Divisional Social Welfare Officer	D S W O
23 9 82 & 24 9 82	Outline of the Suppression of Immoral Traffic Act Working of the Home and rehabilitation of the inmates	Superintendent Protective Home, Chembur
1 10 82	Role of Voluntary Agencies in the field of Social Welfare	Chief Officer, Childrens Aid Society, Matunga Road
7 10 82 & 8 10 82	Bombay Childrens Act and working of Observation Homes	Superintendent, Observation Home, Umarkhadi
14 10 82 & 15 10 82	Functions and working of Juvenile Court and Approved Institutions	To be decided by the Chief Officer, Childrens Aid Society

No · BD/282-E/Niketan/82
Bombay, Date 20th August, '82

Forwarded to all Branch Officers in this office with a request to arrange for the programme as per aforesaid schedule

Copy with complements to Shri Zaikima

Sd/
Divisional Social Welfare Officer
Bombay Division, Bombay

Pu M V Taide, Divisional Social Welfare Officer, Bombay chuan a hnuaia ka thawh laia ka thil hriat leh ka thil tawnte zalêm taka ziak min remtihsak a, a chungah ka lâwm tak meuh a ni A bu ka buatsaih chhûng hian mi eng emaw zah ka râwn a, an mi fin chhuahna azara puitlin thei chauh ka ni An chungah lâwm thu sawi ka ba nasa hle Master of Social Work zir puitling thei tûra min ṭanpuitu leh min duhsaktute chungah lâwm thu ka sawi duh a, College of Social Work-a ka thiante leh kan hotute hnênah he lehkhabu hmang hian lâwm thu ka sawi a A chhiartu zawng zawngin ṭangkai taka an chhawr ngei ka beisei

V L Zaikima,
20th May, 1985. Khatla, Aizawl, Mizoram

BOMBAY

Hollywood of India Khawvela khawpui ropui ber berte zinga pangana Arabean Sea kama thliarkai pasariha mi cheng hm isate chu sangha man mi, mawl ve tak mai an ni a An Pathian, Mumba Ai (Mumbadevi) hming an lam thiim ve loh vangin Portuguese-ho chuan Bombayin, Bombain, Bombayim an ti mai ṭhin a Koli-ho Pathian hming lam sual azarah kum zabi 18-naah Bombay hming a lo pu ta a, tun ti'engin Bombay, The City of Light a lo ni ta a ni

India rama khawpui lian tak tik pathum, Delhi, Calcutta leh Madras-a an ni khat bâwnghnute ei ral litre 8,00,000 a nih laiin Bombay khawpuia an ni khat bawnghnute ei ral chu litre 15,00,000 lai mai a ni a Canaan ram, khawizu leh hnute tui luinna nen tehkhin lo mah ila, Bombay khawpui zawng hnute tui luanna hmun a ni ve hrim hrim mai

Bombay khawpuia kutdawh 1,00,000 vel leh nawh-chizuar 50,000 lai mai chuan eng ang takin lênlai chen hlawm maw ? Bombay khawpuia hospital 257 zeta na tuara rûm ṭhinte chuan restaurant 10,850 leh hotel 383 lai maia nuam tawla khawsa ṭhinte chu thîk nachâng hria pawh ni se an thiamawm ve reng reng a ni

Sociologist-hovin ahuhova mihring chenna atana him chin (safe limit) an tih chu square kilometre khata

mihring 25,000 awm hi a ni a Mahse, Bombay khawpuiah chuan square kilometre khatah mihring 1,74,000 lai mai an inêkbeng a, eng chen tak nung damin khawsa hlawm ang maw

Mihring 14,00,000 awm theihna tura an khawpui ri i hman ni mah se, tunah zawng Bombay khawpuia mihring awm zât chu 82,00,000 zet an ni a, a ruh no no chhuakah an ti a ni ta ber mai Tar, kum 60 chung lam 4,00,000 lai maite chu an ruh a ram tawh a, an tha a ţhum tawh bawk a, an ngaihtuah-awm tak meuh a ni

Kum 2001 A D a nih meuh chuan engtin nge ni zel ang? Bombay khawpuiah mihring 1,60,00,000 vel an awm ang a Tar, kum 60 chung lam 1,000,-000 an awm dawn a ni An tai thih lawk loh phei chuan an ngaihtuahawm duh hlawm mang tak e aw

Kum 2001 ah chuan hna (job) 40,00,000 a awm thei ang a, hna chang ve lo tur 18,00,003 lai maite chu engti takin khawsa ve ta ang maw ! Tuipui kama awm ni mah se, an tui tlâkchham nasat dan tur chu ni tin gallon 3,50,00,000 a ni ang a, nipui sensa hnuaiah tuihal leh dang rovin engzah tak boral ang maw Chênna tur in an indaih loh dan tur chu in 24,00,000 a ni ang a, in leh lo nei lo an va han ţhahnem dawn tak em

Paris khawpuia Champs Elysees te, New York khaw-puia Broadway te, Rome khawpuia Via Veneto te, Hamburg khawpuia Reeperbahn te, Berlin khawpuia

Kan furstendam leh London khawpuia Piccadilly te chu khawvel pum hriata nawhchizawrhna hmun hmingthang zawng an ni meuh mai Mahse, Bombay khawpuia Pilahouse leh Falkland nen chuan khaikhin rual an ni lo an nêp lutuk !!

Khawvela nawhchizawrhna hmun pui 'Red Light District' lian ber chu Bombay khawpuia awm a ni Bombay khawpuia Red Light District, kilometre li (4) zeta zauvah chuan nawhchizuar 50,000 (thenkhat chhut dan chuan 2,00 000) an khawsa a Bombay khawpuia an Bazara chawhmeh chi hrang thlan tur a tam tehlul nen nawhchizuar thlan tur an la tam zawk hle a ni râpthlak chuan le ! Mahse, Bombay khawpuia nawhchizuar Catherine Zamveli chinchin erawh chu mittui nen an sawi thin

SHOOTING

A lâm a, a sawt ah ah a A mal a chum bat a, a fêng chhîng hle A sam a thlah hmang a, a tle ser mai a Kan thlir dûn reng a, kan bul vêlah pawh mi tam takin an thlîr ve bawk a

"Sawtia lehlam hawi zâwnga a lâm lai saw dim têin va zui ila A hriat hauh lohvin a zakah dêk thut mai ila " ka han ti a

"A khêk nasa âwm " a lo ti thuai a

"Thing bul pawma a zai lai chuan, "Keini min pawm zâwk chu ni se " ka ti a

Ani lah pek chuan a zaka dêk thu hlîr mai kha a lo la ngaihtuah a Ka sawi zawm hma chuan, "A za âwm " tih pa[illegible]n mi rawn dêk ta thut mai a Ka za ti lutuk chu ka râk ţhawt a, ka kat ta dâwrh mai a Kan bula mite lah chuan mak tiin min thlîr ţhup mai a

Thinrim deuh mai hian ka melh a, ka zak lutuk chu ka bîng mum mum a Ani pek chuan, "Chau hnêp khawpin han dêk mai ila ...," tiin min han nuih zui a A bula ţhu pheim thinrim zet mai hian, "Khawiah maw?" ka ti a

"E le, khumah," a ti a

"Counsellor meuh silha chutiang te i ngaihtuah le " ka ti a.

"Ka nupui angah ka han chan lawk a nia," a ti sam êt a.

I nupui anga chutia i chan thlâkrawk " ka ti a "Ka nupui a nih hmêl loh êm alawm," tiin chhuanlam a siam a "Chuti ni si " ka ti hman chauh va "A tak tak a ni dâwn lo tih ka hria alawm Duhthusâm hi nuam ve tak i ni asin An pawi kan sawi si lo va, an huat thu kan sawi hek lo "tiin min chhâng dang ta dêi mai a

COUNSELLING

A hmêl en chuan nula fel tak a nı a A sam a dum hlap a, a thlah hnıang a Thawmhnaw lâr a ha lo va, mahse a thawmhnaw rawng chu a nıh ang angın a tak ţha hle a, a faı hle bawk a nı A thu sawı a felın a fıah ţha a, a dam thlıam a An ınkawm chıan hnu chuan an chhungkaw chanchın leh sakhua-naa a ınhman ve ţhın dânte a sawı a A chanchın a sawı rêng rêngın a ınsıt thu mawlh chu a sawı kaı leh ţhın Mı dang ţha bıka ngaıhna pheı chu a neı a nı lo va mahse, chhandamna chungchângah pawh engmah lo kan nıhna laı hlıı a sawı a A rılru hrehawm vânga ıntıhhlum maı a tum ţhın thu te a sawı chuan a thu sawı chu pawmawm a tıhsak a A sawı laıte chuan lungchhe tak maıın a thınlung chhung lam a rum nıın a hrıat theıh a

A thu sawı laı chuan chık takın a ngaıthla a A sawı awmzıa te, a rılrua awm sı, a sawı lan lohte hrıatsak a tum bawk a A aw-kı leh a taksa che vel-te chu ngun takın a thlır a, a sawı uar laı leh a sawı ngun laıte chu a awmzıa hrıat tumın a ngaıhven a A rılru kal laı tıhbuaı hlauvın zawhna tlêm tlem chauh a zawt a

Pathıan thua mıte harsatna sut kıansak hı chu a tıh ve ngaı loh a nı a Chuvang chuan Pastor hnena kal maı turın a ngen a Mı tam tak a hmuh thu leh a beidawnzıa sawıın a chhâng lêt ve thung a 'Keı lah engmahlo bawk' tıın huphurhawm a tı hle mai a Mak tak mai a nı a, chutia rılru chı-aı taka a awm laı

chuan thil pakhat a hre chhuak a Mi hlim ni se zawng, 'Thlarauvin min hrilh' a ti ngei ang Pathian ropuizia chuan a thinlung a bual a Ama anpuia mihring a siamzia te, mihringte zinga Pathian ze awm lo ropui em emziate chuan namen lovin a rilru a hneh a, phur tak mai chuan ṭanpui a tum ta a

Dawhkan chunga Baibul chu a keu va Genesis-a Pathianin mihring a siam lai chanchinte chu a chhiar khum ta a A chhiar zawh chuan a ngaihtuahna chu a hma zawng aia fiaha ziak hnan ang mahin a thinlung chhungah chuan a fiah em em mai a

"Pathian ropuizia hi a mak ti rawh Ama zia keimahnia a awmzia te, ama anpui meuhva min siam ziate hi a ropui tak takin ka hria nang phei chuan i ngaihtuah fo ṭhinin ka ring a a ti a A hmaa nula chuan, " Mahse, bawhchhiatna avangin mi zawng zawng an tling lo vek a, tumah reng tling kan awm lo tiin hmun dangah a inziak a " tiin a chhâng a

Ropui tak hmu chhuaka a lo ngaih chu a bo ta duak a Sawi tur reng reng a hre lo va, an ngawi dun ta reng a Chutia an la ngawih reng lai chuan a rilru a hria ang tih hlauvin chhuanlam tur a dap a dap a. Hria se zawng min hmusit phawt ang le tiin a ngaihtuah a. Zahzêl atan Baibul chu zawn nei ni âwm tak hian a keu nuap nuap a A rilruah chuan eng eng emaw a lo lang ṭhin Mahse, thlalera mi mangangin tuihâla an rûm laia lui tui luang

an hrıa a, an pan a, a hmun an thlena engmah lo a lo nıh leh ṭhın dante leh an beidawnna tızualtu maı a nıh zawkzıate a ngaıhtuah a A dawıh tawlh tawlh ta maı a

Eng vang phıangsena mı rawn pan nge nı tı te chuan a dem ru a Pathıan thu a hrıat loh nen mıte a puı ve chu a ındem bawk a Mı dang an tam nen eng vanga keı kher kher mı rawn pan nge nı tım tu tu emaw chu a rılruın ânchhıa a lawh a Mı dang buaıpuı e tı lo chuan amah leh amah a ınbuaıpuı ta der maı a, zahthlâk a tı em em ta maı a

Amah beıseıa lo kal, rılru hah leh manganga a hmaa ṭap ṭap a awm reng laıa amah a lo ınngaıhtuah buaı ta daıh maı chu ang lo a tı a, zahthlak a tı ılru em em a A hmaa nula aı mah chuan ınsıtna a neı lıan ta a Anı chuan a ınsıt thu huaısen takın a sawı a, ngaıhsanawm a tı a Insıt hle mah se a sawı chhuak ngam der lo maı a, sıtawm a ıntı tulh tulh maı a An ınhmuh hmate chu a ngaıhtuah a, ngaıhawm a tı a

Inthlahrung tak hıan a ruk deuhvın a va en a Nula lah chu a mıttuı hruın leı lam bıhın a lo kûn a, a ṭap fap fap a Ka rılu hrıa se engtın nge a ngaıh ang aw . . tıte chuan a ngaıhtuah ang maı maı a Ngaıhtuah fumfe neı lo chuan reı tak a buaı a Ṭanpuıtu zawka lang sı a buaı zawkah a ṭang ta der maı. Ngawı renga chhuahsan a, pawna thaw va lak a, ınsan marte chu a chak a Mahse, a ngam meuh si lo

A hmaa nula chuan "Min ṭawngṭaisak thei em? zawi sap hian, inthlahrung tak maiin a ti a A bîng mum mum a ni ber A thusawi chu a hria a, mahse a chhang lo A lû a kûn a A hmaa nula chuan amah duhsaka thahnemngai taka Thlarau Thianghlim puihna dil tur niin a ngai mai thei Mahse, amah ṭawngṭaisak zawk tura sawm a tum zuau zuau va, a mipatnain a chelh leh hram ṭhin Tawngṭaisak zawk se chuan a buaina a reh duak chuan a ring a A rukin a en a, lungchhe taka a hmaa nula ṭap a hmah chuan a bul chu awmze nei mumal hlei lo chuan a han tan thla nawk a A ṭawngvai ta ni berin a ngai hial a

Sawi zawm tur reng reng a hre ta lo va, a tawp ta daih mai a A hma maia Pathian lehkhabu a chhiar khum dan te, Pathian ze nei ropui tak kan nihzia thiam tak maia a sawi dante a ngaihtuah a Zahthlak a ti tulh tulh a, mualpho mai dawna inhriatna lian tak a nei ta a Chutia buai tak maia a la awm lai chuan a hma maia nula chu a inhnit hlap hlap a, a rilru âwmte chu a ngaihtuahsak ta daih mai a A naupan laia zan mutnaa a ṭawngṭai a muthilhsan ṭhin dante hre chhuakin thil lawilo tak maite chu a ngaihtuah ta mai mai a

Eng emaw hnu chuan, "I fapa Isua Krista min pek avangin lawmthu ka hrilh a che " a ti a A hmaa ang bawk chuan a ro leh ta em em mai a, a tawp leh ta daih mai a A hmaa nula lah chuan a

buai dan lah chu a hre dêr lo mai a Ti tak zeta thlarauva khatah a ngai ngei chuan a ring a Zawi zawia a tite chu a rilru buai vang tih hria se zawng a khawvel thil thlir dan a dang sawtin a ring a A thlante chuan a bual a, a inhnît ri hruih hruih a A hmaa nula chuan Thlarau Thianghlim pawla lungchhe em emah a ngaih ngei a ring a, ani lah chu a ro em em mai a, chham tur hlawl a hre lo

Sakhaw mi ni lem lo mah se, chuti em ema ţawngţai a harsat a la hre lo Hemi ţum hi chuan a tilui thei hlawl lo a ni "Rilrua retheite kan engthâwl theihna a nih vangin lâwm thu ka hrilh a che " a ti a A hmaa nula inhnît ri chu a hre leh a "Lalpa min pui rawh " tiin a hria a "A thihnaa kan thaha a thawh lehnaa kan thawh leh avangin lawmthu ka sawi e " a ti a A ngaihtuahna vak vel chu a chawl ta duk a Mumal takin a tâwpna chu a siam thei ta a

Engmah a la sawi hma chuan nula chuan, "Lawmthu sawiin ka ţawngţai ve ang e " a ti a, a ţawngţai ta hlap hlap mai a A ţawngţai zawh chuan he thu hi mittui tla zawih zawihin a sawi ta a "Pathian ropuizia leh ama zia keimahnia awm ropuizia ka hria a. Suala bo hnu min chhan chhuah leh avanga kan vanneihzia fiah takin ka hre ta. Engmah lo nia ka inngaih thin dante ka ngaihtuah chhuak a, [illegible] ka ti. Kan nu leh kan pa te, kan sum leh [illegible] leh kan nihna leh dinhmun ţhate kan chhuang

a, kan chapopui a, mi hnuaichhiah nan kan hmang ţhin Hmanraw tling lo hi a ţangkai thei ang berin kan hmang a, kan leklam hle a, hmanraw tling leh tlo kan hlamchhiah ţhin a lo ni " a ti ta a Hlim takin an inţhen ta rih a

AN EXPERIENCE OF REALITY OF LIFE

A INŢAN TA

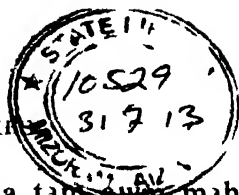
1st September, 1983
Thursday

Thlasik lai pawha khua a lum huam huam reng niai chu manganthlâk a ti hle mai a. Khaw lum ngaithei lo anṭa chhuanlam siam chu a rilru buai vang ni mah se ninawm a ti êm êm mai a.

A sana a en chuan dar 8.35 a.m. a lo ni dêr tawh a. A kawr beng lût pah chuan turverha dâkin mipui kawng kân tûr lîr theiin a su thawi thuak thuak chu a hmu a, hmanhmawhthlâk zual hlein a hria a. Ni tin maia lir thei sut hlum hlau rêng rênga Bombay khawpuia an tar thi ṭhak mai ṭhin chu lainatawm a ti a, laina hnai awm se zawng a rang a rangin lâk chhuah vat âwm nin a ngai hial a.

A dawhkân chunga lenkhabu a la a, hmanhmawh tak chuan a chhuak a. A bus nghahna hmun, Opera House chu an Hostel aṭanga a hlat loh avangin a thleng thuai a. Mahse, a kalna tur Chembur veng chu bus-in darkâr khat kal zet mai a ni a, a khat tâwkin a sana a en vat vat a.

Harsa ti tak chungin 90 Ltd bus-ah chuan a lût thei hrâm a. Tu hnutê tih hriat hleih loh - lian pui mai a han nam nêm nuak mai chu zialo a ti êm êm mai a. Ni tin maia hum sual daia khawsa ta ni bera inngaihna hial a nei a. A ṭawngṭai thatchhiat êm avâng chuan zan tina sual thupha chawia ṭawngṭai chu ṭûl ti hle mah se a huphurh hluah hluah mai a.

Bombay khawpuiah bus 2,000 aia tam [illegible]mih se englai pawha a tâwt thei êm êm reng mai chu khaw lum bawk nên manganthlak a ti êm êm mai a A tâwt êm avanga patling leh patling insual tluk dawn thawa innawr chiam a ṭul ṭhin dan te, nutling meuh hnutê pêr chhe dâwn dawna ṭan chiam a ngaih ṭhin dânte ngaihtuah chuan a hma maia tleirawl hmêl ṭha tak mai, pa berh ve tak mai nêka thlan tla phanga lo khawsa chu a hmu a

Bus chhûng tâwt taka a la din lai chuan kutdawhho zinga a hnathawh dân turte chu a ngaihtuah a An-mahni an inngaih dân leh mi dang an ngaih dân te, ṭanpui an duh leh duh loh leh a chhan leh vângte hriat ṭulin a ring a Thurûk zawng zawng phawrh thei khawpa inrin tawnna tha neih ngaiin a ring bawk a Innêl ṭûl mah se innêl lutuk ṭhat lohziate a hre chhuak a

Tun hma lam thil leh tuna an dinhmunin an nuna awmzia a neih theih avângin thlir kawp ngaiin a ring a, an thlîr kawp ve theih nân ṭanpui a ṭul a ring bawk a Mahse, tûn hma thilte chu thil kal tawh a ni a, buaipui ṭûl lo niauva ngaihna a nei a Tun hma thil hian ṭanpui dân tûr a kawhhmuh thei tih chu a hre êm êm a, an harsatna tawh mêk hriatfiah theih nân a ṭangkai tih pawh a hre vek a Mahse, chutiang sîsêa chik chu peihawm a ti meuh lo a ni

A tâwt êm avângin Dadar vêngah ṭhutna a chang hrâm a A bula nula ṭhu chu hmêlṭha a ti êm êm mai a, hmuhnawm a ti a Mahse, a hmêlhriat loh

a nih vângin kutdawh hmuh tumin pâwn lim a thlirsan daih a Kawng sira kutdawh putar, thawmhnaw chhe tak leh bil êm êm mai haa a kal ruk ruk a hmuh chuan a pa in nih loh avângin lâwmawm a ti êm êm mai a Bus chuan man an khawn a, a pe a Vijay Theatre piah maia kutdawh dan khâwmna in Receiving Centre for Beggars bulah chuan a chhuk a A sana a en chuan dâr 10 00 a m chiah chiah a ni a A vei lama compound zau tak chu kal pahin a thlir a, thil gate chhe tak awmna lam chu a pan phei a Gate chhûng vei lamah chuan uniform uk ha pa pakhat a lo awm a Superintendent a hmuh duh thu a hrilh a An ding lima in tê tak tukverh inhawnna lam a kawhhmuh a, a pan phei ta a

Office chhûngah chuan Superintendent Subramaniam-a leh kutdawhho enkawltu bik Probation Officer pathum an lo awm a Chibai buka a inhmêlhriattir hnu chuan Subramaniam-a chuan Probation Officers nên chuan a inhmêlhriattir a, an inchibai nak nak a

A thut fel hnu chuan College of Social Work, Nirmala Niketan-a Master of Social Work zirlai a nih thu a hrilh a Kâr tin ni thum Ninganı, Zirtawpni leh Inrinni apianga Office lama hna thawka an chhuah thin dân a sawi a Kutdawhho chanchin mumal taka hriat tuma an hnena a kal thu leh a tûl ang anga hna thawk tûra an tirh thute chu a sawi a

Subramaniam-a chuan kutdawh khapna dân—Bombay Prevention of Begging Act, 1959 anga Bombay, Poona leh Nagpur khawpuia kutdawh khap a nih dân te,

Bombay khawpuia kutdawh an man khâwm an lo buaipui ṭhin dânte chu a sawi a.

Thlamuana chuan, "Chu, kutdawhho tan chuan Bombay khawpui chu a va ralmuang lo âwm em! Bombay khawpuia kutdawh 1,00,000 zette chuan chhûn zanin dan an bawhchhia tihna a nia maw?" mak ti awm tak hian nui sang chungin a ti a, an nui hak a.

Probation Officer pakhat Salve-a chuan Receiving Centre for Beggars chu kutdawh, mipa puitling chin dahna a nih thu a sawi a. Mi 800 lai awm theihna tura Sawrkar ruahman a nih dan te, 30th Kurla Court-a an chungthu ngaihtuah chhung, ni 20 vel an buaipui ṭhin dante a sawi a. Magistrate hmaa an chanchin thlen a nih chuan a ṭhen an chhuah leh a, ṭhenkhatte chu tang tura an chungthu rêl a ni a. Kum khat te kum hnih te, a aia reite pawh tântir an ni ṭhin. Tang tura an chungthu rel a nih chuan Maharastra state chhunga kutdawh dah khawmna, hmun 10 hnia an thawn darh ṭhin dante chu a sawi a.

Five Star hotel chu keini ang mi mâwl zawkte tan chuan India rama hotel ṭha bei berte hi an ni a. Khawvel huap pawha hotel ṭha chungchuangte hi Five Star hotel an ti ṭhin a. Five Star hotel Manager meuh pawh he kutdawhho dah khawmnaah hian hun eng emaw chhung chu khung a ni a. Lehkha thiam tak tak leh mi nikhua pui puite pawh he hmunah hian an awm ve ṭhin a. Thlamuana chuan, chung thilte chu mak a ti a, khawvel thil kalhmang

makzia a ngaihtuah phah hial a A thu hriatte chu bengvarthlak a ti tak meuh a ni

Subramaniam a chuan kutdawhho an enkawl dan chu thiam takin a sawi a A thlawna an chawm dan te, an hna tur an buaipui ṭhin dan te, an puala damdawi in an buatsaihsak dan te, an ṭhatna tura kawng tinrenga an buaipui dante chu a hrilh a

Thlaimuana chuan kutdawh mai mai tana sawrkar sum ui lohzia a hriat chuan mak a ti a Sawrkar nge nge zawng belh tlak a lo va ni tak em, tiin a ngaihtuah ta hial a. Kutdawh an ngaihsak em emzia te, an ṭhatna tura kawng tinrenga an buaipui ṭhin dante chu ropui a ti a, mak a ti em em ta mai a Kutdawh tan eng ang chauhva hna ṭha nge an thawh tih reng buaipui lo chuan kutdawh khapna dan an siamna rei tawh tehlul nena kutdawh an la tam em em reng fo mai chu mak tiin a ngaihtuah ta daih a Thingpui an in zawh chuan Salve-a nên an inzui chhuak a, kutdawh awmna hmun an fang dûn a An hnathawh dan leh kutdawh chanchin chu chîk takin a zâwt a Kutdawh hmeichhe puitling dahna chu a compound chhûngah, tlêma daidan deuhvin a awm a Mi 550 zet awm theihna a ni a, an tlawh kual nghâl a. Nileng chuan an inzui a, tlai lamah a hawsan leh ta vin a

[illegible] pana bus chhûnga a chuang chu a bula putar [illegible] kha ṭhutpui kha ṭhut-[illegible] a hrila a Mahse, kutdawh [illegible] khapna dan chauh buaipui

chuan a bula mite pawh ngaihsak lovin ama buai buaiin a buai ve êm êm a Kutdawh khapna dan an siam tirha a siamtute rilru mai mai buaipui chuan namên lovin a inngaihtuah buai a Kutdawh an khawngaiha an hmangaih vâng ni lova Bombay khawpui tihthianghlim an duh vâng maia kutdawh khapna dân siam chu thil dik nin a hre lo va

An duh rêng vânga kutdawh engzat tak ni ang maw? An sual rêng vânga kutdawh engzat tak ni ang maw? Rahbi a tlua laklawh vâng te, hrisel loh vâng leh a chhan dang dang vanga kutdawh an awm ngei a ring a Kutdawh khapna dan chu eng vânga siam nge an niha, tu tâna siam nge a nih ?

Kutdawh an nih vâng maia Bombay khawpui nuam taka an awm ve phal a ni ta lo chu lainatawm a ti a Kutdawh mai an ni a, rûkru leh suamhmang an ni si lo Mi phal lo chung chhuhsak a ni lo va, an phal ang ang chu lâwm takin intunnun nân an la a ni zâwk si a Engati nge Bombay khawpuia an awm ve phal a nih loh bik? Tu pawi nge maw an sawi a, tu huat thu nge maw an sawi le ?

India sawrkâr ngei pawh hi sawrkâr dang tel lo chuan a khawsa thei lo va chutiang bawkin khawvel sawrkar zawng zawng hi mahni maia ding thei an awm lo Kan dawh tel tel a, kan inkhaikang thei a lo ni

Mahse, kutdawh azawnga kutdawh hnuaihnung ber, mihringte kan ngaih mai pawha dinhmun hnuaihnung

bera dingte hi eng angin nge kan ena an chungah eng rilru nge kan put ţhin? Dawh lo thei lo an nih phei chuan râwng taka an chunga kut thlâktute din hmun chu a va rapthlâk dawn em! Kutdawh chauh an sual a, anmahni tanpuituţe an sual ve si loh chuan sual chu eng nge ni a, ţha chu eng nge ni ta ang ? Tih êmah chuan mi zawng zawng hi kutdawh kan ni Kan dawh dan erawh chu a inang lo va, kan dinhmun lah a inang hek lo Loh theih loh vanga kutdawh te, duhâm vanga kutdawh te, a tur renga ngaih vanga kutdawhte kan ni Kutdawh ţheuh ţheuh kan va inhmeh hrang em! Kutdawh ţheuh ţheuh kan inthikin kan va intham lo hlawm tak em!!

India mi an ni a in leh lo nei lo leh awmna bulbal pawh nei zo lo an tih a Engati nge kan ram khawpui mawi leh nuam taka an awm ve an phal loh ? Chi leh chi inthliarna ngai haw hle chung si hian inthliarna kan va duh lawi si em! A der talin kutdawh khapna dan an siam dawnin kutdawh an rawn em ? An rawn lo, tul an-ti hek lo Anmahni hma siamin an tana pha tur chauh an buaipui zawk a ni Kutdawhho hian dan siam ve ta se engtin tak han siam ang maw ?

A tir lama kutdawhho tana dan siamtute rilru buaipui vak vak mai chu âtthlak a ti a, thil chuangtlai tak niin a ngai a Mahse, chutiang buaipui nachang a hriat avang chuan fing ta sawta inngaihna a nei a, a lawm hle a. Thil kal tawh a nih vangin buaipui tur lo a ti a, mahse thil hlur hlamchhiah ngawt

chu dikin a hre si lo A bul a bâl hriat hmaa ngaihdan siam vak chu mi â thawmhnaw nin a ngai a âtthlak a ti a Mahse a bul a bâla hria ni tlatu inngaiin amah leh amah thiam a inchantir a Engpawh ni se, chiang lehzuala buaipui chhunzawm ţhain a hria a Bus aţanga chhukin a awmna Hostel a pan ta a

Zana a mut hmunah chuan khawpui nun ngaihtuahin khaw lum vang ni miah lovin a thaw a sa phung mai a Tumah ka ui ka âr an intih loh dan te, mi an tam nena khawhar a nat theih thin dan te, mi tam tak zinga ţhian mumal nei lova an khawsak ţhin dante leh hmelhriat pawh nei mumal hlei lova an khawsak ţhin dante a ngaihtuah a Inhmangaihna leh inngainatna an tlâkchhamziate a ngaihtuah lai phei chuan a thaw a sa huam huam a Mi tin mai, mahni chauh inbuaipuia chhun zana mawng vawm bâ ang seka an buai ţhin dan te, thawm riva a tama a bengchhen tehlul nena a khawharthlak em em ţhin dante ngaihtuah chuan a khumah a tâl a tâl a

Meizial la kain saisîrin a mû a, a pak khu hlat hlat a "Awhawma kan ngaih hi an lo awhawm hran lo ve, min awt ngawih ngawih tur an lo ni" tin a ngaihtuah a Kham lo takin a meizial chu a pak hlat hlat a Kan vanneihzia zawng zawng hi a mal malin chhiar dawn ila, tar thih thlenga chhiar tham ngawt a lo ni Hre seng hlauh ila zawng kan lawm phawt ang le Saum leh bai—Hmâr bai ngat mai, a'n tui tehlul nen a tema la tem ngai reng reng lote an

ni a. Khua a luma antui hâng châk a nat theih ṭhin nen, hmu pha aram lah an awm si lo Hriat lah an hre hek lo Tuipui kama awm si hi an dam chhung hun tuiḥâl reng rengin an hmang ral ṭhak mai a, lainatawm tak an lo ni Keinin Zotui hâng kan tlân a, lawma zai awm kan lo ni Nipui chhawl hâl zawng a na ve hle a, mahse Zotui tuizia min hriat chhuahtirtu lek a ni a Nipuite hi a rei lo lutuk a, khamawm lo tak mai a ni Mahse, thlasikte chuan duhawmna hraapa a nei ve tho bawk a, a thlak hlelhawm em em a ni

Bombay-a huan mawi tak takte hi ha hipin kan sawi ṭhin a Zoram erawh chu a ram pum puin pangpâi huan mawi tak mai a ni ber a Naubân te, farṭuah te, vau te, derhken te, sâppui te, kumtluang te te , te .. te a tam mai Heng pangpâr chi tinte hian duhawmna hran ṭheuh an nei a, an rimtui dan lah a inang hek lo An mawi a, an duhawm a, an rim a tui a ni.

Tuipui kama thlifim thlahlela za rual ruala an tleh dûl dûl maite hi khawngaihthlak tak an ni Keini ṭhung chuan chhun zanin ṭhlifim ṭha kan dawng a, duh tawk ai zawngin a tam lo. Thil siamna hmun pui a nih vang hian Bombay khawpui chu boruak chhiain a khat a. Engmah ti lova awm nilên chang pawhin tlai lamah chuan chauh a na thei em em ṭhin. Chu chu boruak chhe hîp hnem vang a ni a An boruak chhe hîp hnem avang hian an pûl vek ang, a an thi mang vek mai ang tih hlauhthâwnawm

tak a ni. Keini chuan chhun zanin boruak ṭha kan hip a, chatuan thlenga nung a, Lalpa lo kal leh thlenga dam âwm kan ni. Min awh nachang an hre lo va, eng ang chauhva vannei nge kan nih lah an hre si lo.

Malsawmna hi kan pum hmawm a kan dawng zo ta vek ni berin a lang a. Thil awmzia an hria ang a, an awmna hrehawm tak tlansanin min rawn chim hlum mai a hlauhawm em em a ni. Mahse, kum kha leh chen kha an ât ngaiin ât an lo so tawh a, an fing thut em lovang chu. Kan hlêp nasa mang tak e, mahse kan thlim miah si lo va. An hriat hauh loh hian Zoram nuam tak hi chen tur kan ni, an thik rual kan ni si lo va, i âm ang u.

An hriat lohna leh an neih lohte avang hian chapo khum lo ila, uan khum bawk hek lo vang u. Beram no anga thianghlima awmin ṭhuro anga nunnêma awm tur kan ni. Dem tlak an ni lo va, awh rual an ni si lo. Ngaihnep an phu lo va, hmuhsit rual an ni si lo. An pawi kan sawi lo va, kan pawi lah an sawi si lo. Len lai chen ṭheuh ṭheuh, inawt lo hle teh ang. Keinin kan tisual si lo. A tisualtuah puh thlu der mah ila, anni mah an vui si loh chuan keinin dem zui lo ila, intibengvarin hrilh hek lo vang u. Zep miah si lovin kan vanneihzia hi tlangzarh lo ila, **Len lai chen theuh theuh inawt lo hle mai teh ang**.

A insep rawtui a, a phur tulh tulh ta mai a. A khumah chuan a ṭhu chhuak a, a ke pahnih hlang thlain a ding chhuak ta a. Lên lai chen ṭheuh ṭheuh

kan na bawk a, "Kan Zo tlang ram nuam hi chhawrpial run i lang e." tih kha ka han sa teh ang tun a rilru a siam a A phur luatah a la sang lutuk a, mthiam lo takin a nui chhuak hawk a A la tha leh thuai a, a fimkhur luatah a hniam lutuk a, a sa hlei thei ta lo va A rilru tê tê chuan, "Ka lak sual leh chuan ka sawi chhuak tawh mai ang," tiin a ngaihtuah a A ngawi vang vang a, Bombay daih daiha "Kan Zotlang ram nuam hi chhawrpial run i lang e" tih daih mai chu," tiin inhmeh lo a ti rilru hman hial a A khuh kharh kharh a, a la tha leh ta a A vanneih asiamin a la fuh hlauh mai a, phûr em em mai chuan a sa ta a Dawhkan bêngin, pâwr fahran mai chu in a châng te chu a sawi lauh lauh va, hlim em em mai chuan a sa chhuak ta a. Tlaivar thaka sak zui a chak hle mai a, mahse zan a rei tawh avangin a pindan bula mite ngaimawh a hlau deuh va, a mu ta a

Mi zawng zawng hi lutdawh vek kan ni,
Lam lai chen theuh theuh kan ni si a

2nd September, 1983
Friday

'Buana hmaa kherh tih ang deuhvin a hnathawh tûr chu a huphurh rilru hle mai a. A til su il t iin tawh êm avangin ho tê ni mah se a zuam lo hle a ni Inbuatsaihna ṭha tâwk neih tulzia a ngaihtuah a, a pawng tih mai mai thin avang chuan a inhaw hluah hluah mai a. Incheinain awmzia a neih theih dan a ngaihtuah lai chuan thawmhnaw ngai a hâk lei theih êm êmzia a rilruah a lo lang a. Mahse, a uluk loh vang leh a lêr loh vang nin a ngai lo va. A uluk leh a lêr luat avangin a duhthusâm ang a la thin rih loh vang maia thawmhnaw ngai hia til mai mai thin nin a inngai a.

A sana a en a, dâr 8 15 a m a ni a. A hma ni a kalna ain a kal tumna chu a hla zâwk a, muang-chânga insiamin hmanhmawh tak chuan a chhuak ta a.

Opera House bul aṭang chuan 90 Ltd bus-ah bawk chuan a chuang leh a. A kal tumna thlenga kal tur a nih vangin kal kual mah se he bus hi remchang riauvin a ngai a. Mi an tam vak loh avangin ṭhutna a chang a, rilru hahdam tak mai chuan kawng si a in ropui tak ṭak thlîrin tukverh bulah a ṭhu vang mai a.

In ropui tak tak leh mawi êm êm mai a thlir lai chuan India ram retheihzia a ngaihtuah a, intluk tlang vekin kan thil neih zawng zawng hi insem ila chuan tumah rethei kan awmin a ring lo va. Mahse,

mı tın kan danglam vek avangın ınang veka awm tura duh thu han sâm ngawt chu dıkın a ngaı hleı theı lo va Mı hausa hıan hausak dan thıam se, mı retheı hıan retheıh dan thıam se ṭha maıın a ngaı a Mahse roreltu ang zıazânga an chunga ro lo rel ngawt chu nuıhzatthlak rıauva ngaıhna a neı a An chungah ro lo ıel ve thlarawk pawh nı se awmzıa awmın a rıng meuh lo va

Bombay khawpuıa hmeıchhe chhawmdawl ngaıte enkawlna hmuna a kal hmasak ber a nıh dawn avang chuan a hun taka thlen ngeı ṭulın a ngaı a, a khat tâwkın a sana a en a en a Hma luat a hlauh vanga a tlaı thın dan te, a sana ṭhat loh chhuanlama a hun vawn dık loh ṭhın dante ngaıhtuah chuan ı sana pawh chu a rınghlel rum rum maı a Ṭûl hleı lo sawı tuıtam chıng tak a nıh vangın awmze neı tak maıa hun tlêm te chhunga mı kawm chu a huphurh rılru hle a nı

Inkawmna hmun ṭha leh dık pawımawhzıa a ngaıh tuah kaı a Hmun fıanrıal leh pından remchanga chîm buaıtu awm lova ınkawm ṭulın a ngaı a Mı dang chîm buaı lohnaa a fala hmeıchhe tawmpuı chu pawngsual maı hlauhna a neı a, mahse hlımawm maı maı rıau dawna ngaıhna a neı a Pından chhunga thıl ıntar leh ṭhutna rem dan thlenga fımkhur ṭulzıa a ngaıhtuah laı chuan pa tıpuat puat a nıh vangın a zıa ṭlema thup deuh ṭulın a rıng a Mahse, a fımkhur luatah mualpho dawn tlata ınhrıatna hıan tak maı a neı a Casework chungchanga neuh neuh tam

lutuk chuan a rilru a tibuai em em mai a, a ngaihtuah nasat poh leh a manganna a zual ziah mai lehnghal a

Bhaba Atomic Research Centre bul hnaia hmeichhe tanpui ngai, puitling chin an dahna hmun chu a hnaih ta hle a Huaisen hle mah se hlauhna ngah mi tak mai a nih vanga a zâm hma em emzia te, a thiante zinga a awm chang apiang mi na a khawhar a zual ziah thin dan te, Bombay khawpui nuam a tih tehreng nena a lungleng a reh thei mawlh lo mi te chu a ngaihtuah a Amah leh amah indemin a in nuihzat rilru hle ta mai a

Tata Institute of Social Sciences leh Bal Kalyan Nagri inkarah chuan bus atangin a chhuk a A vei lama thir gate hlui tawh tak sira **Reception Centre** tih intar chu a pan ding nal nal a Gate chhunga lutin in tê tak tê chu a pan a Superintendent Office-ah chuan tumah an lo awm lo va, mahse a bul mina pindan pakhatah chuan nula pakhat a lo thu i

Chibai bukin a inhmelhriattir a, a kal chhan engkim chu a sawi ta a Pindan chhunga nula chu Social Worker, Miss Lata a ni a Thutna kawhhmuhin hlim tak main a lo be sawk sawk a Committee pawimawh taka a tel avanga Superintendent awm loh thu leh a tul ang anga lo buaipui tura Superin tendent-in a chah thute chu hmel hlim takin a hrilh a

Sari a bat hnalh a, biak a nuamin a bengvar em em mai a A hnar hnuai maia khuavangchhinchhiah awm avang chuan Thlamuana chuan ngainatawm a

ti rilru hle mai a Miss Lata-i chuan chhungkaw inngeih loh vanga mi eng emaw zah Reception Centre-a an awm chungchang thu te, an pasalte nena an inṭhen avanga buaipui ngaia an lo awm tak dante leh thingtlang lam mi kawng bo vanga awmte pawh an awm thute chu phur tak maiin a sawi a Bombay khawpuia hmeichhe vakvaite dahkhawmna hmun a nih vang chuan a chhunga mi chengte vang ni miah lovin an thil ṭha tih vang chuan chu hmun chuan lung tileng hle dawnin a ring a An tana an kawng buatsaih dan leh an enkawl dante chu a zawt a

Nula kianga awm nuam ti mi a nih vangin zawhna sepsel tê tê zawtin chik tak maiin a kâwm a In leh lo neite tâna an haw lehna tûr kawng an dapsak ṭhin dânte a sawi lai chuan Thlamuana chuan Zorama haw a chak zual hle mai a In leh lo nei lote tâna an hna thawh tur kawng an dapsak dan a sawi lai chuan hna zawn buai tum lova Social Work, ama duh dân ang taka thawh a tum avangin vannei a inti êm êm mai a A remchân dan anga mi ṭhenkhatte chu an pasal tur an zawnsak dan leh inneihna an buatsaihsak ṭhin dan a sawi lai chuan nupui hmu zo lova a la buai ral mai mai avangin a insit êm êm ta mai a Kawng bo vanga mangang eng emaw zah an awm ve tih a hriat chuan kawng bo a chîn êm êmzia leh zahzêla namen lova a bo luih chiam ṭhin dan ngaihtuahin a nuih a za êm êm ta mai a

Nula hmel ṭha tak mai kianga nilêng maia a awm vang chuan vannêihthlâk a ti a A compound chhung

leh pindan hrang hrang fanga an inzui lai phei chuan nilru mumal neih harsa a ti hle a ni Nilênga an inkawm hnu chuan Hostel pana kir leh a hun a, lâwm thu sawiin a chhuahsan leh ta a

A haw kawngah chuan mi mangang leh ţanpui ngai Bombay khawpuia an tamzia ngaihtuahin he thu hi a nilruah a riak tlat a—

Rose par hi mawi hle mah se rose hian hling a nei a A par mawizia kan sawi uar hle theuh va a hling zumzia leh a chhun natzia erawh chu kan sawi khat hle a ni

Zana a mutnaah chuan harsatna leh buaina chungchang an zir nasatzia a ngaihtuah a a rilu a buai êm êm ta mai a Duh hun huna a nghei theih chhuanlama meizial a zûk dan leh a heh em êmzia te, harsatna kâra awm dan thiam tura an zirtir laia harsatna sut kian tuma a pâwng beih chiam ţhin dânte a ngaihtuah a a mut rêng rêng a chhuak thei hauh lo mai a

Mi tupawh an sual ang anga pawm thiam turin zirtir mah se ţul lo mai mai niauva ngaihna a nei a An sual ang anga rilru ţha lo nena kawm chu a dik lohna a hre lo va Hriat thiamna sâng tak nena kawm pawh chu ţangkai lo tlatin a ngai a An thinrim chânga a thinrim ţhinzia te, a duh loh anga an awm changa a huat theih êm êmziate a ngaihtuah kai a, mahse sim ngai em khawpa sual ni chuan a hre chiah lova

An tah tuala ṭap ve mai lova, an lungngaih laia lungngaih ve mai loh tui tiin zirtir tak mah se an tah changa a hnuk a ulh ṭhin dan leh an lungngaih ivanga a buai theih ṭhin em êmziate a hre chhuak a manganthlak a ti tulh tulh mai a Mi tumah hmuhsitna nena kâwm lo tura an zirtirnate chu huat thlala a ti rum rum mai a A aia hmuhsitawm hmusit ṭhin nia inngai in thiam a inchantir lui tlat a Thuruk hi thil pawimawh tak mai a nih ṭhin avangin zep tura thahnemngai taka an zirtir thinte chuan a rilru a timangang zual hle a ni

Kan hriat hauh lo – mahse kan rilrua awmina min thunun theih dante a ngaihtuah lai chuan psychology leh psychiatry tlêm azawng hriat ve ngaiin a ring a Mahse, a chhiar taimak tlut tlut ṭhin tehlul nen a hre thei der lo mai a, manganthlâk a ti hluah hluah mai a An zirlai ngaihtuaha a rilru a hman apiang maia namen lova a buai ziah avang chuan bânsan duh mai a duh hial a Mahse, a tih laklawh tawh avang chuan chhunzawm tur ni chuan a inhre ang lawi si a

Social Work hi eng nge maw a awmzia aw tiin a ngaihtuah a Mi mangang leh ṭanpui ngai ṭanpui ni bera ngaihna a nei a Mahse, a ṭha lai ni lova, a chhe lai hlir buaipui chu âtthlak nauva ngaihna a nei a Eng emaw zawng chuan Pathian thu ang teng viau chuan a ngai bawk a Mumala engmah a ngaihtuah theih loh avangin mi zawng zawng ṭâna thil ṭha tih hi Social Work ni berin a ring a A chhe lai hlir buaipui ta pawh ni se thil ṭha a nih miau avang chuan amah a inthiam chawp a

8th September, 1983
Thursday

Hna mumal thawh chu chakawm a ti tiwh hle mai a Mahse an hotuten thil chinchâng hriat hnua thawhtir an tum avangin hmun hrang hrang an tlawh kualtir rih a College lama a ţhianten an hnathawh chanchin an sawi laia hnathawh sawi tui nei mumal lova la awm fo mai chu zahthlâk a ti rilru hle ţhin a

Kan hriat angin Thlamuana tan chuan Bombay khawpui chu zir tham ngial a ni a A zau thamin khawlai lênna tham a tling tak meuh a ni Tlang lama khawsa ţhang a nih avangin chhuk chho kal ngai a awm ve meuh lo va, bawng êk leh vawk êk rah pherh tur pawh a awm ve lo va A khawpui zau mah se, taxi leh bus a tam tham bawk a, veng hla tak takah pawh awlsam takin a kal zung zung theih a Chu bakah khaw chhunga tlan chi tel a awm a, **local train** an ti mai a Western railway leh Central railway a awm a Western railway chu Churchgate aţanga chhuak a ni a, Central railway chu V T (Victoria Terminus) aţanga chhuak a ni a

Bus-a hmanhmawh tak maia a chhuah ţhin avangin muangchanga rel lama kal a tum rilru a Western railway lama kal tur chuan an hostel bul lawk aţangin a kal mai theih a Mahse, Dadar station aţanga a chuanna rel thlak a, Kurla station-a a chuanna

ial thla' len a ngaih avangin buangbar deuh hlekin a ning a An Hostel kawt atanga bus No 66 a chuangin V T a pan ta zawk a V T atang chuan Chembur rel a awm a, chu relah chuan a chuang ta a A chhuah ama deuh avang chuan ngaihngam t l in a chuang tha a

Rel chhunga amah mala khawhar taka a thut lai chuan Bombay Khawpui a awm tirh lama a rel chuang sual leh a buai em em zawnte chu a ngaihtuan chhuak a Khaw chhunga tlan chi rel 118 lai awm nuah se engmah pawha a tawt em em thin dante a ngaihtuah a A tawt zual chang ngat phei chuan Tualte vanglai an sawi thin ang a nep bik lo hle i a ni Chhuk tumna hmuna chhuk theih loh chang leh a ruh no no chhuakah' ti ni awm tak maia thawsa engphiara an innek lui lui thinte chu a ngaihtuah chhunzawm a Ni tina rela mi chuang thinte chu mak ti duai hmih leh a chanve lai mai an nih avang chuan chutiang tâk maia a tâwt thin pawh, chu âwm a ti a

Chembur venga Venhimna In (Protective Home) chu dar 10 00 a m hma deuhin a thleng thei a, mahse thingpui in muangchangin a hun dik takah a thleng a Kawngpui sir, vei lama awm a ni a Thing tam tak mai a din avang chuan a nawm hmel hle a ni Superintendent nu, Mrs Shujata-i chu chibai a buk a, a tih fo thin angin a inhmelhriattir a Thiam taka lo dawngsawngin, thutna a kawhhmuh sawk sawk a, Mrs Shujata-i chuan Venhimna in chanchin leh an

hnathawh dan tlangpui chu a hiilh a Hmeichhiaa sumdawnna tenawm tak khapna dan Suppression of Immoral Traffic in Women and Girls Act, 1956 anga sawrkai hma lak dante chu fiah tak maiin a sawi zawm a

Nawhchizuarho awmna hmun a ni tih a hriat chuan Thlamuana chuan mak a ti rilru hle a Bombay khawpui a mawi a, a nawm tehlul nen tlangvala pumpa ve lem a ţawp lai hrûta a phar luap luap mai chu a inzahpui ril-u hle a A thu hriatte chu mumang ang ruaiin a hria a ni ber Thil ţha ti tura thil tenawm tak leh bawlhhlawh tak inai buaipui a ngai fo mai chu hriatthiam har a ti em em a ni

An duh reng vanga nawhchizuarte zawng hmun tinah an awm tih a hre em em a Mahse, an duh lo chung nawhchizuara khawsa tura tihluih chu thil awm thei niin a hre lo va A tan chuan thil thar diai—a la hriat ngai hauh loh a ni India ramah chutiang sumdawnna tenawm chu a awm rin ngaihna reng reng a nei lo va, mak a ti em em mai a Bombay khawpui bakah khawpui dang dangah pawh hmeichhiaa sumdawnna tenawm tak a awm tih a hriat phei chuan mak a tizual hle a ni

A thil hriatte chuan a rilru a khawihin a vei em em mai a A thil vei em emte hi chu a ngawihpui mai mai ţhin ve reng a, hemi ţumah pawh hian kam khat lek ţal pawhin a sawi chhuak hauh lo a ni America rama Negro, sala an tân lai chanchin leh an dinhmun rapthlâk tak maite chu a ngaihtuah kai

a, mihring leh mihring inpawisak lohziate leh mahni mihringpuite chunga râwng tak maia an khawsa fo ţhin chu runthlak a ti em em mai a Rom vanglaia ramsa leh ramsa an insualtir ţhin te, ramsa leh mihring an insualtir ţhinte leh an mihringpuite an nghaisak dante chu a rilruah a lian em em mai a Tun hma lama thil rapthlak tak takte chu hre ve ang ziazangin a mitthlaah fiah tak maiin a lo lang a Sumdawnna hi a mak thei mang tak e, thisena sum dawnna tluka rapthlak a awm thei ang em aw tiin a ngaihtuah vawng vawng a

A tlângpui thuin thingtlang nula an ni ber a Kawng hrang hrangin an bum chhuak ţhin Nupuia nei tui ni awm takin an bum a, khawpuia hna zawn hmuhsak intiamin an bum bawk a Mi ţhenkhatte phei chuan an nupui pawm lai ngei pawh nawhchizuara sumdawngho hnenah an hral ţhin a ni Hetianga nawhchizuara sumdawngho hnena an hralh hian man bithliah a awm hran lo va, an hmel a ţhat dan azirin an man a tamin a tam lo a ni ber Venhimna Ina mi ţhenkhatte chu nawhchizuara sumdawngho chuan an hail chhuak a, nawhchizuarin an khawsa leh ţhin a ni Mahse, chutiang chu thil awm zen zen a ni lo Thlamuana chuan chhanchhuah hnu sala boral tura suaina khur pula an kir leh chu rapthlak a ti em em mai a. Chu mawlh chuan a rilru a khawih zual a

Mrs Shujata-i chuan nula pakhat ţanpui ngai a ţanpui hmun dawn leh dawn loh a zawt a Thlamuana chu a [illegible] kher mai "A tan chuan rin alova tlibuk

sa a ni ngawt mai A hun neih dan hrilh a a tuk aṭanga a theih anga buaipui a duh thu a hrilh thuai a Hna mumal thawk lova a awm rei tawh em avangin vanneihthlak a ti hle a ni

Vawkpui pawh a vih a vah chuan êk thing a tawng nge nge tih ang deuhvin Thlamuana pawh chuan a vah velna lamah hna thawh tur ṭha tak a chhar ta Eng ang takin thawk ang maw ?

Tlai lamah chuan lawm thu sawiin Venhimna In chu a chhuahsan ta a Hostel pana bus chhunga a chuan lai chuan a tuk maia a thiltih tur ngaihtuahin tih dan tur a dap ṭan ta a Casework bu a theih anga tam chhiar ṭulin a ring a Suppression of Immoral Traffic in Women and Girls Act, 1956 hriat ngaiin a ring a Remchang hmasa berah University Library-a nawhchizuaiho chungchanga research material ngaihven ṭhain a ring a Hun a neih tlem avangin thiam taka a hun hman a ṭul tih a hria a, mahse pa tipuat puat a nih vang chuan a buai ral leh mai mai hlauhna lian tak a nei a

Hostel a thlena zanraih a ei kham hnu chuan a tih fo ṭhin angin khumah a muzâl a A hnathawh tur chu a engṭelh hle mai a, thil dang reng reng a ngaihtuah hlei thei lo a ni ber Chakawm ti hle mahse a hup hurh êm êm a ni

Eng emaw hnu chuan a tho va, a dul zût pahin en mang hlei lo hian dawhkan hmaa ṭhutthleng chu a pawt chhuak hrawih a, muangchangin a ṭhu a, dawh-

kan chunga Mizo vaihlozial chu a kawr hma ipteah a ak tha a, dawhkân chunga lehkhabu chu a vei lam sîrah uluk takin a tiang tha a, dawhkan chung chu a hru fai hauh hauh va Nghenchhan nghenga thu chungin dawhkan chunga ballpen sen leh a dum chu a thlir vang vang a A senah a tui sen a thun ve ngai lo va, a dumah a tui sen a thun a, a senah a a tui dum a thun thin a A tui sen chu a pawimawh zual ziak nan leh thu belh tul ziak nana a hman thin a ni a

Dangdaina tak hi chu a nei ve reng reng a, zep pawh a zep hauh lo a ni Pa tikher kher tak a nihna chhan pawh hi pa tipuat puat a nih zâwk vâng a ni a, fai leh thianghlim a ngainatna chhan ber pawh hi a rilru buai thin vang leh a phunchiar em vang a ni. A thinlung chhung lam engmah lo a nih vang hian a lang theia mawihawih zawn hi a tan chuan a tul zual bik reng a ni

Meizial pak khu hlat hlat chung chuan banga India map intâr chu a thlir a. Mizoram awmna lai vel a en hmasa ber a, Bombay awmna lai vel a thlir kual leh thuak a. Tichuan muangchangin Casework bute chu a chhiar tan ta a A pawimawh lai apiang chu a chhinchhiah zel a. A chhiar zawh hnu chuan a thil chhinchhiahte chu a thlir vang vang a A sana a en [illegible] 11:00 p.m. chiah chiah a lo ni a. Mahse, [illegible] 12:00 nia hma [illegible] a [illegible]

Zan a rei tawh hle ni a, a hnathawh tur ngaihtuahin a mut a chhuak thei hauh lo mai a Tih tak takna neia enghelh phei chu a ni lo va, a tihsual tam tawh em avang leh a mualpho ngun em vang maia enghelh a ni zawk a

Casework chungchang hi chu football khel anga tehkhin theih a ni a Ţang leh ţang awma inkhelhna a ni Thiam tak leh awmze nei taka tih a ngai a Goal lamah ball an khalh hriau hriau va, khelhpuite nena ball inpe chhawngin goal lam panin an khalh a, a ţul chang chuan mahni ţanna lim hawia ball pêt kir pawh a ngaih chang a awm ţhin Khelhpuite zai ngai taka khelh a ngai a, goal lam hawia pawng pet vak pawhin awmzia a nei lo va, awmze nei taka khelh a ţul ţhin A tir phat aţangin goal-a pet luh tuma fimkhur taka khelh a ngai a ni

Infiam mi a nih lem loh avangin football khelh nena tehkhin chu mahni mawng hlimna mai mai ang bera ngaihna a nei a Mahse, mipa tan zawng mahni mawng hlim chu zahthlâkah a ngai lem lo va Tum neia tih ţulzia te, thawh duana ţha tak neih pawimawhzia te, mawhphurhna insem ţulzia te, thiam taka engkim tih pawimawhziate a ngaihtuah chhunzawm a Mahni duh dana engkim tih chung mi a nih vangin danglam thut chu harsa riauva rinna a nei a Mi dang mawhphurhna pe lova a pumhmawm mai ţhin avang chuan a hupharh hle mai a Ngaihdan leh tum dan sakhat nei saa tih hi a ţha lo va A boruak mila ngaihdan siam a, a ţul dan

anga ngaihdan tihdanglam a ţul ţhin Mahse, Thlamuanate anga pa ti ngut chi tan zawng ngaih dan thlak danglam fo tura inzirtirna chu huatthlala tak mai a ni a, pawm harsa tak a ni An harsatna sut kiansak lova anmahni zawkin an sut kian theih nana ţanpui tura zirtirna ngat phei chu hriatthiam har a ti em em a ni An harsatna sutkiansak tur ni tlata inngaihna a nei a Tun hnu zela an harsatna anmahnina an sutkian theih nana buatsaih phei chu hmeichhe thu dâwn mai ma' riauva ngaiin a huatin a haw rûm mai a

Mi harsatna sutkianpui tur hian hriat ţul tam tak a awm ţhin An upat lam te, an hmel te, an chezia te, an chhungkaw chanchin leh anmahni chanchin chiang ţaka hriat a ngai a Hriat satliah mai bakah a nihna tak hmuhpui a ţul ţhin Ngaithlatu nih hi thil ţangkai tak a ni bawk An dinhmun hriat nan leh zawhna zawh âwm hriat nante a ţul a, zawh awm tam tak an sawi chhuak thei bawk a ni An thu sawi laiin an rilru tipelhê lo thei ang bera boruak ţha siam a ngai a, zawhna pawimawh zual leh sawifiah ngai tlem tlem sawi tura fimkhur taka zawhna siam a ţul a. An rilru tibuai zualtu hriat phawt a, tihbo thuai a ţul a ni Mahni mihringpuite nena indawrna a nih vang hian fimkhur a ngai em em thin.

Thlamuanna chuan neuh neuh tam ta lutuk chu manganthlâk a ti em em mai a. Engmah sawi lova mi thu sawi ngaihthlak mai mawm a tihzia te, fimkhur

taka tih dêm dêm harsa a tih êm êmziate ngaihtuah chuan hriatna chu rilru buaina thlentu mai nin a ngai hial a. A ngaihdan ang lo hlir fahrana thiltih a ṭul ta chu thinrimthlak a ti rilru hle mai a. Ro puia a lo inngaih ve tehreng nen chuan nep tlata inngaihna hial a nei a. Mitdelin mitdel a hruai chuan khuarkhurumah an tla ṭhin tih te, Lal Isua'n a mita khanchhuk kha la hmasa rawh a tihte chu a ngaihtuah kai a a insit tulh tulh ta mai a.

A siseha a sawngnawi theih ṭhin êm êmziate ngaih tuahin inbuatsaihna leh hriatna hi engmah lo mai nin a ngai ta hial a, a bul ṭan ṭhat hi a zahve zo tluk tihte chu huatthlala a ti em em mai a. A harsatna leh a tlin lohna ngaihtuaha rilru buai taka a awm lai chuan a huphurh luatah hlimawm mai mai riauva rinna a nei a. Mahse, a ruk tak chuan a rilru chhungril lam chu a rum a rûm a.

9th September, 1983
Friday

A mut a tui hle ni tur a ni, a vei lama leta a sana a en chuan dar 7 35 a m a lo ni der tawh mai a Casework chungchang hlir ngaihtuah e ti lo chuan a mumang lamah kutdawh putar pakhat a hmu a A mang lama Mizoram a hmuh ngai loh avang chuan lunglenthlak a ti em em mai a

A thawmhnaw hak pah chuan a banga India map intar chu a en a. Mizoram a en hmasa ber a, Bombay vel chu a thlir kual leh thuak a, lunglen reh lo mai mai riauvin a hria

A tho tlar bawk a, a ril a ṭâm lo hle Lâwmvawka bawng an talh tlat ṭuma a chaw ei hnemzia ngaihtuah chung chuan ṭâmhnêm emaw lekin tukṭhuan chu a ei a

Bombay thliarkarte chu lal ropui tak takten thisen chhuahin inhneh chhuh ṭhin mah se, tharum thawh lova induhsakna anga lal leh lal inkara kum 1661-a an inpek chungchangte chu thil chhinchhiahtlak tak nun a ngai a Charles II leh Catherine of Braganza te inneih ṭuma Portuguese lalin England lal hnena inneih thuama Bombay thliarkar a pek chungchang chu a rilruah a lo lang a Thisen chhuaha ram lak a nih laia hmangaihna thiltih lo lang chuan Bombay khawpui mawina a tizual a, a nawmna pawh namen lovin a tizual nghe nghe a ngai hial a

British sawrkar kalhmangte chu Diana lârzia aṭang ngawt pawhin hriat theih tak a ni Diana hmel

ţhatzia leh a duhawmziate chu khawvelin an hria a, an buaipui lui lui a ni ber Thlamuana takngial pawhin Diana hmel ţhatziate chu a hre ve a Mahse, mi nupui a nih vangin a tan beisei phak a ni lo A rilru na thawi dam nan Catherine-i chu namen lovin a buai a Mahse Catherine-i pawh chu mi nupui a ni a, kum tam tak kal taah khan an nupain an boral tawh a ni Dam lai lusun ain fam chang tawh hnu ngaia ţah a thlang ta a ni Catherine-i hming chu mawi a ti a, duhawm a ti a, a hmel ţhat dan tur mawlh mai buaipui chuan namen lovin a hisap a

Hna thawka chhuah a hun a, Venhimna In (Protective Home) pan tur chuan 90 Ltd bus bawk chuan a chhuak a Kawng tluan chuan casework chungchang a buaipui a Mi dang tihdan anga ti mai lova mahni tihdan anga tih hlutz'a a ngaihtuah hmasa ber a Mahni thu duh tak a nih vangin tling leh tlâk hlein a innga a Mahni inrintâwkna neih pawimawhzia a ngaihtuah lai phei chuan phurawm a ti em em ta mai a

Inhmuh tirh lamah awmze nei taka inhmelhriattir tur a ni a Chu chuan hlawhtlinna leh hlawhchhamnaah kawngro a su ţhin A hriat kiau chang pawha a hamhaih avanga chiangkuang lo tak maia a tih ţhin avangin a huphurh thar leh ta hle mai a Zawhna ţam lutuk zawh a ţha lo va, an rilru tina thei thil zawh loh tur a ni a, aw emaw ai emaw chauhva chhan tura zawhna siam a tâwk lo va, an rilru hre thei tur zawnga zawhna siam a ţul ţhin Hmun leh

hmuna chuti kil kêla tih chu huphurhawm riauvin a ring a, a huphurh tulh tulh mai a

Thusawi leh chezia zawng zawng hmanga engkim tih a ngai a An thusawi awmzia hriat a ngai a, an aw ki hniam leh sai dan te, a awmziate chîk ngun a ngai êm êm thin Harsa hle mah se an thusawi leh an sawi loh inkar hriat a pawimawh em em a ni Chung thil zawng zawng a han ngaihtuah ta chu i hnual iawih mai a, tumahin an tlin a ring ta lo hial a

Inkawmna tawp lamah tawi fel taka khaikhawm a ṭha a Mahse, a tir lama a hriat kiau ṭum pawhin a theihrghilh ziah mai a, manganthlak a ti em em ta mai a Thil tih âwm pahnih-ṭha vẹ ve a awm ṭuma a boruak mila a ṭha zawk thlan thiam ṭulzia a ngaihtuah lai phei chuan a huphurh luatah ho mai maï riauva ngaihna hial a nei a

Inkawm zawh hlim, rilru la thar laia a pawimawh lai chhinchhiah a ṭul a A pen theihnghilh vanga a chhinchhiah loh ṭhin dante ngaihtuahin a haihawt dan zawng zawngte chu a hre chhuak a, a nuih lah chu a za ta hle mai a Tukveiha daka khua a han thlir chuan a kal tumna pelin thui fe mai a lo kal tawh mai a. Inthiam lo takin a nui chhuak hawk a, hmanhmawh takin a chhuk ta a Bus no 371-a chuangin a kir leh a

Hmanhmawh takin Venhimna In a pan a, Venhimna In a thlen chuan Social Worker, Miss Anita chuan Superintendent awm loh thu a lo hrilh a. Commit-

tee pawimawh taka a tel ve a ţul vanga a awm hmun loh dante sawiin a ţul anganga pui tura Superintendent-in a chah thute chu a hrilh thuai thuai a

A inbuatsaih nasat tehreng nen chuan a hnathawh tur chu a ţan thei leh ta lo va, pawi a ti rilru hle a, Nilêng chuan Miss Anita nen chuan an inkawm a A hnathawh dan turte sawidunin chik takin thil tih dan turte a zawt a 15th September, 198?-a a hnathawk tan tura Venhimna Ina a kal tum thute hrilhin tlaiah chuan a haw leh ta rih a

15th September, 1983

Thursday

Thlakhata Inrinni hmasa ber leh a hnuhnung ber hi chu sawrkar office chawlh a ni thin a, College lama lehkhabu chhiar nan leh conference nan a hmang thin a College of Social Work-a an library-ah chuan a duh zawng a hmu kim thei lo va, Bombay University library-ah a kal a. Kum 1878 daih tawha sak zawh a nih vangin Bombay University chu a changtlung hle a ni.

A hnathawh tur chu a tan tih ngai hauh loh a ni a, hisap dan a thiam lo hle a Mi rilru hre mi nih chak tak chu mi rilru buai thawmhnaw a ni ang bawk hian a thiltih châk zawng tak ni mah se a thiam loh zawng tak mai a ni a, a zam rilru em em mai a

Venhimna In pana bus chhungan thut ran mai chu pasalthain ngaw dur puia sa an pel thauh thauh ang bera inngaihna a nei a, ama tawkah a ngaih a

ṭha thawkhat hle a ni A hnathawh tur chu enghelh-engto hle mahse he mi ni kher hi chuan thil dang laih a ngaihtuahsan a A thil vei em em hi chu ngaihthah chin a nei ve reng a

Kawng kama in thi tak tak mai thlua a en lai chuan in chhawng sauzia leh an in sak mawizia te chu a ngaihtuah a The City of Lights an tih chu inhmeh a ti a Mizovin Pathian hnam thlan kan ni kan ti ṭhin chu hriat thiam harsa a ti em em ta mai a Kan hnamin Pathian thlang ni zawk ila zawng hriat thiam dan dan awmin a hria a Pathian-in min duhsak bik kan ti ṭhinte chu ngeiawm rauva ngaihna a nei a Kan retheihziate, kan tlakbalzia te, kan pachhiatziate leh kan ram a rualrem lohzia zawng zawngte chu a ngaihtuah chhuak a, Pathian duhsak hnam kan nih si chuan a duhsakna a va hlu lo awm êm tun a ngaihtuah phah ta hial a

Bus chhung aṭanga in ṭha tak tak leh mawi em em mai a thlir lai chuan khawvel rochung tur ve meuh si, nep tlata inngaihna a nei a Retheihna thup mawi nana rilrua retheite chu an eng a thâwl e kan tih ṭhinte chu huatthlala a ti rûm mai a Mahni infak mawi ngai haw hle chung sia kan retheihna kan fak mawi fo mai chu dik theiin a ring lo va, a thin a rim tûk ta mai a

Khawpui lailia mi chhe veng ṭawp tak mai a tlan pelh lai chuan khawpui cheimawina ni theiin a ring lo va Bombay khawpui chu a mawnn a nuam tak meuh va,

mahse a chhunga cheng zawng zawngte tan zawng a nuam theiin a ring lo va Mi chhe veng (slum area) a cheng, maktaduai thum leh nuai nga lai mai tan chuan Bombay khawpui nawmna leh mawina chu chil tipûttu mai niin a ngai ta hial a Kutdawhho dinhmun rapthlâkzia a ngaihtuah lai phei chuan an nunna hian an retheihna chu man zovin a ring lo va, vanduaina chu an tan chuan vanduaithlak zualin a ngai a, an retheihna chu retheihthlâk a tihpui em em mai a

Venhimna In chu dar 10 00 a m chiah chiahah i thleng a Mrs Shujata-i chuan kar hmasaa a awm loh chungchanga thuphachawiin ngaihdam a lo dil hmawk hmawk a Hlim taka biain a inpuahchah dante chu a zâwt a Thlamuana chuan a inpuahchah dan hrilhin a ṭul dan anga tanpui turin a sawm a

Hmun remchangah dawhkan leh ṭhutna an hunsak a a hna thawk ṭan tur chuan Thlamuana chu a inbuatsaih ta a A rilru a zauthau va, a inpuahchahna zozaite chu a ngaituah hman ta der lo mai a Mrs Shujata-i chuan a theih ang anga puih a inhuam thu hrilhin harsatna a tawh apianga ṭanpui a inhuam dante chu thiam takin a hrilh a A awm loh chang pawha Social Worker, Miss Anita nena a ṭul ang ang thawk dun zel turin a chah bawk a Thlamuana chuan lawmthu sawiin an puihnaa tluang taka engkim a tih a inbeisei thu a sawi a

A hnei en chuan ṭha tak mai a ni a Pian a thiamin a hlenthling viau va A thau lo va, a sam a buang

thu a, a bing ki ilo pawh sawisel a cheng lo A hawiher en chuan lu zo hmel tak a ni a, a mitmeng atang erawh chuan mi hur a nih chu a rin theih mai a A meng diva deuh vi, a khip lap lip a

hmuh phat atang in Mizo nula ngei nim a ring a Mahse, Bombay khawpuia Mizo nula emina nawhchi zawih chu thil awm thei nim a ngai lova mak a ti em em mai a Thlithlai inga ling lovin chik takin a ţawngkam leh a taksa che vel chu a thlithlai a Mrs Shujata in a inhmelhriat tir lai vel chuan Catherine-i chu a nui deuh sak a lei lam enin a kûn a, a ke zungpui chuan lei a thai a Zakzum tak hmel a pu a, mahse a ţawngkam chhuak chu a felin a fiah tha em em mai a

Mrs Shujata-i chuan a kalsan a inhmatawnin an ţhu dun ta a Thlamuana chuan Catherine i hming putu a buaipui dawn avang leh ama Mizo pui ngei mai a han buaipui dawn ta chu mak a ti a, a ulru a zam tak meuh a ni Engkim mai chu a tum dan lo tak leh a rin loh ang tak maiin a kal a, a inpuahchahna zozaite pawh chuan awmzia nei leh lo dawna ngaihna hial a nei a

A tih fo ţhin angin chiang takin ama chanchin leh a hnathawh dan zawng zawng chu Catherine-i chu a hrilh hmasa a A chanchin a sawi lai chuan Catherine-i chuan dawhkan chunga a kut pahnih nghatin a kutţang a nuai nak nak a Catherine-i chuan a aw a thian a, Mizo a hmuh lohna rei tawh thu sawi-

in mak a tihzia a hrilh a A Mizo hming Zamveli thup nana Catherine-i a invuah dante a hrilh a A ril-ruin eng emaw tak mai ngaihtuah nei tih hriat tak mai hian lei lam enin a kûn a, an ngawi dun vang vang a

Chutia an ngawih reng lai chuan Thlamuana chuan Mizo nula lerzia te, an lepchiahzia te, an suahsuala an chimawmzia te a ngaihtuah a Zahthlak a ti a, mualphothlâk a ti em em mai a A hmel a ṭhata a duhawm tehreng nen chuan nawhchizuara a khaw sa chu mak a ti em em mai a Mahse hmel ṭha takte hi an inven thiam loh chuan zartu apui an ngaih thei a, an hmel ṭhatna hi anni tan chuan thlem-na hautak tak mai a ni thei ṭhin An tan hian chet-sual a awlsam bik a, an fin tawk loh phei chuan an hmel mawinate hi a pamhmai mai ṭhin a lo ni, tiin a ngaihtuah ta hial a

Eng emaw hnu chuan Catherine-i chu a rawn hawi chhuak a A hmai zartu ngaimawh ni âwm takin a sam chu hmung lamah a theh ham a, a mittui a tla ta zawih zawih mai a A mittui hnu a kûn lai chuan nawhchizuar tenawmzia leh duh hun huna an pah mai theih ṭhin dante a ngaihtuah a An duh chuan hlim em em angin an langtheam a, zahna reng reng hi an khawvelah a awm pha lo va, an sualna leh an hurna hian engkim mai hi a hnuaichhiahtir thin a lo ni, tiin a ngaihtuah a,

Thlamuana chuan engmah zep lova inkâwm tura sawmin Pathian mithmuhah mi zawng zawng an sual-zia leh bal, lung zara chhandamna kan chan theih

dante chu a sawi a A theih ang tawka ṭanpui a nhuam thu leh zep ngai apiang zep a inhuam thute pawh chu a hrilh a

Catherine i chuan harsa ti tak hian, "Chutianga inkawm tur kan nih chuan i tulna ka hre lo " tiin a chhang a

Thlamuanna chuan mualpho mai dawna inhriatna a nei a Hmusit tika a biak dan te, engmah lova ngai chunga i kawm dante a ngaihtuah a Mi, an sual ang anga pawm a, hmuhsitna nilu nena kawm loh tur tihte chu a hre chhuak a Mahse, mi hur leh mi bawlhhlawh zah dera chaw tak bawla bawl chu dik a ti thei chiah lo va

Nawhchizuar ni mah se, kan mihringpui an ni a, an sualna leh kan sualna a inang lo a ni mai a, tumah sualna nei lo kan awm si lo Mi sual ber pawhin ṭanchhan fel tak siamin thiam thu an sawi thei ve ṭhin, tiin a ngaihtuah a Mi tupawh an dinhmun mila kawm tur tihte chu a hre chhuak a, amah leh amah chu a indem rilru hle a

Catherine-i chu a rawn hawi chhuak a, "Pathian thua inhnêm tur kan nih dawn chuan a ṭulna ka hre lo Pathian thu i sawi duh a nih chuan a sawina âwm a awm alawm A reng reng thuah ka tan chuan Pathian chu a thi tawh a, kei pawh Pathian tan, mitthi ka ni Mitthi leh mitthi inhnem nana kan inhman ṭulin ka hre lo I tisa châkna tipuitling tura

mi kawm ni la chu thu dang Kei atan chuan he lei nawmchen hi ka dam chhan a ni a, nawmsip bawl hi ka thisenin a ţhan hnan a, chu bawih ata chu ka chhuak thei lo va, duhna lah ka nei hek lo Ka tisa châkna a ral hma loh chuan ka nun hian awm zia a nei zawk a ni I tih loh tur i ti a, i awm lohna turah i awm niin ka hria Mi inang lo leh duh zawng inang lo keimi ang inkawm hi a ţulna awmin ka hre lo " a ti a

Thlamuana chuan ngun takin a ngaithla a A taksa che vel leh a mitmeng te a thu sawi leh a ţawng kam hman te a aw ki san leh hniam dan te a sawi uar lai leh uar loh laite chu chik takin a ngaihven i A sawi chhuah tak loh leh a thu sawi inkar hlat zawngte pawh chu hriat tumin a theih ang tawkin a lo ngaihven a

A rilru ang pehhel awm map lova a sawi chhuak chu ngaihsânawm a ti a Fimkhur takin kan ti dêm dêm a, dik zawk niin kan inngai si ţhin tiin a insit rilru hle mai a Kan hmuhsit leh kan ngaihnep takte pawh hian hlutna zawng an lo nei ve thei a lo ni, tiin a ngaihtuah phah ta hial a

Thlamuana chuan ţanchhan tur a dap ran a, "Mi inang lo leh rilru inpersan takte inkawm loh tur em ni dawn? A thu hrimah i ngaih ang vek hian khawvelin ah ngai lem lo vâ Kei ngei pawh hian i inngaih ang hian ka ngai lo che asin Mi zawng zawng hian nawhchizuarte hi kan hmusit ngai lo va,

chhan leh vang azirin ngaihdan kan siam thin tawk asin," tiin awmze nei tak maiin a chhang a

Catherine-i chuan, 'A nih leh eng ang chiahin nge min ngaih ?" tiin a zawt a

Thlamuana chuan, "I thusawi chin hi ka hriat chin a la ni rih a, ngaihdan siamna khawp nian ka hre lo Chuvang chuan mumal taka inkawm hi tulin ka ngai a ni " tiin a chhang a

Catherine-i chuan, A dik ka ring Min hre chiang tunih an la awm lo va, min hre chiang tura min kawm lah an la awm hek lo, ' a ti a

Thlamuana rilru chu a lawm ru hle a Mumal taka kawm theih ngei a inrin avang chuan vannei a inti rilru hle mai a "I sawi angin nangni ang chanchin hi chiangin kei chuan ka la hre ve hauh lo va Mumal taka hriat ka duh vangin helai hmunah pawh hian ka lo kal a ni a, zep tul a awm pawhin kei chuan ka rinawmna hum tha turin ka intiam a I rilru chhungril tak sawi thei khawpa inkawm hi thain ka ring " a ti ta a

Catherine-i chuan, "Keini ang tan chuan zep leh thuruk engmah a awm lo va, saruak leh saruak lo pawhin awmzia a nei hek lo Mahse, ka chanchin kimchang sawi tur chuan hun tam tak kan mamawhin ka ring " a ti a

Thlamuana chuan hlim tak mai hian, "Hun chungchang thuah chuan inthlahrunna tur engmah a awm

lo va. In hotute remtuhnaa engkim ti ka nih avang-in zalen takin engkim kan sawi dun theim ka ring," tiin a chhang a

Catherine-i chuan a chanchin chu a sawi ṭan ta a— "Ka hurzia leh ka sualzia chu min hriatpui em em ang a, sawi vak ṭulin ka ring lo Mahse, ka chanchin hi a bul a bâla i hriat chuan i khawvel thil thlir dan chu tlem talin a danglam ngei ka beisei "

Chu veleh Thlamuana chuan, "Ka pawmzawng tak a ni A bul a bala kan hriat loh vang hian ngaih dan âtthlâk tak tak leh dik lo pui pui kan siam thin a Kei chuan mi tupawh a ṭha emaw a sual emaw tih ang hi ka duh ve ngai lo va, a chhan leh vang chiang taka hriat hmasak phawt ka tum ṭhin a ni," a lo ti var a

Catherine-i chuan, "Ka chanchin hi sawi ka chak lo hle a Mahse, rin loh takin kan inhmu a, mahni Mizopui ngei hnena sawina remchang a awm takah chuan kimchang taka sawi hi ṭhain ka ring a," a ti a

Thlamuana chuan intibengvar tak mai hian, "Mahni chanchin sawi chu thil châkawm lo tak a ni tih ka hria a. 'Sawi hrehawm tak tak pawh a awm ka ring a. Mahse, min hre thiam la ka duh a,' chiang takin i naupan laia tanin in chhungkaw chanchin nen sawi thei la ka lawmâkhawp ang. A tul dan danin kan inzâwt chawp zel dawn nia," a ti a.

Catherine-i chuan a sawi zawm leh ta a— "Aizawl khuaa seilian ka ni a, ka naupan lain ka pain min boralsan a Kum 5 mi ka nihin ka û-in min boralsan leh a Ka nu nen chauh kan khawsa dun thin a Vanduaithlak tak main ka nu chuan cancer natna a vei hlauh mai a, Khawsak a harsat tâk em avangin ka nu nen chuan ka pute kan fin ta a

"Ka nu chuan a that lai chuan biak inahte min hruai thin a, zana kan mut laah pawh Pathian thu min hrilh thin a Zan tinin min tawngtaisak thin a 'Pathianin i tan kawng tha a buatsaih ang a, i thatna turin engkim a ti ang ' a ti thin I nulat hunah chuan Pathianin pasal tha tak a pe che ang a, tuna i retheihna zawng zawng hi malsawmna a la ni dâwn a ni tin min tawng thlamuan thin a

Catherine-i chu a ngawi deuh dat a 'Ka nu, Pathian chuan engkim a ti thei a, thawmhnaw tha te, in tha te min pe ang a, a nuam âwm ka ti thin a' Catherine-i chuan sawi harsa a ti em em a a hmela lang thei khawp hialin a insûm a

"Ka pu te inah chuan ka nî a sual em em mai a, min tirethei em em thin a Fa pathum a nei a Ei leh inahte min huphurh a, ka thil neih min chhuhsak changa la let tura ka ûm changte chuan min vel hrep thin a Ka nî chuan thiam loh min chantir ziah a, ka thiamna ngei ngeiah pawh min sawisa nek thin a.

Ka nu hnenah vui thu ka thlen thin a Duat takin natna khuma mu chung chuan min lo kuah a, min

pawm vawng vawng a Ka lu mın tuaısakın ka bıangahte mın fawhsak ţhın a Ka nu chuan thıam tak maın mın lo thlamuan ţhın Che theı lova natna khuma mu reng ţhın a nıh avangın a mı duh sakna maı lo chu engmah tıh theıh a neı lo va Mahse, a kıanga ka awm chuan ka thla a muang a, ka hlim em em ţhın"

Harsa tı tak chung chuan a sawı zel a, "Ka nı chuan a fate thawmhnaw ţha tak tak a leısak a, keı chu thawmhnaw ţha mın leısak ve ngaı lo va An thawmhnaw awta ka ţah chang chuan mı hau va, thawmhnaw leısak lovah mın vau zuı a A chang pheı chuan pındanah hıal mın kalh hnan ţhın

"Ka han deuh deuh va, ka nı chuan ın chhung khawsak rel zawng zawng mın tıhtır a A fate chu lehkha zırın nılengın an awm bo ţhın a Ka thıltıh sual âpıangah ânchhıa mın lawhın mın sawısa hrep zel a Hrehawm ka tı lutuk a, ka nu hnenah, 'Ka nu, kan ın lamah ı haw daıh ang— ka nı a sual em maı tıin vawı tam tak chu ka nu kıangah mıttuı nen ka ţap ţhın a Ka nu chuan ka mıttuıte mın lo hruk hulsak a, 'Ka dam veleh kan haw dawn nıa ' tıın thıam takın mın thlamuan ţhın a

"Hrehawm ka tih em avangin eng emaw chang pheı chuan tlah bo hial ka ţum ţhın A rûkın ka ıpteah ka thawmhnaw ka khung a Mahse, ka nu ka hmuh a, tlan bosan tura nılrû ka sıam lâı chuan ka ngaı ngam ngam lo va, ka ţhalh leh ţhın Chutıang chuan vawı tam tak tlan bo ka tum thın a

Ka nu natna chu a zual zel a Zan khat chu min o va, a khumah chuan hmanhmawh takin ka tlan awn thuai a Ka nu chuan min kuah a, duat tak main min fawp a Zawite hian 'Bawihte, Lalpa'n ing chu a hmangaih che a i ṭhatna turin engkim ti dawn ' a ti a Sawi tum nei ni âwm takin kâ a âng a, a hmui phun chu ka hmu a Mahse, engmah a sawi ta lo va

Ka nu, ka nu ' tiin a biangah ka chûl a, mangang eh thlabar tak maiin a lu ka sawi lâwp lâwp a Eng emaw hnu chuan, 'Bawihte i pute va ko teh Tuisik min rawn suah nghal dawn nia, harsa ti t ik hian a ti a " Catherine-i chu a insum zo lo va, a mittui a tla zawih zawih a A mittui hiu chung chuan a sawi zawm zel a

"Ka tho thuai a, ka pute ka ko va(tuisik ka suak i, hmanhmawh takin ka kir leh thuai a Ka nu khumah chuan ka pute chu an lo awm tawh a Hmanhmawh takin khumah chuan ka lawn kai thuai a, ka tuisik suah chu tulh ka tum a Mahse, ka nu chuan min lo boralsan tawh a A lute nam-in ka sawi nawk nawk a, Ka nu, ka nu hei tui in rawh ' ka ti a ' Catherine i chuan a rawmawl chuan a mittui chu a hru a, eng emaw chhung chu a sawi zawm hlei thei lo va

"Ka nuin min boralsan tâk hnu chuan ka rilru a na em em mai a Keimah maia ka pindana ka awm chang phei chuan lungchhe em em maiin ka ṭap ka ṭap

thin a Kan chitungkaw-chanchin ka ngaihtuah chang phei chuan vanduai chuangin ka inhria a A chhin leh tha lo zawng zawng chang zo ta ni hiala innngaih chang ka nei thin

"Ka nu thu sawi leh a zirtirna zawng zawng chu ka hre reng thin a Mahse, awih harsa ka ti a, Pathian hial ka dem ta a Engkim mai chu a chhe zawng veka thlirin ka ngaihtuah a Thian tha ka nei lo va, ka nun chu a khawhar em em mai a Ka ni lah chuan ka nu boral tak hnu chuan a hma ai mah in min tirethei nin ka hria a An ina ka awm chhung zawng chuan tah loh ni ka nei lo a ni bei mai Beisei tui engmah ka neih tak loh avang chuan pawisak ka nei tlem tulh tulh a, ka nî thu awih loh leh tih tauh ka ching ta hial a Mahse, chu chuan namên lovin ka retheihna a tizual thin' a ti a

Thlamuana chuan Catherine-i thu sawi chu chîk tak maiin a lo ngaithla a Mi vanduai leh hmuhsittlak loh a, lo hmusit chu a inthiam lo va Mi hi an chanchin mumala hre lo hian kan hmusitin kan haw thin a lo ni Eng mi nge an nih a, eng nge an din hmun hre lovin kan hmusitin kan dem a, kan hua a, kan ngei a, kan chungtlâk a, an chungah rilru tha lo tak mai kan lo pu thin niin a ngai ta hial a

"Tum khat chu ka bazar kalnaah tlangval pakhat, hmel tha tak mai ka hmu a Pa lian vak lo, hmai hal deuh, sam dum tha tak mai a nî a A biang vel lamah khuavangchhinchhiah a awm a Tawng

ṭam lem lo leh aw thûm lam deuh a ni a. A hma hun eng emaw aṭang tawhin bawk sathiah chuan kan inbe fo ṭhin a. Mahse inkawmna fumte tak chu kan nei ngai lo va. Chumi ni chuan thingpui inah nuin kawm a, min duh thute sawiin thu inti takin min kawm a. Chumi ni aṭang chuan kan innghahna ṭan ta a.

"Ka nun a khawhar em thin avangin kei pawh chuan ka tlangval sawi chu ka ngaina êm êm mai a. Eng emaw hnuah phei chuan ka rilru zawng zawng chu ka pe ta mai a, kan inhmuhna remchang a nih vangin bazara kal pawh chu ka tan chuan thil thlâkhlelhawm tak mai a ni a. Ṭum khat chu kan thingpui innaah an khaw lama a haw hnaih thu sawiin min duh thute chu ka kiangah chuan a sawi a. A rual min hruai mai a duh thute hial chu min hrilh ta a.

"Kan inkawm tirh lam chuan mikhual thusawi awiha pawm chu fel lova ngaihna ka nei ṭhin a. Tlangvalte hian an sawi mai mai ṭhin a, an rilru tak erawh chu an sawi lo ṭhin nia ka ngai a. Mahse, kan inkawmna a rei tawh avang leh ama lama iinhlelhna ka neih loh avang chuan a thu sawi chu tak tak vek tura ngaiin ka rilru tak chu a lawm ru hle a.

"Chin hriat lohna hmuna zui ngawt mai chu âtthlâk tihna ka nei a. Mahse, a hmel leh a dinhmunte chu ka tan chuan sit rual a ni lo va, ka phu lo em em ... a. A thu sawi ka la ngaihthlak reng laite ... ka nu thusawite chu ka thinlungah a lo thar ... leh a. Beisei phak hauh loh malsawmna ka

dawng ta nia inngaihna ka nei thuai a. Awmze nei lova tlan bo ka lo tum ṭhin dante ka ngaihtuah chhuah tak hnu phei chuan vanneihna dawn tak hnua chhuanlam siam chu thil âtthlâk tak mai nin k ngai a

"Ka pute ina awm hrehawm ka tih em avang chuan vanneihthlak ka ti êm êm mai a Mahse, mi sual berte pawh ṭha ber angin an lang thiam a, an thu sawi leh an lan dan mai mai chu rin ngam ni lovin ka ngai bawk a Kan ṭhut dun reng laite chuan namen lovin ka rilru chu a insual a insual a '

"A meizial pak khu laih laih chu ka thlir reng a pa hliah hliahin ka hmu a A hma zawng ai chuan ṭha ka ti a A rûk tak chuan ka rilru chu a hlim em em mai a James-a hnenah chuan, 'Min duh tak tak dawn em ni ? ka sawi ang kha ka dinhmun a ni a Min duh pawh ni la, i chhungten min duh thei dawn em ni ?' tiin ka zawt a

"James-a chuan, 'Nangmah ang bawkin ka nu ka chân tawh a Fa mal ka ni a, ka pa nen chauh kan awm dun a Kan chhungkaw lamah chuan engmah harsatna a awm lo vang' a ti a James-a vek chuan, 'Kei chuan mihring hi an thiamna leh an hausakna lam ka ensak ngai lova, an chhungkua leh an nihna ka thlir ngai hek lo. An takna leh hmangaihna chauh ka thlir ṭhin. Kei chuan khawvelah hian thil pahnih chauh ka thlahlel a, chu chu RINAWMNA LEH HMANGAIHNA hi a ni Thingtlang

khuaa kan zin chang pawhin ka ṭhiante chuan an mawlzia leh an retheihzia an sawi ṭhin a Kei erawh chuan an rinawmna leh hmangaihna an ngahzia mawlh hi ka ngaihtuah a, ka ngaisang êm êm ṭhin' tin thiam tak mai hian a sawi a

"Chutia a sawi lai chuan ka en reng a A thusawi chuan min hneh em em mai a Ka tan chuan a thu sawi chu sermon ropui tak ang mai a ni a 'Kei chuan khawvelah hian thil pahnih chauh ka thlahlel a chu chu rinawmna leh hmangaihna a ni' a tih hi te chuan chhuanawm ka ti a Ngaihsânnain ka khat liam a Sum leh pai nei bawk sin chuti tak mai i rinawmna leh hmangaihna a nei lian chu mak ka ti êm êm a

"A ke vei lam chuan ka kechâwn a rawn khak chho hian ka hria a, ka timûr a ding er er a Ka zam rilru a, ka thinlung chhung chu a hlim em em mai a Dawhkana ka kiu nghatin ka kûn deuh va, dîm te hian ka dar vei lama a kut nghatin min kuah riai riai a A lamah chuan min kuai a, a ke chuan ka kechâwn chu a kherh a Dim têa ka samte zûtin a kut lehlam chuan ka dar vei lam a dawm a Engmah sawi lo chuan min rawn fâwp ta a Kei pawh chuan ngaimawhna engmah nei lo chuan ka kuah nghet sauh va, ka fâwp vawng vawng a

"Catherine min tibeidawng lo hram ang che aw ? tin nghet tak hian min kuah a Engmahin ka chhung lo va, mahse ka taksa che velte chuan ka remtihna thûk tak chu a takin a lantîr a "

A sawi mêk lai chuan Thlamuana chuan "I sawi zawm hmain thil pahnih chauh ka han zawt duh ang che I pute nen chuan khawi hmuna khawsa nge in niha, James-a chu eng mi nge ? Hei hi mi han chhang lawk teh " a ti a.

Catherine-i chuan, "Ka pute nena kan khawsakna chu Bangalore a ni a Ka ni chanchin pawh sawi law law ila—Ka ni chu Mizo hlang a ni lo va hnam dang nena inthlah pawlh a ni a Tin James-a chu Bombay khuaa awm a ni a, Vai a ni Thil awm dan chu chiang zawkin kan la inhrilh dawn nia " tiin a chhang a

Thlamuana chuan lawm thu sawiin engkim fiah taka sawi zawm zel turin a ngen a

"James-a chuan kan in bul thlengin min thlah a In ka thlen chuan ni dang ang bawkin ka ni chuan 'Mi sual nu, i va rei leh pek em ! Nileng lenga bazar ziah mai Ei rawngbawl pawh i tlai dawn alawm Engte nge i lei ? Ka thil chah che kha i theihnghilh leh pek em ? Mei chhêm la, rang takin rawngbawl nghal rawh,' a ti leh ta phiar phiar mai a

"Butter lei tura min chah chu ka lei theihnghilh tih ka hre chhuak thuai a, pawi ka ti em em mai a Rilru hrehawm taka ka la din lai chuan ka thil leite chu a en a, thinrim zet mai hian ka lam hawiin min melh a, 'Hmelchhe nu, i suahsual leh nikhualoh dan zozai hi .. Ka chah lawm lawm che a ni lawm ni ? Khawiah nge i butter rawn lei chu ? I ei zo leh pek

em ni ? Thu ieng awih lo che hian a ti a Meng sen teuh chung chuan ka bag chuan min rawn deng thâwr mai a

'Ni ka ti lutuk chu ka mittui a tla zawih zawih a Mittui hiua ka la din reng lai chuan Hmanhmawh ... h Chhuanlam siam luh hi i thiam zozai lutuk a, nang fa hi tih tui ieng ieng tih awm lo chuan, eng hi nge i tiha heti em em i i sual ni ?' a ti a Thinrim ţeuh chung chuan pindanah min luh tauhsan ta a

'Hichawm ka ti lutuk a ka mittui a tla a ka ţap zawih zawih a Mittui tla zawih zawih chung chuan ka thil leite chu ka dah tha a Ka thil lei ka la dah fel mêk lai chuan kawngkhar a ...thu ... a, ka ni chu a rawn lut leh ta a Mi sual nu, eng i ti ţhem ţhem nge ni ? Hmanhmawh rawh ka ti lo che em ni? Awm ze nei lo lutuk mai Chah lah ngaih pawimawh awm lo hian I suahsual dan em em hi ' haw nge ' a ti a Ka tomato lei, dah ţha tura ka la ken lai chu a ţham lawp a chhuatah chuan a tla pheih ta a 'I tih tur tho a nih hre ta che Pehhel dêm dêm lo khan ti ta che Kha nangmah vangin i tomato ţei pawh a tlâk pherh leh tak vek pek kha Tihpui vek mai, tihpui vek mai Nikhua lo leh lutuk Chhar vat la, rawngbâwl nghal vat rawh, a ti leh ta phiar phiar mai a

"Mittui tla zawih zawih chunga tomato chhar tura ka kûn lai chuan, Hengte hi dah ţha vat rawh,' tih pah chuan ka bag nen chuan min rawn nawr chilh a

Keia inring hlei lo chu ka tlu tawp mai a 'Chawh tak rawh I luhlul leh i suahsual em em dan hi Zah pawh i zak chai lawm ni?' tiin min hau zui leh ta hrep mai a

"Ka rilru na lutuk chu ka insûm zo lo va, ka ṭap chhuak hawm hawm mai a 'Ṭap khanglâng suh Kaihhruai theih loh tawp mai Inzirtir leh thu ṭhaa intih sâwt lo hian I zahpuiawm leh lutuk mang ti-ang che hian Khawngaih leh duhsak theiha khawsa lo che hian Chai taka che,' a ti leh ta a

' Rilru nâ leh mangang tak chung chuan rawng ka bâwl a Ka theih ang tawkin ka hmanhmawh a, ka bawl zo thuai a A khât tawkin ka ni chuan, 'I peih tawh em? a rawn ti sek a Rawng ka bâwl zawh chuan chaw ei ka siam thuai thuai a, ka peih fel hnu chuan ka ko ta a

"Kei chuan bar khat pawh ka la bar hman lo Ka nî antui hâwp chuan a hâwpna fianin min rawn vawm ta bur mai a Ka banah a ni hlauh va, nat phei chu a na lo va 'Mi sual nu, eng i ti fakau nge ni? Min runluih em ni pek? I sual em em dan hi Rilru ṭihrehawm tur hlir maia engkim tih mai, I kan te, i baite hi tem ve ṭhin ta che,' a ti a

"Ka insûm zo lo va, ka mittui a tla zawih zawih a Ka pindan lamah ka kal a, ka khumah chuan ka bawk thlawp a, Chhuak em em chuan ka ṭap ta zawih zawih mai a.

idan kawngkhar a ii thuai a, ka ni a lo lut a -i sual nu, ṭip ṭap lo la a nih chu Chokate saw tihfelah nge i tih pek? Chhuanlam siam hi in i iuur apiang nehhel dan i dip a, tho thuai la, va ti- i vat rawh,' a ti a Ka sima thamin min kêk tho wp a 'I bazar kil lah hi pawisa i hmang hnem tuk ziah mai Hei va wiinah pawh butter leina awp i iawn hawn leh pek lo Hetianga i sual zel man kan in aṭangin kan hnawtchhuak daih ang che amahin an awmpui lêk lo vang che,' a ti a

Zep lovin sawi vat rawh Eng lui nan nge i hman? thukru em ni zawk?' a ti a Harsa ti tak chung iuan, 'Ka bag ipte chhawngah ka dah lirang a, ka i theihnghilh avangin a la awm ang,' ka ti a Thin- n em em mai hian min melh a, 'Chhuanlam lah i haihchham lo leh lulai khawp a A tlai hmain o vat la, va lei thuai rawh Khawiah mah rawn ng khawtlai lovang che I lo hawn veleh chokâ el la, thingpui buatsaih nghal ang che,' a ti a

Mittui tla zawih zawih chung chuan ka bag ka la a, ter lei tur chuan ka chhuak a Ka hawn chuan okâ ka tifel a, thingpui ka buatsaih nghal a

Thingpui pea sitting room-a ka kal chu chhuatphah- ka inchhuih palh a, thingpui no a inkhak ri rai Ka nî pawnfenah far khat emaw chu a far hman Thingpui sem zawha chokâa ka lut chu ka nun min wa îm zui a Thinrim em em maia min melhin gmah sawi hma hauh chuan min beng ta thâwr

mai a. I tilui tih hriat reng reng Ṭhiante zingah lehzel min tihmualpho i tum chai maw ' tiin dim lo tak mai hian min beng ta ṭhuai ṭhuai mai a

"Ka hlauhlawp leh thlabâr chu ṭap chhuak hlei thei lovin ka inhnîp hlawp hlawp a Ka khum pindan 'amah min nawr phei a, kawngkâ min kalh hnan ta a Khumah ka bawk thlawp a, ka mittui chu dan rual lohvin a lo luang chhuak zawih zawih a Ka nu leh ka pa ka ngai ngawih ngawih a

"Ka nun min tihretheihzia zawng zawng ka ngaihtuah a Ṭum khat ka bazar kalin pawisa ka tihbo avangin a mi nghaisak dan te, Pathianni tuk khat thawh ka hai vanga ring herh hial khawpa min phih thawh dan te, tlai khat ka chaw chhum nem luat vanga bei luai khawpa chaw sâa ka hmaia min vawm dan te, a office bang a lo haw tlai ṭuma a thingpui in tur ka thlum loh palh vanga thingpui no chawpa min vawm zui dante leh a dang dangte pawh chu ka ngaihtuah chhuak a Lungchhiatthlak ka ti lutuk a ka ṭap zawih zawih ta mai a

"Ka nu thi tawh hnu chu ka ngai a, a mi hmangaihna zawng zawng ka ngaihtuah chhuak ta chu ka sahal huam huam mai a A mi duhsakna leh ka tana a thiltih zawng zawng ka ngaihtuah a. Engmah ti thei lova natna khuma a mut laia ka tana a ṭhahnemngaihziate ka ngaihtuah chuan nâ ka ti lutuk a, lungchhe em em mai chuan ka ṭap zawih zawih mai a

Ka nu leh pa la dim se in mi lainat dan tur te ka inhmun retheihthlakzia hria se nâ an tih dan turte ah ka tana an inhuam dan tur zawng zawng ka ngaihtuah chuan ka sahal huam huam a ṭap chhuak nlei thei lovin ka tawt up up mai a James-a n hria se a rilru nat dan tuite ka ngaihtuah a, zan rei tak hleng chuan ka khumah chuan ka tap ka ṭap a He mi zan hi ka pute ini ka ni ih hnuhnûn bei zan a ni "

Thlamuana chuan, chiang taka a sawi avangin lawm thu a sawi a A hmel leh a taksa che vel aṭang ngawt pawh chuan a rilru nat dan zawng zawng chu chiang takin a hmuhpui a A thil lak tunthlak theih dan leh a rilru kalhmang a hriat chuan lainatawm a ti em em mai a Hai satna kara a tet lai aṭanga a khawsak ṭhin dante a hriat tak avangin khawngaihthlak a tizual hle a A chanchin chiang taka sawi zawm zel turin a sawm nawn leh a

'A tukah chuan khua a var a Film Star-ho lei paradise ang hiala an sawi — Bombay khawpuia duh ber nena kal tura rilru ka siam avangin ka thinlung enhung chu a hlim hle a Ka têt lai aṭanga vawi tam tak tlan bosan ka tum ṭhin, ka pute in chhuahsan tura ka rilru ka siam tak avangin lawmawm ka ti a Ka retheihna leh manganna zawng zawng hnuchhawna hlimna leh lawmna hmun pan tura ka ngaih avangin ka hlim em em mai a

Ni dang ang bawkin ka hna ngai ka thawk malh ... a Ka thiam ang tawkin ei rawng ka bawl a,

ka ni ngial pawhin, 'A tui mang e' a ti hial a ni. An ina ka awm tirh atangin chu chu ka chawhnieh siam sawisel lova a ei vawi khatna a ni a, a tui tih tum khatna a ni. Hemi ţuma tukţhuan kan kilho hi ka pute chhungkua nena kan chawhlui kilho hnu hnung ber a ni.

"Tukţhuan ei kham chuan a ţul ang chu hmanhmawh takin ka tifel a. Mi dang zawng chu an ınsiam a an chhuak ta a. Ka pindanah ka lut a, ka ipteah chuan ka thawmhnaw ka khung a. Hâk thlak chauh ka khung a. Chhuak hlen tura rilru ka siam ta chu ka hnuk a ulh ţeuh ta mai a. Thil kal tawhte thlir kirin khumah chuan ka ţhu a, ka lungchhe lutuk chu ka ţap zawih zawih mai a.

"Mitthui nena ka ţahna khum chu ka nu thi tur ka dawm hlumna khum a ni a, ka nu nena kan inţhenna hmun a ni a. Ka duhsakna hnuhnung bei ka nuin a hnarna hmun a ni a, hmu leh ngai tawh lo tura inkham lo tak chunga kan inţhenna hmun a ni a. Mittui tla zawih zawiha ka tana a ţawngţaina hmun a ni a, ka lungngaih leh mangan laia min thlamuanna hmun a ni a. Ka nu min duhsakna leh ka tana a ţhahnemngaihna zawng zawng ka ngaihtuah chhuak a, hungchhe em em chuan ka ţap ta zawih zawih mai a.

"A thih dawna tuisik min suahsir laite chu ka mitthlaah fiah tak mai in a lo lang a. Khuma hmanhmawh taka ka tlan lawna, tuisik tulh tuma 'Ka nu.

a nu hei tui in rawh' tia a bianga ka nam nawk awk lam nan chhang ta lo chu na ka ti lutuk a mangaihtu ber ka nu chuan engati nge ka duhsakna huhnung ber a hnar ? Tuisik no khat lek ni mah e, ka theih ve chhun a nih vangin nâ ka ti em em lai a 'Ka nu, ka nu hei tui in rawh, tia ka uh lawm lawma, a biangte ka nam nawk nawk ţuma in chhang ta lo chu na ka ti a, lungchhe em em lai chuan ka ţap zawih zawih a Chutia a lute ka wi lawp lawp zana ka beidawnzia ka ngaihtuah huan ka thaw a ipik hluah hluah mai a 'Thihna a lo va rawng ngai em em ve,' tiin ka ţap zawih awih a

Engati nge ka tuisik suah chhung chhuih tal pawh in nghak lova thihna chuan ka nu chu min laksak ? a uh lawm lawm pawha a mi chhanna nghak man lova thihnain ka nu a li ta mai chu hriat iam harsa ka ti a Fahraha sei lian tura ka hmagaih ngawih ngawih ka nu nunna a li ta chu nâ a ti lutuk a, khuma ka hmai nawr nawk nawk chung huan chhuak em emin ka ţap hawm hawm a

Kei hian a pawi eng nge ka sawi a, tham lo tak aia thihna hian ka nu min laksak ? Mi rethei keini ufa chungah hian engati nge rawng tak maia ro a il ? Min haw bik a, min diriam ngawih ngawih nun a ngai a Engmahlo kan nih vangin a huangtau va, aimawh tham loh kan nih vangin min nghaisa a, in nêp êm avangin min diriam ngawih ngawih ni lahn ka ngai a Kan manganna leh kan lungngaih-

na thûk tak mai chuan thihna a au va, ani chu a hun lovah a inrawlh ta em ni ? Mahse, chu chuan asin ka rilru tina a, ka manganna tipunlun Kan chhiatna leh lungngaihna tur hlir hian engati nge thihna hian keini chhungkuaah hian ro a rel ?

Thihna chu beiseina titawptu a ni a, beidawnnai min thlentu leh zahngai lo tak mai a ni a Mi tu mah zahpah nei lova pawisak nei lo a lo ni Mite rilru tinatu leh keimi hringfate engmah lova min ngai thintu a ni a Min hrethiam duh lotu a ni a kan zai ngai lova kan lungngaihna pawisa lova kan manganna tipunluntu a lo ni A hun leh a hun lo pawh thlu lova iâwng tak maia roreltu a ni Roreltu tlaktlai lo tak, rawngbawltu huatthlala tak mai a ni a Mahse, engti dan nge beiseina piah lama hruaii diriam tak maia min la tih zui fo ṭhin ni ?

"Chutia beidawng tak maia khuma ka ṭah lai chuan Siamtun zalen tak maia a thlahthlam chu hriat thiam har ka ti a Engati nge a hmangaih tak leh ama fate hnen ata a lak bo loh ? Engati nge keini tal hian he thihna ânchhia hi kan tihhlum loh ? Mahse, kan thei lo a ni zawk Tun ṭhleng thlenga kan chunga roreltu atana Lalpan thihna a hmang chu mak ka ti a, hriat thiam har ka ti em em mai a Ama anpui meuhva a siam hringfate, thihna aia nepa min siam chu mak ka ti em em a, engkim tithei a nih si chuan eng vanga la bo lo nge a nih, tun ka ngaihtuah phah ta hial a.

a thu chhuak i lungchhe em em hung chuan mittui ka hiu a Chutiang rilru mumal pawh pu ai lo khawpa manganga ka rum lai chuan bangrel a nu thi tur tuisik ka suahsakna no ka hmu a Nî ti lutuk a, ka maimitchhing a ka mittui chu dan ial lohvin a lo luang chhuak ta zawih zawih mai a humah chuan ka bawk thlawp a I alpa nang wk hi em ni thihna, mang ti ang em em hi ? ka a Ţap chhuak hlei thei lo chuan ka sahal hu im iam mai a

Chu êm chu a ni thei dawn em ni? Thihna chu ing i nih si loh chuan eng nge keini kiangah an i inpuan hreh em em ni? I inzahpui a i inthup min bum a, min tihdeih a, min hruai bo tihna em ? Thihna thim tak chu nang i nih si chuan i nêl hmuh thlahlela chak em emten i hmêl an hmuh- an nunna i la a, i hnenah an boral tihna em ni? ithian rapthlâk tak rawng tak leh hmuh man awm tak mai i lo ni a maw? Manganga zawngtuten i nel an hmuhin beidawnnaah nangin i hruai lut a, i nungte hriat theih loh turin an kâ i huhsak a hawvel awm tirh ata tun thlengin i inthup a i hnena kalten i chanchin an sawi leh hlauvin nang chuan lo châr bet thin em ni?

Mahse, chutiang ni turin kei chuan ka ngai ngam che a Thihna i nih si loh chuan thihna hi eng ge ni ta ang? I hnena lo kalna kailawn em ni? Mahse, mi tin hi kan kalbo ţhin a, kan zawn hian hnenah kan lo kal tihna em ni? Mahse keini

chuan nangmah ringtute chauh i hnena lo kal turah kan ngai a, chutiang chuan kan inzirtir bawk ṭhin. Thihna nen hian eng nge inkungkaihna in neih tâk? I fate engamaha ngai lotu hi i va ngaithei rei em! A lama ṭangin i hlauhtlawn zawk em ni? I mite hian hneh thei lo mah ila, nang tal chuan i hneh thei dawn lawm ni? Thuneihna sâng tak pein kan chunga roreltu atan i ruahman zawk em ni? Mahse i mite chunga a rorel dan leh i mite chunga rawnge a bawl dan te, i tana rinawm taka awm ṭhinte i nghaisak dan zawng zawng hi nangin engati nge i haider fo? I haider a ni lo va i hre vek zawk a. Engati nge i fa-i hmangaihte hi thihna rorelna hnuai i zam leh thlabar a rûm rûm tura min tih? I hma ngaihna hi engtin nge keini hian kan hriat tâk ang. I hmanruate kan hmuha kan hriatin beidawnnain kan khat a, lungngaiin kan rûm leh ṭhin. Roreltu sual, roreltu tlaktlai lo tak leh awmze neia ro la rel ngai reng reng lo hi engati nge tun thleng thleng a rorelna laiṭhutthlenga a ṭhut i la remtih? Engati ng nangin kan chungah ro i rel zawk mai loh? Kein chuan kan chunga roiel turin nang chauh kan dul a, kan beisei bawk ṭhin.

"Nunna i nih si chuan thihnaa kalte hian i hnen a lo thleng thei dawn em ni? Kan dam chhunga i kan nih hi nang chuan i duh tawk a, thihnaa boral tu in chatuana atan min paih khawm ṭhin em ni? Mah se, keini chuan chatuana i hnena awm kan thlahlel e em a ni. Lalpa, thihna nena inzawmna in nei si loh chuan ka nu chu thihnain a lem zo ta a.

n n iti lik bo a ni ii naw ! Thihna nena in in iv m lohva thihna kan zawm si chuan nang nen a n kan inzawm thei dawn em ni ? Lalpa thih a pen chu in in inzawm zawk em ni ? Mahse, thih- lch nunna chu thei azawnga inang lo ber an ni nangmahah hian engkim a luang khawm em ni ? Thihna leh nunna te, sual leh tha zawng zawng hi nangmahah an infin khawm em ni ? Lalpa a ngaihna ka hre lo va, min hi lhiah thei lawm ni ? Ka mang a ing a nun pu thei lawm ni ? Ka au he a min chhang si lo

'Ka tan chuan Pathian chu a thi tawh a, a tin chuan kei pawh mitthi ka ni tin thu ka sawi pawh hriatthiam mai ka beisei Ka nu boral atang chuan ka ulu leh ngaihtuahna a inthlâk danglam nasa em em a Pathian ka dem a, lungawi harsa ka ti em em mai a Zawi zawiin kan inzawmna a chhe tret hret a, tunah chuan Pathian hian ka nunah awm na a nei ta lo hial a ni Engkim tithei nia ngaia ka lo ngaih ropui thin nen, engmah lo a nihzia lah chiang takin ka hria a Ka chanchin a kimchanga hriat hunah chuan fiah lehzualin thil awm dan i hriat ngei ka beisei' a ti a

Thlamuana chuan Catherine-a thil chhut dan chu mak ti hle a, a nuina a nun awmzia a neih thûkzia a fiah takin a man ta a A naupan laia sakhua- a nuna awmzia a neih thûkzia leh a nu boral a nilru namen lova a danglam tak dante a hriatah chuan mak a ti a A thu sawi leh a sawi

dan te, a sawi chin kah a sawi lan loh inkar mawll mai chu a buaipui a ami tawkah haisa a lo tiin a lo tang ve ţeuh mai a Catherine-i thu sawi chi hleihluak deuh hleka ngaihna a nei a Mahse, thi awm thei ni chuan a ngai lawi si a A nihna tak hmuh fiah tum chuan a theih ang angin a lo buaipui a A thu sawia zep awm lova engkim a saw vangin lawm thu a sawi a, a pute in a chhuahsan hnua awm dan zel sawi turin a ngen leh ta a

Catherine i chuan a hnung lamah a hmai zartu sam chu a paih a dawhkana a bin nghatin a sawi zawm a 'Tumah ka hrilh lo va, an hriat ka hlau zawk a Lehkha pawh ka hnutchhiah lo va, a rûk thei ang berin ka chhuahsan a Ka iptê lain ka ak a, ka nu ka dawm hlumna khum chu zah takin ka en a, dim têin ka bawh riai riai a, ngaina êm êm ma hian ka fâwp a Dîm tê bawkin ka inbeng kâng a ngaina taka chûlin ka en vang vang a Chhuak tur ka hawi kual chuan bangrela ka nu tuisik ka suah sakna no ka hmu a Inrin lawkna awm hman haul lo chuan ka mittui chu dan rual lohvin a lo luan, chhuak zawih zawih a chhuak em em chuan ka ţa ta hawm hawm mai i

"Eng emaw hnu chuan chokâah ka kal a, ka hm ka phih a Ka iptê akin ka chhuak ta a Kan i hungna gate khar tuta kan chenna in ka thlir l chuan a hmuk a uih ţeuh mai a Ka nu ka daw hlumna pindan kawngkhar inkhar ţhap leh tukve inkhâr ţhap mai ka hmuh chuan ka mittui a t

--ih zawih a, lei lam enin ka kun a, ka ni min reiheihna hmun ni mah se ka nu hmangaihna leh ihsakna ka dawnna hmun a nih vangin ngaihawm ti em em a Lungngaia ka ṭahna hmun ni mah ka nu nena kan chen dunna hmun a nih vangin gainatawm ka ti a Ka nu min zirtirna zawng zawng a ngaihtuah chhuak a, hmu leh tawh ngai lo tura huahsan chu haisa ka ti em em ta mai a Nasa aka insûm chung chuan ka chhuahsan ta a

Ni danga ka bazar kal tur nen chuan a dang hle a ni ames-a nena kan intiamna hmun pan chuan hmanmawh takin ka kal a Ral aṭang chuan Restaurant uala a meizial zu khu laih laih chu ka hmu thei ta , ka kal chak sauh a Min hmuh veleh ka lam anin a lo kal a, min kuah chawt a Engmah sawi ovin ka iptê a la a, a ak ta a

Restaurant chu kan pan a, a hma nia kan awm dunla pindanah chuan kan lut a Insi riala thuin inthlalel tak mai hian kan inkawm a Dim têa inkuahin nui leh hmui inchuktuih chuan kan infawp a imes a chuan, 'Catherine, ka lo nghak rei hman hle wh che asin. Min bum ta nin ka ring hman hiil , i hmêl ka hmuha ka lawm dan chu sawi thiam al a ni lo,' a ti a Inkham lo tak mai hian kan kuah nghet sauh va, engmah sawi lovin eng emaw ihung chu kan ngawi dun a

Ka pindan ka chhuahsan dawna ka awm dan zawng wakte chu ka mitthlam ka hmu a, insûm hman

lovin ka mittui a tla ta zawih zawih mai a. James-a chuan hrilhhai tak leh ngaih tha lo tak maiin ka mit tui min hrûksak a, 'Catherine, engati nge ?' tiin min zawt thuai a Engmahin ka chhâng lo va, 'James tiin nghet taka kuahin ka pawm vawng vawng a

"Thingpui kan in zawh hnu chuan bus station lam panin kan chhuak ta a Mi an lo zi nak nak a, kan la hma deuh avangin kawng sirah'e chuan theitui kan in a Mi che vel thlirin rei lo deuh chhung chu kan ding muangchang rih a Kalkawnga ei tur eng eng emaw leiin kawngpui bula dawrahte chuan kan vak kual a

"Kan tlai chhuah avangin zankhuaa kal tur kan ni a Mahse, kan chuanna bus chu luxury bus a nih vangin a nuam hle a Tukverh bulah ka thu a, James a chuan rei lote hnu chuan min muthilhsan ta mai a Ka bag-a kan thil leite ein ka hlim em em mai a Far thing leh coconut thing buk thlin a chhêm che siau siau ka hmuh chuan thu awih leh tih nuam tak mai hmuhin ka hmu a Zaidam leh nunnêm tak mai [illegible] ka ngai [illegible] a Chutia ka thlir reng lai chuan kan [illegible] te, kan duhâmzia te, kan luhlulzia te, kan [illegible] chhiatzia te, kan chimawm ziate leh kan [illegible] chu ka ngaihtuah chhuak a [illegible] ti tak maiin kawng kama thing leh [illegible] chu tukverh atang chuan ka thlir kawngtluan a

[illegible] chuan, chung mu a sawi lai chuan, Lal- [illegible] tak maia a ziak kha a

gaihtuah kai a, a indawtin a ilruah chuan fel lak i ak ang mai hian a lo lang i

Vante khian Pathian iopuizia a huattir a
Boruak zau tak khian a kut chhuak chu a lantir thin a
Chhûn hian chhûn hnenah thu a sawi chhawng zel a,
Zan hian zan hnenah hriatna a len chhawng zel a,
Thu sawi ieng ieng leh tawng reng reng a awm lo va,
An aw chu benga hriat theih a ni lo
An tehna hrui chu leilung luah zawng zawngah zam chhuahin a awm a
An thu chu khawvel thlengin a thang chhuak ta a

Goa khawpui, Panaji chu kan hnaih ta hle a Mandovi lui kam, vei lama khaw lo awm chu James-a hian min kawhhmuh a, Panaji khawpui a nih thu a hrilh a Tlâng panga in, a chunga leirawhchan-pawh chu a lang thei a Altinho tlâng a nih thu a sawrkar mi hausaho awmna a nih thu min hrilh office pawimawh tak tak awmna hmun a nih thu-chu a sawi a

Hm miten an tlawh nasat thin dan sawiin kum chhunga tlawhtu ngawt pawh 5,00,000 vel zet an thin dante min hrilh a, Bombay hmuna kal hmaa a min fan kualpui avang chuan vannei ka inti a, awm em em mai a A nawm dan tur leh a mawi turte chu a thu sawi atang ngawt pawhin ka hi-ve thiam mai a Ka beisei phak loh leh ka rin

phak hauh loh anga vannei hna ka dawn avang chuan ka nilru chu a lawm em em mai a

"Hotel a tam tehlul nen chuan, zin mite an tam em mai a, thlenna tur reng reng kan zawng hmu hlei thei ta hauh lo mai a James-a chuan chinchang engkim a hie vek a, khawpui pawna kal mai ṭhain a ring ta a Taxi kan la a, Farmagudi lamah min hruai a Farmagudi chu Ponda aṭanga kilometre 3 vela hla a ni Mikhual awmna tura sawrkar in sak, kawngpui chhak lawkah a lo awm hlawm a Ram-hnuai a ni nain an enkawl ṭha a, a hmunah chuan nuam tak a ni Awm man pawh a tlêm em em a Single room luah man chu Rs 8/- a ni a, double room luah man chu Rs 12/- a ni a Tah chuan kan innghat ta a

"Kan inbual fai a, thingpuite kan in a Muangchang-in kan insiam a, tlai ni tlâk hma deuhvin a kiang vela leng harh turin kan chhuak a Kawngpuiah kan chhuk a, lehlam tlâng pangah chuan tlem kan chho va, Shivaji-a kulh hlui hmun kan thleng a Shivaji-a lim, sakawr hrawl tak chunga chuang lai hi hmun zawl zau vak lovah a lo awm a A kut ding lamin ngûnhnâm a keng a, a kut vei lamin a invuan tâng a. James-a chuan Shivaji-a, Maratha lal ropui tak chanchin chu min hrilh a Chu hmun zawlah chuan kan ṭhu a, kan hmuh theih ang ang thlirin kan hah-chawl a

Thlamuana chuan, a la sawi lai mek chuan, "Shiva-ji-a kulh chu an hlut khawp asin. Saphovin India

ram an rûn a, an lak duai duai lai khan Shivaji a chuan chu kulh aṭang chuan ṭan a lo khawh a a lo dang chat ta nin an sawi a Chuvang chuan sawi kar pawhin chu hmun chu tun thlengin an la hlut em em a, Shivaji-a chawimawi nan kum tinin Goa sawrkar buatsaihin hun bik an la hmang ziah thin a ni," tiin a sawi zawm a

"James-a pawhin chung thilte chu min hrilh a a hlut khawp mai Chu hmun aṭang chuan kan thlenna hmun chu fiah takin a lang thei a Thawm engmah a awm lo va, kawngpuia lei thei tlan thawm eng emaw châng chânga kan hriat bâk chu thawm dang engmah hriat tui a awm lo va A reh riai mai a a nuam khawp asin

"Eng emaw hnu chuan kan thlenna lamah kan kir a Zanriah ei khamah chuan pindan lamah kan kal a James-a chuan zû a in a, kei pawh chuan ka inpui ve nghe nghe a Mahse, rui khawp chuan kan in lo ve ve a Kan bus chuanna lamah kan taksa a chau bawk a, khumah chuan kan mu nghal ta mai a Inthlahlel tak main kan inkhalh a, a mi tih huam huam dan ka ngaihtuah chuan a lutuk lam deuhva ngaihna ka nei hial a Mahse, ka thlâk-hlêlh em avangin ngaihmawhna phei chu ka nei lem lo va Hemi zana kan mu dûn hi kan mut dunna hmasa ber a ni

"Goa hmunah chuan ni thum kan châm a, ni hnih chhung chuan chhim lam leh hmar lam kan fang a

Bus a Goa kan fang chu hmuhnawm tak tak tam tak mai kan en a Kan kalna hmun tinah chuan mi pakhat hian Goa chanchin leh kan thil fan apiang chu thiam takin min hrilhfiahsak zel a Goa tih awmzia chu 'chhuak rawh' emaw, 'chhuahsan rawh' emaw a ni a, mahse chu ânchhia chu aleh a linga chhâna awmin tunah chuan India rama tlawh tu ngah berte zinga mi hial a ni ta, tiin min hruaitupa chuan a sawi a Chutia a sawi lai chuan ka nî ânchhia aleh alinga chhâna awm ta chu ka ngaihtuah chhuak nghâl thuai a, ka hlim em em mai a

"Kum 451 chhung Portuguese hnuaia a awm hnuin 19th December, 1961 khan awp behna ata a zalen a, tunah chuan India rama Union Territory 9 zinga pakhat a ni a, kum 1981 chhiarpui ang chuan a chhunga mi chengte chu 11,00,000 vel an ni An tawng hman lâr zualte chu Konkani, English, Portuguese, Hindi leh Marathi a ni, tun tawi fel takin a sawi bawk a,

"Harvalem Water Falls pana kan kal lai chuan kawng kamah thing buk, tawi luih mai—hnah chhah tak tak a tam mai a, Cashewnut thing a nih thu leh a rah atanga zu chi khat 'fenny' an siam dante sawiin min hruaitupa chuan bus chhunga kan lâ chuan lai chuan min hrilh zel a Kan dang lama tlang panga leivung tawlh sen vûk mai ka thlir lai chuan, hei hi Wealth of Goa — Goa sum lian a nih hi. Thil [illegible] a ni a, Japan ramah leh ram

dang dangah an thawn chhuak thin a ni ' tun a au lauh lauh mai a

Chu mi nî chuan Mayem Lake, tlang pathum kâr zeha awm a ni mai e, chu chu kan tlawh a A nuamin chu hmun chuan ki rilru a la em em mai a A mawi bîkah a fianial raih mai a Mahse, kan hmanhmawh avangin lawnglêngah piwh kin chuang hman ta lo va, A bula restaurant-a thingpui kan in zawhin kan thlir a Pangpâr mawi tak takte chu a vul chûk mai a, kham lo takin kan kalsan leh ta a

'Zuari lui kam, vei lamah chuan hmun pakhat kan tlawh bawk a Chu mawlh chuan ka rilru i khawih zual Lung khawkrawk tih mai theih a ni a, Zuari tuipuiah chuan tlemin a va pâwng chhuak deuh va A bula restaurant chu a lun em em mai a, engmah kan lei ta lo va A chhip lamah chuan kan lawn chho va, min hruaitupa chuan nula leh tlangval inhmangaih takte chanchin sawiin a tlangval chhungten India nula an duh loh vânga an ram lim i hawng tura an tih dante a sawi a Chu hmun chu an inhmuhna hmun a ni a, an inhmangaihna zawng zawng fâwk khâwmna a puah kehna hmun a nih vânga tun thlenga hmun hmingthang tak a nih tâk dânte chu thiam tak mai hian a sawi a Chung thil a sawi lai chuan James-a dâra kuahin ka hmaa lunga thu inziak—Mr & Mrs Paula tih chu ka chhiar a, ka mittui a tla zawih zawih mai a

"Dona Paula tia a hming an vuah chu mawi ka ti hmeh ka ti em em mai a Zuari lui kama Dona

Paula awm chu inhmeh ka tizual em em bawk a Zuari lui kama Dona Paula chuan tun thleng hian ka lung a tileng a Dona Paula tih leh Zuari tih ngawt pawh chuan vawi tam tak ka mittui hial a titla ṭhin a ni He hmun hi Goa rama kan thil hmuh zinga ka rilru khawih ber a ni

"Old Goa hmuna Se Cathedral leh Basilica of Bom Jesus kan tlawh bawk a Se Cathedral-a an dar lian, golden bell ri chu a mawi em em mai a All India Radio, Goa pawhin an programme an ṭan dawn apiangin chu dâr chu an tiri vul vul ṭhin tih thute chu min hruaitupa chuan a sawi a Basilica of Bom Jesus chu St Francis Xavier-a ruang dahna a ni a, keini pawhin kan en ve nghe nghe a St Francis Xavier-a ruang chu a entute hmuh theih turin Se Cathedral hmunah vawi 13 zet a pum puiin an pho chhuak tawh a November, 1974—5th January, 1975 khan a vawi 13-na chu an pho chhuak a St Francis Xavier-a ruang, kum 422 laia upa chu a entute an tam hle niin a sawi a

"Tuipui kamahte chuan thlifim a thaw nuam em em mai a Mi nuamtâwl vak vel leh Hippies rual intawl-len chuan mit a titlai em em a ni Sap nula leh tlangval, saruak ngal ngata an khawsa ka hmuh chuan rapthlak ka ti em em mai a Mi chi tin mai kan zi nuk nuk mai a, mahni tâwkah chuan James-a nena khawsa kan ni bawka a lungawithlak ka ti a, nuam ka ti tak meuh a ni.

"Goa atang chuan Steamer-in Bombay chu tuifinnat lam atang thlangin kan pan ta a, Ka tan chuan

engkim mai chu thil thar, mahse, duhawm biai mii a ni ngawt mai a Bombay pana lawng chung aṭanga khua kan thlir laite chuan vannei ka inti em em a ka rilru a hlim tak meuh a ni

"Bombay khawpui chu duhthusam ni lovin a tik ngeiin ka hmu a J mes a chuan a pa engmah hiilh lova kan pahniha an in lama luh chu nuam a ti thei lo va Colaba vengah chuan Hotel pakhatah kan in nghat ta a Khawpuia hmeichhia mahni maia hotel a awm him lohzia sawiin chhunah chuan pawn lamah min kalhhnan a, min chhuahsan thin a Hotel ah hian ni hnih kan awm dun a ni"

Mrs Shujata-i a lo kal a, hna pawimawh tak thawh tur a neih vanga office a chhuahsan tum thu chu Thlamuana a rawn hrilh a Hlim taka biain an duh ang anga lo inkawm turin a ti a An thingpui tui a kohtir thute sawiin a chhuahsan leh ta mai a Mis Shujata-i a kal hnu lawk chuan thingpui a lo thleng a, an in dun a

Thingpui in zawh chuan Catherine-i chu inthiar turin a chhuak a Thlamuana chuan an inhmuh tiih lama hmuhsitna rilru nei rana a kawm dan te, thil a nihna tak hriat hmaa ngaihdan tenawm tak mai a nei ziah maite chu a ngaihtuah a Catherine-i chan chin ngaihtuahin thil tam tak a ngaihtuah kual a A chanchin kimchang taka a hriat theih tak avanga a ṭawmzia leh a thiltiha a tluan avanga a hlimna chu a sang hle a ni

Catherine-i chu a lo lut leh a, hlim hmel pu tak mai hian a thutnaah chuan a thu a Thlamuana chuan Catherine-i hmel hlim tak a hmuh chuan mak a ti rilru hle a Thu pangngai mai mai sawia inkâwm harhin eng emaw hun chhung chu an hmang a A chanchin a sawi zawm leh tâk hnu chuan-chik takin a ngaithla a A sawi uar lai te, a sawi loh te a sawi dan te, ama chungchang a sawi dan leh mi dang chanchin a sawi dan te, lungngaihna hnuaia a awm laia a thil thlîr dan leh a hlim laia a thil thlir dan te, an inkar hlat lamte nen lama hriatsak tum chuan a ngaithla a Thil tul tak ni thin mah se, mi thu sawi leh an sawi lan loh inkar hlat zawng hriat mawlh chu haisa a ti a

"Bombay-a hotel-a keimah maia ka awm châng chuan vanneia ka inti a, ka nu leh pate ka ngai em em mai a. Mahsawmna ka dawn zawng zawngte min hmuh-pui lova an boral tate ngaihtuah chuan a châng chuan ka hnuk a uih teah mai a La dam se an lâwm dan turte ka ngaihtuah a, a chang pher chuan lâwmna leh lungngaihnate chuan min bual thin Ka pu te chhungkuain [illegible] nei lova ṭlân bo mai meia min ngaih ka ring a; ka ni pher chuan ânchhia min lawh zui bawrh bawrh ka ring a. Mahse, duh ber nen Bombay khawpuiah hlim taka kan awm avangin [illegible] chu mak ka ti em em a.

[illegible] kan tang a. Chin-[illegible] chuan tait khaihtu [illegible] a [illegible] a. Meizial

pak khu laih laih chunga a han kâwk kawi lai ka hmuh chuan James-a chu chhuanawm ka ti i mipa hlrah hlahin ka hmu a A hma zawng ain ka ngai-sang zual a

"Thim thet thetah Kama'i Nemu Park-ah min hru n a Pangpar mawizia leh an chei thianghlimzia chu sawi ngai lovin i hmat vek ka ring Kawngpui aṭang chuan pheikhawk lem, lian em em mai ka hmu a A chung chu in anga siam a ni a meikhu chhuah na pawh an siam nghe nghe a Mahse, a chhâwngi Iawn chhoh erawh chu naupang tan chauhva phal a nih vangin kan lawn lo va, hmun leh hmunah kan thlîr a

"James-a nena kan lût dun chu mi an tamin an zi nuak nuak mai a Chhungkuaa kal te nula leh tlangval inthlahlel tak maite leh a hlawpa kalte an ni hlawm a Mahni maia tei ni awm takte pawh hmuh tur an awm a Mipui tam tak mai inkal thelh sung sungte chuan min dip lo va pangpar mawi tak maite chuan kan induhna tizualin ka hria a, hmuh-nawm ka ti em em mai a

"Bogkim mai chu an mawina zawng zawng nena in-thuamna thuam tak maia inthuam ni berin a lang a Phêia innghêng nala ṭhu dun chung chuan mi che vel leh pangpar, mawi tak takte chu ka thlir kual mai a. Ka thik lo va, ka haw lo va, ka duhsak zakzawk ni berin ka hria James-a kuah chung chuan ka awt ka lên kual vel ruai a

"Pangpai mawi tak mai ka thlir reng lai chuan an rim tuina leh an duhawmna chu ka mitah sawi thiam harsa khawp hialin a mawi chuang hian ka hria a An mawina chu tam taka tihpun ni hian a mawi a Duhawmna famkima inthuam ni ngawtin an lang a Ka rilru chu lâwmna leh hlimna chuan a luah khat tlat ta mai a, 'Ka tan kum tluangin pâr la, i tan kei pawh ka vul ve ang e,' tiin James-a chu thlahlel tak mai hian ka kuah a, kan infâwp vawng vawng a

"Catherine,' tiin mawi em em mai hian ka lam hawiin a nui sak a 'Lehlamah sawn han hawi teh,' tih pahin tlêmin min kuai her deuh va 'Râla de chuai saw i hmu em ?' a ti a 'James, a va mawi êm êm ve ' zawi sap hian ka ti a 'Tlang panga de chuai ang maia a piah zâwka de chuai saw Oberoi Towers a nih saw Five Star hotel hmingthang tak a ni a Kan hnaih zawka mi eiawh saw chu Air India Building a nih saw An zahpuiawm lo teh asin ' tiin min kuah nghet sawt a, ka bânah chuan a hmer vawng vawng a

"Eng emaw hnu chuan, 'Chu hotel-ah chuan awm man a tam hle ang maw ?' tiin inthlahrung tak mai hian ka zawt a Zahzelah a kawr hma kilhna chu ka hmet nap nap a. 'Zan khat awm man chu Rs 360 atanga Rs 500 a ni ber a, mahse a nuam khawp asin ' a ti a. A ngawi deuh dat a, 'Catherine, saw hmunah sawn awm ka rilrûk a Mahse, a hma hun eng emaw atanga hauh lâwk a nih loh chuan chan a harsa em em a. Kum pawhin kan chang ta lo a

u Mahse, remchang hmasa berah chuan kan la hawsa thei ngeiin ka ring I tan hian engmah ui ka nei lo tih chu i hai loh ka ring a Hlim tak leh nuam taka kan awm dun theihna tur chauh ka ngaihtuah ţhin a Hmangaihna chauh hi—rinawmna nen thlakhlelh tur a lo ni ' tiin min kuah a, min fawp vawng vawng a

"Kei chuan eng anga nuam nge tih leh eng anga ropui nge tih chu ka ngaihtuah thleng pha hauh lo va Mahse, ka suangtuahna mai pawh chu thlâkhlelhawm ka ti tâwk em em a ni A hma zawng ai chuan ţha leh duhawm ka ti a a kiang a awm chu hahdamthlâk ka ti em em mai a

'Kan piah maia de sep sep chu dumdê tam tak mai ang berin ka hria a Mahse, James-a hnenah chuan engmah ka sawi chhuak ngam lo va 'Saw laia de sep sep saw eng nge ni?' tiin zawi sap hian ka zawt a James-a chuan, 'Saw saw alawm miten ha hipa an sawi huai huai 'Marine Drive' — Queen's Necklace an tih fo chu Tuipui kam a ni a, a kawng a lianin a ngil ţha em em mai a A thianghlimin a mâm ţha a a bul vela inte chu ţha tak tak vek a ni a Saw lai kawngpui zau takah sawn taxi leh car chatlak miah lovin a tlan zut zut ţhin a Thuang hnihin an kaltir a, mahse kawngpui bula electric êng a ţhat tawk avangin a hma lama a êng lian zawk hi chhit an phal lo va, a êng tê zawk chauh an chhî a. A de sep sep, a var saw kan lam hawia lir thei thuah li thuah nga laia taima inthuaha lo tlan an ni

a. A de sep sep, a sen saw chu chutiang bawka inthuah tam lehlam hawi zawnga lir thei tlan a nih saw A hnung lama a êng sen vêt vêt chu a sena de sep sep saw a ni a Bombay khawpuia awmi pawh hian hmuhnawm kan ti a, kan en ning thei lo asin. Hun remchang kan neih chang apiangin helai hmun atang hian thimhlimah kan thlir ţhin a ni,' a ti a

"Catherine, a piah deuhvah sawn a enna hmun an siam a, chu hmun atang chuan a fiah lehzual asin ' a ti a Kan inbeng kâng a, kan inkuah phei ta a A enna tura an siam hmun aţang chuan chiang takin a hmuh theih a Kan hnuai maiah chuan thil dum tam tak mai ka hmu a, 'Kan hnuaia dum tam tak khu eng nge ni ?' tiin ka zawt a James-a chuan, 'Kan hnuaia mi khu chu Chowpatty Beach a ni a Mite tlai boruak ţha dawnna leh thlifim thlahlela a za ruai ruala an kal ţhinna a ni a, a lâr ve khawp asin. Dum ruah khu chu chhun lama tuipui chim, thli lama a kiamsam leh tâk a ni a Tuipui kama inthlahlel tak mi a an hun âm taka hmangte chu tuifinriat tuite chuan dîp buai hlauvin an kiansan a nih khu, [illegible] saka min en pahin a ti a, 'Kawngpui kama dum thluah thluah khu chu thing buk a ni a, khung thing buk hnuaiahte khuan nula leh tlangval [illegible] mai an khawsa a. Keini ang mai a inthlahlel pawh eng emaw zah an awm ngei a a mawin [illegible] an [illegible] lo u rawh,' tiin pah chuan ka [illegible] a, a hmeh min kuah a.

"[illegible]," tiin pah chuan ka darah a hmer a, "Khawpui [illegible] saw thlir ve mah teh ' Bombay khawpui

ı a ropui ve teh asın,' a tı a Ka veı lam pang aw a Bombay khawpuı chhung ka han thlîr chu a ɔ sen-vâr phût maı a In lıan puı puı hlırın a khat nı ber maı a, ropuı ka tı em em maı a Chutıa a la thlır laı chuan, 'Catheııne, kın awmna tlâng hı Malabar Hıll a nı a, Bombay khawpuıa veng chhuan-ıwm ber a nı a Mı hausa tawntâw hlır awm hawmna a nı a Sawrkar mı lıan tak tak leh Fılm star eng emaw zıh awmna hmun ı nı a, a lar khawp ısın,' a tı a Zawı muıngın gate lam pın chuan kan ınkuah chhuak leh ta a

'Kamala Nehru Park aţang chuan Falkland Street lam panın mın hruaı leh ta a A kual zawngın kan kal a Lıttle Gıbbs Road-a chhukın Napeansea Road-ah kan kal thla zel a Camps Corneı tlan pelın Bombay Centıal lamah kan kal a Tıchuan Falkland Street lamah chuan kan pheı ta a

"Brıtısh sawrkar leh Argentına sawrkar, Falkland thlıarkaı ınchuha an ınbeıh chungchang thu chu chan-chînbu lam aţangın ka hre ve tıwh a Mahse, Bom-bay khawpuıah Falkland Street a awm nın ngaıhna reng reng ka hre ngaı lo va

"Falkland Street chu kawtthlêr zım tak, faı lo tak a nı a Thım deuh laıa kan kal zeuh zeuh avangın

chiangin engmah ka hmu thei lo va. Ka hriat dan chuan kawtthlêr chhuanawm lo tak a ni a. In pakhat bulah taxi chu a dintir a, chuan man a pek zawh chuan kan chhuk ta a. Concrete building lian vak lo panin kan inkuah a, a chhawngah kan lawn chho va. Zan a ni bawk a, a thim ruih mai a. Ka hmu fiah lo nain in tha tak chu niin ka hre lo va, in hlui tawh tak ni âwmin ka ngai a. A rim phei chu a chhe hauh lo va.

"Kawngkhar a kik pah chuan an in a ni tih min hrilh a. Tuai hnum leh enkawl thianghlim a ni lo va, mahse Bombay khawpuia mahni in leh lo nei thei chu mi pangngai chung lam ni ngei turah ka ruat a. Hmun laili tak a nih vangin a hlut dan turte chu ka suangtuah a. Kawngka bula kan la din lai chuan a pa nen maia awm an nih vangin pindan pahnih khat chauh an luah thu leh a dang zawng chu mi dang an luah hawhtir thute chu min hrilh a. A pa nen maia khawsa an nih vang chuan an in luah man ngawt pawh ei sen loh nin ka ring a, khawsa thei tak an ni tih chu ka hre ta mai a. Mahse, a kiangah chuan engmah ka sawi hman lo.

"Pa pakhat hian kawngka a rawn hawng a, min chibai a. James-a chuan min inhmelhriattir a, kan lut ta a. Khua a hlim bawk a, thei tui kan in muangchang a. Hmeichhe tleirawl ngo lo tak pakhat hian kan mamawh apiang chu a ti a, an awmpui nlin ka ring mai a. James-a pa chuan hlim tak maiin min be tawrh bawrh a, ka chhungte chu hmel hlim tak pu chung chuan min zawt a.

"Kan inbual fai hnu chuan chaw ei an siam a, a hmeh a tui bawk a, puar takin ka ei a Hei hi James-a nen chawhlui kan kil dunna hnuhnûng ber a ni

"Chaw ei kham chuan pindanah kan lut a, mutna kan siam nghal mai a A pindan chhung chu chiang-in ka hmu lo Mahse, tukverh pahnih a awm a, in kilah thawmhnaw dahna bawm lian tak mai a awm a Khum sir maiah chuan dârthlalang lian pakhat a awm a Zan a ni a, kan vak chau bawk nen tho-silên sen-dâng hnuaiah chuan kham lo tak hian kan inkhâl a Tui takin kan mu dun a Hemi zana James a nena kan mu dun hi James-a nena kan mut dunna hnuhnûng ber a ni

"Zingah chuan hma takah James-an min tiharh a, 'Catherine,' tiin min kuah a, ka khêlah kherhin min fâwp a Mahse, a nui hmel chuan ni dang ang lo deuhva hriatna ka nei a, engmah phei chu ka zawt lem lo va Nghet taka kuahin ka fâwp vawng vawng a 'Tih tur pawimawh tak ka nei a, ka va zing chhuah zawk ang e Nang chu lo mu la, ka lo kir leh thuai ang,' a ti a Inthlahrung tak hian 'Ka lo kal ve a ţul lo em ni ?' ka ti a 'Ka lo haw leh thuai ang,' ti chauhvin min chhang a

"Kawngkapui thleng chuan ka thlah a, mit leh mita menin, hmui leh hmui inchuktuah chuan kan infawp a A chezia leh a hmelah chuan ngaih ţhat lohna lian tak ka nei a, mahse a chhan âwm reng reng ka

hre thei lo va Râl do tura, chhuak ka thlah liam ta ang bera ngaihna hial ka nei a Kawngkapui aṭanga ka thlir liam ta chu James-a ka hmuh hnu-hnun ber a ni ta

"Kawngka ka kalh a, khumah chuan ka muzâl leh a Khua a la thim thet thet a, muthilh leh ka tum pawhin ka mut rêng rêng a chhuak thei hauh lo mai a Ka rilru chu James-a nui hmel leh a chezia buaipuiin ka ngaih ṭhat lohna chhan dapin a buai em em mai a Mahse, a chhan âwm engmah ka hre thei lo va

"Eng emaw hnu chuan ka tho va, darthlalang lian hmaa inenin ka mit ka nuai nak nak a Ka hmai ka phih fai hnu chuan ka mutna khum chu ka ching fel a Khuma ṭhu chungin bang ka han thlir kual a, bangah chuan saruaka inpâwl lai lem leh milem tenawm tak tak mai chu ka hmu ta ṭeuh mai a Ka ṭim deuh ui a, mak ti tak mai chuan ka han thlir kual ta a Bangah chuan milem bâwraw pui pui hlir mai chu a lo intâr buai mai a A ngaihna reng reng ka hre lo va, James-a chhuak tur ka thlah laia ka rilru puthmangte ka ngaihtuah kai a Thil kal-hmang ka ngaihtuah tâk hnu chuan a ngaihna ka hre lo zual tulh tulh ta mai a

"Tukverk ka hawng a, ka hmuh theih ang ang chu ka thlir kual a Mahse, in chhawng sang pui pui hlir mai chu a lo ngir khup mai a, khua pawh hawi theih a ni meuh lo va, Pindan chhungah chuan ril-

ru buai tak mai chuan ka awm a, chhungril lamah ngaih ṭhat lohna lian tak nei chung chuan ka tei ka tei mai a

"Eng emaw hnu chuan an awmpui nula tleirawlin kawngka a iawn kik a, ka hawn thuai a Chawthleng nen ka ei tur chu a rawn chawi lut a, ka pindanah chuan chaw ka ei a Mi thar ka la nih vang ni ngeiin ka ring a, min en duh em em mai a Ka chaw ei chhung zawng chuan ka bula dingin min thlir reng mai a Mahse, kei chuan engmahin ka be lo va, ngaihsak lo tak anga lang chuan chaw chu ka ei mawlh mawlh a

"Chaw ei kham hnu chuan James-a pawh a lo hawn mai rinna ka nei a Khuma tluzâlin ka mu hahchawl ta a Chutia khuma ka mu chu ka lo muhil a, ka mumang lamah chuan ka pûte in lamah ka lo awm a Ka nî hian thinrim em em mai hian min melh a, min hau hrep mai a Ka hlauhlawp chu ka mittui a tla zawih zawih a, ka khûr hlawk hlawk mai a Mangang tak mai hian tlan bosan ka tum a, ka ṭhangharh ta a

"Ka harh hnu chuan ka pûte in lam hlir mai chu ka ngaihtuah a, Ka nîina min tihretheihzia te, a faten min tihduhdahziate leh lungngaia ka ṭah nasat êm êmziate chu ka ngaihtuah a Ka nu kianga ka thlamuan ṭhin dan te, a mi hmangaihzia te, ka tana a inpekna thûkzia zawng zawngte ka ngaihtuah kai a A thih zana ka beidawnzia leh ka mangan dan

zawng zawngte chu ka hre chhuak a Chung thil zawng zawng chu ka mitthlâah fiah em em mai hian a lo lang iar iar mai a

"Thil kal tawh ngaihtuaha khuma ka mut lai chuan kawngkhar kik ri ka hria a James-a ngei a nih beisei in ka tho thuai a Ka mal thak ka hiat a, kawngka chu ka hawn ta a

"Nula a lo ni a Sam tawi lam, buk chhûm mai a ni a Sa ṭha tak mai, hmai hlai zet mai a ni a A mithmul a mêt a, a tidum huam mai a Hnawihsen a inhnawih sen tur mai a, a hming chuan pawnfên chu a fêng a Pan tak, chhing tak mai a ni a Ruak deuh kûng mai chuan a lo ding a Ka hmu thut mai chu ka phu deuh zawk nghe nghe a

"Engmah sawi lovin a lo lut a, dârthlalang hian lam a pan a, a hmai hnaihin khumah chuan a ṭhu a, a let tup tup ta mai a Kawngka ka khâr a, khumah chuan ka ṭhu phei ve a A chezia leh a hmel aṭang chuan mi-hrur ngei niin ka ngai a Tlangnêl tak maia a che vel ka hmuh chuan mak ka ti em em mai a

"Ka pindan bul maia awm a nih thu min hrilh hnu phei chuan mak ka tizual hle a. Sawifiah thiam rual loh a ni a, ka rilru chu a ti deuh nghulh a. James-a chhuak tur ka thlah ham atang khan ka beisei lo ang tak tak mai chu ka tawng chho ta a, ka chhai rilru em em mai a.

"Ka bula rawn ţhuin min hnaih a, ka mala kherhin min kuah thut a, rem leh rem lo chung hian ka biangah chuan a fawp ta a. Ka timûr a ding sung sung a, 'I tenawm Chhuak vat rawh,' tiin ka râk tuar a Ka nam per lawp a, ka ding chhuak nghal thuai a

"Engamaha min ngai lo hian a nui ta chiam mai a, khumah a zuang lawn a, a let leh ta tup tup mai a Chutia khuma a nui vak mai ka en reng lai chuan ka tiril a fanin ka khur hlawk hlawk mai a Engmah mumala hre lovin eng emaw chhung chu ding chung chuan ka thlir reng a Dârthlalang lian hmaa kalin a inen a, ka lam hawi hian a nui leh ta chiam mai a Banga milem, sairuaka inpâwl laite ka hmu a Mi-hur chezia ka thlir lai chuan ka bing mum mum a, chechâng lo chuan ka ding ta reng mai a

"Min rawn hnaih a, min kuah leh ta thut mai a Namen lova nasain ka râk ţhawt a, ka kat dawrh mai a Bangah ka insawh tawk a, ka khur zawih zawih mai a Mi-hur nu lan chu za em em mai hian a nui thler leh ta tlâwrh tlâwrh mai a Min rawn pan hnai a, ka lo insaseng thuai a Banga milem ka delh thlêr, saruaka inpâwl lai chu a chul a, a fâwp ta mai a Mi râp lutuk a, ka khur hlawk hlawk mai a Chutia milem fawpa a chul hnu chuan min rawn en a, min nuih pah chuan, 'I ît-awm reuh,' tiin ka hria a Tichuan min chhuahsan ta a

"Khur zawih zawih chung chuan kawngka ka khâr a, ka kalh thuai a Ka khumah chuan ka bawkkhup

thlawp a, ka mittui a tla ta zawih zawih mai a Thil awm dan chu mak ka ti a, ka mumang ni hialin ka ring a Mahse, ka mumang a ni si lo Nikhaw hre lovin ka let reng a ni ber Chutia ka muzal chu ka lo muhil a, mumang ka nei leh ta a

"Ka mang lamah chuan ramhnuaiah hian kawng ka bo va, ka vak ka vak mai a Hnim pik tak tak karah te, khâm kârahte vakin ka chau em em mai a Harsa ti tak chung chuan phai zawl zau tak mai-ah chuan ka vak chhuak hlawl mai a Chu phai zawl hring dup maiah chuan sava hring mawi em em mai hi ka hmu a, Ṭha ka tin ka it em em mai a, man tumin ka ûm ta a

"A thlawh hlat loh avangin beisei takin ka ûm zel a, a chang phei chuan a mei hmâwrte ka khawih thuak thuak ṭhin a Chutia ka ûm ka ûm lai chuan lui dungah a thlawk ta a Lung khawkrawk karahte chuan man tumin ka ûm ka ûm mai a Lungpui chungah a fu ta a, man mai tumin ka bawh rawk a, a thlawk bo ta daih mai a Ka ui em em mai a, ka chauh em avangin lungpui bawh chung chuan eng emaw chhung chu ka bawk thlawp a, ka thlir zui vawng vawng mai a

"Ka inbeng kâng a, kir leh turin ka insiam rem ta a Pen khat emaw ka pen hman chauh va, ka mur chuai ta mai a. Ka thil rah nêm nuak mai chu ka han en a, rûl hrawl em em mai hi a lo ni a Min chuk tum hian min lo tin uaih mai a. Ka bing mup

a, hlauhlawp leh thlabâr em em mai chuan ka kit dawrh mai a Ka tirilah a man a, ka khur zawih zawih ta mai a Hnim pik zinga ka bawk thlawp chu tlanchhiat tumin inbengkan ka tum a, pangang hrawl em em mai hi ka tham a, namên lova nasa hian ka râk tuar a Ka hlau lutuk chu ka zuang dawrh a, rûl chu ka delh ta chawih mai a Awi' tiin ka rûm dawt a, ka thangharh ta a

"Ka ṭhanharh hnu pawh chuan ka la khur zawih zawih mai a Ka ṭhu chhuak thuai a, ka puante chu ka hlim a, ka en kual ta ruai mai a In chhungte chu ka thlir kual a, khum hnuaite chu khur hlawk hlawk chung chuan ka en ruai a Mahse, engmah ka hmu lo va

"Ka mumang mawlh mai chuan min tibuai a, rap thlak ka ti em em mai a Thil kalhmang ka chhut a, engkim mai chu buai zo ta veka ngaihna ka nei a, ka rilru a mangang em em ta mai a, James-a lo haw hlan ngawt mai chu ka nghakhlel a Khuma ka thu pawh chu ralmuang lo tak main ka ṭhu a, ka thin a phu zawih zawih reng a

"Kawngka kik thawm ka hria a, James-a a nih tawh ngei beisein ka tho thuai a Ka mal thak ka hiat a, ka mûr uai a Eng emaw awm nia ngaiin ka en a, mahse engmah phei chu a lo awm lo va Kawng-ka chu ka hawng thuai a James a pa a lo ni a

"James-a chanchin ka zawt thuai a, mahse engmahin min chhang lo va Khumah chuan kan ṭhu a, ka

chanchin tlem tlem min zawt a, hmel ṭha mi tih thu leh an hnena ka awm ve dawn avanga a lawmziate chu a sawi a Min ṭhut hnaih a, min kuah ta a Mak ti taka enin a bân ka la a, ka paihsak thuai a

"Min pawisakna nei hauh lo hian min kuah leh ta a, ka biangah chuan min fawhsak a 'Ka duh lo I ti mak em mai, ka pa ' ka ti a Tâl chhuah tumin ka ṭang chiam a Mahse, a chak em avangin ka tâl chhuak thei lo va Chutia ka bianga a fawp chu ka ṭim uai uai a, 'Min thlah rawh min thlah rawh ' tin a bânte chu ka nam nawk nawk a Ka mittui a tla ta zawih zawih mai a

"Eng emaw hnu chuan min thlah a, 'I fel dawn khawp mai,' a ti a Nâ ka ti lutuk a, lei lam enin ka kûn a Ka kap kara kut suihin lungchhe em em mai chuan ka inhnit hlawp hlawp a Chhantu ngai ngawih ngawihin ka inhria a, ka mang lamte ka han ngaihtuah chhuak chu ka tirilah a man a, ka biangahte chuan ka mittui a luang thla ta zawih zawih a Ka khur hlawk hlawk mai a

"A hma lawka mi-hur cheziate chu ka mitthlâah a lo lang a, mak ka tiin ka pik hluah hluah mai a Ka mumang ka ngaihtuah chhuak a, ka bîng mum mum ta mai a. Chutia mittui tla zawiha ka la ṭhut lai chuan pindan lehlama nui thâwm ka hria a, a nui ri aṭang chuan mi-hurmu ngei niin ka ngai a, min nin hluah hluah mai a, 'Ka hnung lama ka sam paihin ka dâk chhuak a,' tinga milem, saruaka

inpâwl laite chu ka hmu a, rapthlak ka ti lutuk a, ka ṭap ta zawih zawih mai a

"Mittui tla zawih zawiha ka tap chu min rawn kuah a, khumah chuan min kuah thlu ta a 'Ka duh lo, ka duh lo ' tiin ka râk tuar tuar a, ka bawkkhup thlawp a Ka malpuia hmeiin min rawn kuah zangthal a, 'Awi ka nu, ka duh thei lo,' tiin fiah lo tak hian ka iûm ka rûm ni berin ka hiia

" Nula, tâl tâl mah ta che I ta i ni tawh lo va, ka thu thua awm tur i ni tih hre ta che Nizana i tlangval rawn mutpuipa khan Rs 5,000-in a hralh tawh che tih hre ta che I hurzia chu kan la hre dawn chauh alawm,' a ti a Ka sahâl a, ka thaw huam huam a 'Ka duh lo A ni thei lo ' ti tiin ka inhria a A theih ang angin a biangah chuan ka nam nawk nawk a

" Ka leina zah min pek chuan i duh duhin i awm a thiang a, inngaihtuahna hun ka pe ang che,' tiin min chhuahsan ta a

"Ka bawkkhup thlawp a, chhuak em em mai chuan ka ṭap zawih zawih a Ka nu leh pa ka ngai ngawih ngawih a Ka nuin, 'I ṭhatna turin Pathianin engkim a ti ang,' a tihte chu ka ngaihtuah chhuak a Engkim mai chu dik lo zo veka ngaihna ka nei a Pathian ka dem a, ka nu thi tawh chu ka dem bawk a

"Tun hmaa ka lo suangtuahna zawng zawng chu mitthla angin an thâm ral a, mumang angin an bo

zo ta Vanduai chuang ka inti a, ka mang a angin ka thlâ a bâr em em mai a Chutih laia ka mang anna tizualtu ber chu pindan lehlama mi-hurnu nui thawm a ni a A nui ri ka hriat chang chuan tun thlak ka ti lutuk a, ka rilru a na ngawih ngawih ţhin a

'Khum a rawn nghing lawih a Ka kut khing hnihin ka lu ka kuah a, bawkkhupa mu chung chuan ka khui hlawk hlawk mai a Ka malchunga thâmin min iawn nam nawk a, 'Mi-hurnu, cheng sangnga min pe dawn nge ka hnenah i awm dawn ? tiin ka hria a Thlan fimin min bual a, ka sahâl huam huam mai a

'Ka ban vei lama hmerin nghet tak maiin a vuan a, dim lo tak mai hian min pawt tho ta lawp mai a A ban ding lama min kuahin min pawm ţhu a Rap thlak ka ti lutuk a, 'Awi, a na em mai ' tiin fiah lo tak hian ka rûm a Ka kawr hma kilhna tla ţhawt khawpin min phih sawk a, ka kawr min hlihsak ta a Engmah mumala hre lovin 'Awi' ti tiin ka inhria Ka hnute dawmna hrui a pawt chat a, min hlihsak leh ta a

"Min thlăh a, khumah chuan ka insawh hnawk a, ka bawkkhup thlawp a, ka rûm ka rûm ta ni berin ka hria Dîmdawina chhe tê pawh nei lovin mitthi sawisa ang maia min sawisain ka pawnfen a pawt thla a, min hlihsak leh ta a Bawkkhupa ka kut khing hniha ka lu kuahin ka khur zawih zawih a Ka kekawrtê

min phih thlaksak a, min hlihsak leh ta a Mumalin engmah ka hre lo va, mahse saruakin khumah ka mu tih chu ka hria a 'Awi ' tiin fiah lo tak mai hian ka rûm ka rum a

'Ka dar vei lama kuahin min kuai zangthal a, a lamah chuan min kuai let tawp a Engmah pawh mu mala hre lo, rilru nâ leh manganga rum rum chu min pawisakna chhetê pawh nei lo chuan min nghaisa ta a Ka theih ang angin ka tang a, ka kete chu ka tawm hram hram a Ka ban ding lam leh vei lam bânpuam lai ve vea a kut khing hniha min nawr betin min bawh zangthal a Ka theih ang angin ka lu chu ka vei lamah ka thle hram hiam a Mahse ama tisa chakna chauh buaipuiin keia rilru na leh mangang chu min pâwl lui ta a, ka thaw a sa huam huam a, thlan fim chuan min bual hlup hlup reng bawk a

'Mi chak lo zawk leh engmah ti thei lo, mi mang ang leh rilru na ngawih ngawih chu engamaha min ngai lovin ama nawmna chauh buaipui chuan min nghaisa ta a Min pawisakna chhetê pawh nei lo chuan min khâl zui ta a Hetianga rapthlak hi a ţawng ve lote tan chuan hriat thiam rual a ni lo va, a mak tih mai bâk chu sawi ngaihna awmin ka hre lo Mipa hi eng nge maw an lo niha, eng rilru pu mi nge an nih? tiin tun thleng hian ka ngaihtuah ţhin

"He mi ţuma ka thil tawn rapthlak tak hi ka dam chhungin ka theihnghilh thei dawn lo va, mak tiin

ka thih ni thleng pawhin ka theihnghilh bawk hek lo vang Hetianga mihring kan awm thei hi nang ngei pawhin mak i tih ve ngei ka ring "

A hmel leh a taksa che vel aṭang chuan a thusawiah chuan a cheng ngei nin a lang a Thlamuana chuan a nihna tak phawrhin a rilru tak tak a sawi chhuak nin a ngai a, lainatawm a ti em em mai a Chutia a thusawi a ngaihthlak reng lai chuan mipa hi kan sualin kan lo va rawng ngai em em ve, tin a ngaihtuah a Awmnêm zawk leh thahrui nei tlem zawkte chungah hian eng kan ti nge râwng tak maia kut kan thlak thin chu âw, a ti vawng vawng mai a Engati nge ṭanpui ngai leh dimdawi ngaite chungah hian kan lo inlulin thin ni ? tin amah leh amah a inzawt ta hial a

Hmeichhe dinhmun chauhzia te, derthawnzia te, nepzia te, an khawngaihthlaka an lainatawmzia zawng zawngte chu a ngaihtuah kai a Hmeichhe dinhmun hniamzia a ngaihtuah rual rual chuan mipa sualzia te, râwnzia te, râpawmzia te, an chimawma an tenawmziate chu a rilruah a lo lang a An mihringpui ngei leh anmahni ngai ngawih ngawihtu—an duhsakna ngiata beisei fo thintu leh an thlamuanpuia an inhnemna ve ber si-ina chuti em em maia an chunga kut lo thlak chu mak a ti a Amah ngei pawh chu a indem a, a insit em em ta mai a. Mipaa a lo piang chu zahthlak a ti a. Mahse, mipa a nih vang chuan vanneia inngaiin a lawm em em a ni Hmeichhia a nih loh vanga lawm a ni lo va, mipa tan chuan mipa nih hi vanneihthlak tak nia a ngai a, chuvang zawk chuan lawmawm a ti a ni.

Pehhel awm map lova a beisei ai daiha chianga engkim a sawi avangin lawmawm a ti a A hriat duh chiang tak maia a hriat avangin a rilru a hlim em em mai a Nawhchizuara a khawsak lai chanchin sawi tura sawmin chiang tak maia engkim a sawi avanga lawm thu sawi chuan a thusawi chu ngun tak maiin a ngaithla leh ta a

"Chutia ka duh lo chung min mutpuia min khalh hnu chuan min chhuahsan leh ta a Mumalin engmah reng reng ka hre lo va Eng emaw hnu chuan ka tho chhuak a, chhuata ka thawmhnaw a paihte chhar tur chuan ka khum aţang chuan ka chhuk a Ka thawmhnaw hâk tuma ka chhar khawm lai chuan saruak chuan darthlalang hanah chuan ka inhmu a Nâ ka ti lutuk a, ka mittui a tla zawih zawih mai a Ka hmai hupin khumah chuan ka bawkkhup thlawp a, chhuak em em mai hian ka ţap zawih zawih ta mai a Rei tak chhung chu engmah hre mumal lovin khumah chuan ka ţap ka tap mai a

"Chutia ka duh lo chung min mutpui tâk hnu chuan James-a thiltih dan chu mak ka ti a Mahse ka hma ngaiha ka duh em avangin ka haw phal lo va A sual vangah ka puh phal lo va, a tum reng niin ka ngai phal lo va Beiseina nein lo kir leh ngei turah ka ngai a Mahse chu ka beiseina chu a chuai riai riai a, a thâm ral ta hial a

"Hapta khat lai mai chu in neitupa chuan chhun zanin, a duh hun apiang maiin min mutpui ta a Pindana

a lo luha a tih hmasak ber chu ka thawmhnaw hlih a ni a Eng emaw chhung chu ka theih ang angin ka ṭang ṭhin a Mahse, min pawisakna chhetê pawh nei lovin saruak ngal ngat chuan min pâwl a, nasa tak mai hian min khâl zui ṭhin a

"Chutih laia ka rilru mangan dan leh ka lungngaihna thûkzia chu sawi thiam rual a ni lo Tlan bona dap in ka theih ang tawk chuan pindan leh ka awmna vel chu ka thlithlai a Mahse ka beiseina chu beiseina mai a ni a, engmahin a ṭawiawm lo Beiseina mai a nih vangin a hma aia nasaa beidawngin ka rûm leh ṭhin Ka hmabak tur hlawl ka thlir thiam thei lo va, chhun zanin lungngai leh mangangin ka awm a, chu hun ang em ema ka lungngaihna chu lehpek awm theiin ka ring lo

"Tlai khat chu tukverha dâkin khua ka thlir a Naupang tê ka la nih laia kan kawmthlang naupangin uangthuang tak leh duhdah tak maia, 'Kan khawsaknate hi van a ni lo ' a tih chu ka hre chhuak a, nâ ka ti lutuk a, ka mittui a tla zawih zawih a Khumah ka bawkkhup thlawp a, lungchhe em em mai chuan ka ṭap ta zawih zawih mai a

"Kawng awm thei awma lang zawng zawng ka dap a, ka theih chin chin chu ka ti bawk ṭhin Mahse, chung zawng zawng chuan beidawnna min siam a, ka manganna an tizual ṭhin Beiseina ngah tak mihring chu beiseina reng reng nei lovin ka awm ta a Ka naupan laia sakhuanain ka rilru a luah khah ṭhin

nen, nawmchenna chuan a luahlan zo ta a Kei chuan mipat hmeichhiatna chauh chu kham lo takin ka âtchilh huam huam ta hial a

"Ka chenna khawvel chu a chep tial tial a, chen ngai lohna ramah chuan hlau leh thlabar chung chuan ka kai zel a Mangangin ka rûm thin Ka rilru khawvelte chu nekchêpin a awm a, a zim talh talh bawk a Ka thil thlir dan te, ka duh dan te, ka thlirk hlelh te, ka hlimpuite leh ka nun zawng zawng chu namen lovin a lo danglam zo ta a Ka nun chu beidawnna hlira thuah tam taka thuahin beidawnna hruihrual chuan a vêt bet chial a ni ber

'In neitupain, 'I hurzia chu ka la hre dawn chauh alawm,' a tih te chu a tak takin ka hmuhpui ta a A tir lamah chuan amah mai a ni a, a zia zia a awma A nupui anga chenin min nei ni phei se, kei mi chuang tan chuan iaiawm a ni lo va, thlakhlelh rual zawng a ni hauh lo va Mahse, rahbi a tleu laklawh takah chuan chutiang hawi zawng chuan rilru a kal thei a ni

"Mi chi hrang hrang an lo kal ta a Ni khatah pali-panga lai an lo kal chang a awm thin, Mi chi hrang hrang ni mah se an duh chu a thuhmun theuh va, an beisei a inang vek a, an tum lah a dang hek lo Kei chuan an tum leh an duhzawng chu ka hriatpui vek a, pakhatmah ka hlah lo va An duh thusam tak chu ka tihpuitlinsak thin a ni

Zana min rawn mutpuitu ṭhenkhat hnenah min la chhuaka an nupuia min nei turin ka thlêm ṭhin a Beiseina min siamsak an awm ṭhin. Mahse, chu ka beiseina chu hlimhla mai a ni a, beiseina mangti-ang tak, beiseina thlawn leh chuangtlai tak a ni a, beiseina beidawnthlak tak leh beiseina kawng bo a ni

"Ka lo la chen ngai loh ram mah ni se ngaia neih chin a awm a, tlem tlem chuan ka tlangnel hiet hret a, ka huangṭauvin ka tatu hret hret bawk a Pawisak ka nei tlem tial tial a, nawmchenna tuipuiah chuan ni tin zan tin mai chuan ka inchiah pil ta a Nawmchenna leh nawmsip bawlna chu ka chen nain, an bawihah ka tang tih chu ka hai hauh lo va, hai rual a ni hek lo

"Banga milem, saruaka inpâwl laite chu ka mit la tak leh ka rilru tizangkhaitu hial a lo ni ta a Inhnemna tling lo mah se ka hlimpui ve chang a tam ṭhin a ni Ka awm tirha mi-hurnu pawh kha ka ṭhian ṭha ber leh min hnemtu awmchhun a ni ta hial a Ṭawngkam ṭhaa min hnêm a ni lo va, kan inkawm pawh a ni lo Mahse, keimah maia ka awm loh vangin min tithlamuangtu awmchhun a ni

"Ka rilru tihlimtu awmchhun chu min mutpuitute tihnawmnah leh chhawnchhaih a ni ta ber a, a chang phei chuan chu chu ka hlimpui tak tak niin ka hria. Mahse, ka rilru chhung lamah erawh chuan hlimna leh lawmna tak tak ka nei lo va, mangangin ka rum a, lungngaiin ka ṭap zawk ṭhin a ni. Ka rilru chu a

ṛuak hiau va, takna nei lo milem, thlin a chhêm len a chhêm len ang mai a ni

"Ka lawmna chu lawmna lungchhiatthlâk tak leh lawmna lungngaihthlâk tak mai a ni a Ka nawmna chu nawmna hrehawm tak leh nawmna mang tiang tak a ni a Ka châkna chu châkna khamawm tak a ni bawk ṭhin Ka duhthusâm chu ka huat zawng tak a ni a, ka thlâkhlelh zawngte chu runthlâk ka ti em em ṭhin Engkim mai chu a letling a, a linglet zo ta ni berin ka ngai hial ṭhin

"Ka rilru a mangan zual chang phei chuan min mutpui tura lo kalte lakah ka ṭuan a chungtlâk takin ka chhawnchhaih a, inpâwl tak tak hmaa an tisa châkna tihtlaksak hial ka tum ṭhin Zak taka siam chang ka nei a, an chhuak tur mualpho thei ang bera sawisak zui chang hialte ka nei ṭhin Mahse, keimah maia ka awm hnu chuan ka thiltihte chuan min vaw lêt a, lungngaiin ka rûm a, mangangin ka thlabâr a, sawi hleih theih loh khawp hialin ka rilru a na em em ṭhin"

Thlamuana chuan mihring rilru kalhmang makzia leh awm lo ang tak thlenga thil a awm theih dante chu a ngaihtuah a Catherine-i chanchin a hriatte chuan a rilru a khawih em em mai a A naupan lai atanga chhuiin an chhungkaw chanchin leh a thil tawn chhoh chi hrang hrang chu a ngaihtuah a Ama chanchin a sawi dan te, mi dang chanchin a sawi dan te a thil tawn zawng zawngin a nuna

thu an sawi dante chu a nilruin a chhui a chhui a Hmun hrang hranga a kala a thil hmuh leh chung a thil hmuh chi hrang hrangina a nilru a khawih dante chu a ngaihtuah a A duhthusam leh a têt lai aṭanga a thil tum te, a nilru vah kual ṭhin dan leh a inthlak danglam dante mumal taka hriat tum chuan a ngaihtuah chhunzawm a

Catherine-i chu lainatawm a ti em em mai a Keini ang bawka nunna nei an ni a, kan anpuia siam an ni a, lungngaia thlabâr thei, manganga hlauhlawp thei an ni a Pawisakna chhe tê pawh nei eih lova, an duh dan dana an nghaisaa lainatna chhe tê pawh nei lova an sawisa chu ang lo a ti a, rapthlak a ti em em mai a. Mihring leh mihring kan indim lohzia te, mahni mihringpui ngeite thisena ei zawnga an khawsa theite chu mak a ti a, a ngaihtuahna mai pawh chu rapthlak a ti em em mai a

"Chutia ka khawsak lai chuan zan khat chu insûm har ka ti em em mai a Chu zan chu tun thleng pawh hian ka la theihnghilh thei lo Pa lian pui a ni a, dul lian ṭak mai, thau ṭak a ni a A lo luh rual chuan min kuah a, min fawp a Kei pawh chuan ka kuah a, ka fawp ve mai a Ngaihsak lo tak anga langin darthlalang lian hmaah ka kal phei a, ka sam ka khuihsan a. Chutia ka sam ka la khuih lai chuan min rawn kuah a, khumah chuan min kuah thlu ta a Ka haute khâlin min fawp a, min bawh zangthal ta a. Mahse a ngaihna hlawl awm lo khawp hian insûm hlei thei lo chuan ka

tâwt up up a, za em ema nuun ka nam sawk a, ka zuang tho ta thut mai a

"Darthlalang lian hmaa ka inen chuan ka nuih lin chu a za tulh tulh mai a, za em em mai chuan ka nui ta chiam chiam mai a Khuma pa lian pui i ngaihna hre lova awm ka hmu chu a hma ai daihin ka nuih a za a, mittui tla phungin ka nuih ta ngheng ngheng mai a Inthiam lohna neiin khumah ka tlan lawn a, mahse ka han kuah leh chiah chu insum zo lovin ka nui leh ta chiam mai a

"A hmel ka hmuh tirh phat atang leh a chezia ka hmuhin James-a nen an inang lo lutuk a, ka nuih i za em em mai a Namen lova insûm ka tum chung pawhin ka insûm zo lo chu ka nui chhuak ta chiam mai a ni Sawi tur neuh neuh chu tam tak a awm ang a Mahse, hengte hi ka rilrua sawi awm nia ka ngaih tlangpui a ni a Tun hi ka viwi khi sawina a ni a, sawi nawn leh pawh ka tum lo Tunah chuan i duh angin ngkim i hre ta a. thil awm dan chu mak i tih ve ngei ka ring

Thlamuana chuan lawm thu a sawi a "Tunah chu in chhan chhuah i ni ta a, Pathian remruat ngei a nih ka ring " a ti a

Catherine-i chuan, 'Ka hrilh lo che em ni? Pathian, Pathian, eng i ti nge i la rawlh fo? Suahsual ka chhuah ang a, ka timualpho mai tur che asin Tun hma zawng khan engkim ti thei nin ka lo ngai thin

a, tunah chuan engmah a nih lohzia lah chiang takin ka hre ta a " a ti ta salh salh mai a

Thlamuana chuan, "I dinhmun atang chuan i nilru puthmang chu âwm lo tihna ka nei lo va Mahse, tunah chuan chhan chhuah i ni a " tiin awmze nei taka a nilru hminsak a tum a

Catherine-i chuan, "Chhan chhuah chu ka ni ngei alawm. Mahse, eng atana chhan chhuah nge ka nih? A reng reng thu-ah chhung leh khat ka nei lo va, hmelhriat belh tur ka nei lo va, ka tan hian beisei tur pakhat mah a awm lo. Hmanah khan ka duh loh ang takin nawhchizuarin ka khawsa a, tunah erawh zawng keima duh thlanna ang tak zawkin nawhchizuarin ka khawsa dawn a ni " a ti ta a

Thlamuana chuan, "Catherine, i dinhmun chu ka hria a. Mahse, a beidawng zawng veka thil thlir chu thain ka ring lo In hotute pawh hian kawng tha an buatsaih thei a. Zoram lama haw i tum lo a nih pawhin i awmna tur leh i hnathawh tur te, remchang a nih phei chuan i pasal turte pawh buaipui dan a awm a. Bombay khawpui ni tha leh inpe zo tak takte chanchin hi hria la chu, mak i ti khawpin ka ring.. " a ti a.

Catherine-i chuan, "I [illegible] mai mai a ni, zawk. [illegible] zawng [illegible] a. A reng reng [illegible] ka hai lo va, I hre [illegible] lo hle che a ni. I thu

sawi chu ka tan chuan nuihzatthlak mai a ni I hriat duh chu i hria a, thil dang zawng a ţul lo bawk a, buaipui lo law law mai a ţha ang " a ti a

Khua a tlai lam tawh bawk a, remchang hmasaa kawm leh a tum thu hrilhin lawm thute a sawi a, a kalsan ta nih a A haw kawngah chuan kawng tluanin Catherine-i chanchin chu a ngaihtuah a Mak a ti a, awih harsa a ti rilru hle bawk a Mahse, thil awm thei a nihzia leh thil awm ngei a nih dante chu hai rual lohvin a hre chiang em em a Nawhchizuara sumdawng ţhinte chu huatthlala a ti a, an thiltih rapthlak tak maite a ngaihtuah chuan demawm a ti em em mai a Mihring leh mihring chuti em em maia nasaa an innghaisa chu rapthlak a ti a Sualna sual rapthlakzia te, mihringte kan sual em emziate chu a ngaihtuah a Vanduaina hi mi ţhenkhat tan zawng a vanduaithlak chuang a, lungngaihna pawh hi mi ţhenkhat tan chuan a lungngaihthlak chuang mang tak e, tiin a ngaihtuah ta hial a

An experience of reality of life

16th September, 1983
Friday

Zanriah ei khamah chuan a pindana lutin a tih fo ṭhin angin a khumah a tluzâl a. A hnathawh leh a thiltih dante chu a ngaihtuah neuh neuh va Thil ngaihtuah cheuh cheuh peih mi tak mai a nih vangin a thiltih thlir kir leh hi chu a tih makmawh a ni a Thil tihsual leh tihhmaih a ngah theih ṭhin em avangin mahni inennawn ngat phei hi chu a tih loh theih loh a ni

Chhun lama a zûk tlem avangin a meizial zûk chu tui a ti hle a, mu chung chuan a pak khu hlat hlat a, Catherine Zamveli chanchin ngaihtuahin hmeichhe dinhmun hmiamzia te, an dinhmun chhiat em emzia te, an retheihna leh manganna nasatziate chu a ngaih tuah kai a An duh lo chung nawhchizuara an khawsak dan te a hriat chuan khawngaihthlak a ti zual a Mipa sualzia a ngaihtuah a, demawm a ti a, huatthlala a ti em em ta mai a An thiltih tenawm tak leh rawng tak avang chuan mipa chu namen lova nasain a dem a, amah hial a indem kai ta a

Mahse, amah indem a, a inhaw dawn dawn ta chu lungawi harsa a ti a A mipa rilru râw-vâ tak mai chu a lo chhuak a Tih emah chuan hmeichhia hi mipa tana siam an ni a, mipa tan liau liauva siam an ni a Mipa erawh chu hmeichhe tana siam kan ni lo va, hmeichhia erawh chu mipa aṭanga chhuak an ni a Eng ti dan nge hmeichhiate hian Eden

huan aţang tawhin tun thleng thlenga Siamtu duh dan an pawisak theih hauh loh fo mai chu aw Mipa duh dan lah an pawisa bawk hek lo Duh dan nei vein ngaih dan an insiam chawp ve a An duh dana khawsain engati nge mipa duh dan pawh an pawisak theih loh fo ni? An va chimawm tak em !

Kan duh duha awm tur an ni a, kan nawm leh kan mâka kan hman chu a tui reng a lo ni zawk Kan tana siam an ni mai a, kan duh dana awm mai tur an ni A hmang ţangkai thiam apiang an nihlawh a, an vannei mai a lo ni Hmeichhia leh pal chhia chu thlak theih an ni a, duh leh duh loh maia innghat a ni

Nawhchizuar mai mai thu sawi chaw tak bâwla bâwla, Baibul thu ang maia a pawm ta chu ang lo tihna a nei a, mipa lo hlea inngaihna a nei ta a Zahna pawh nei lo leh sualnaa khat mihring hian anmahni hmai faina turin dawt thu leh dik lo pawh an pawisa lo va, an sawi thiamin an inturinawm thiam a An sawi ang ni se thiam loh chang an awm thei dawn em ni? An sualna leh an bawlhhlawhnate lah kan hre vek si a A ni thei lo a dik thei lo

Catherine-i thu sawi a pawmsak a, a zavai maia a lo awih ta chu humsual dai taah a inngai a Hmeichhe thu sawi mai mâi a lo ngai thutak chu a inthiam lo em em mai a Hmeichhia leh chakaite chu sakhua pawh nei lo, van ram pawh kai lo tur

ti te chuan hnuaichhiah tak maun a ngaihtuah a Sakhaw nei lo chuti tak maia a buaipui chiam chiam mai chu âtthlâk a ti a, a inhaw rûm ta mai a

Catherine-i lainatna neia, a khawngaih em em mai chu dik theiin a ngai ta lo hial a Sual chawimawi a, ngaizam a, ngaihhnathiam a, thupsak ta ang hiala in-ngaihna a nei a. A sawi angin mi-hur a ni a, mi bawlhhlawh leh tenawm a ni a Kenn cheimawi a, vawvul a, mawihnai thei ang bera lo tuam hlawm chu thlan ruak cheimawia, rawng hnawih a va ang awm em! Lo ngai thiamin lo ngaihhnathiam ta pawh ni ila, chu chuan a sualna a thupin a khuh zo êm dawn em ni? Mi, an sualzia hriaa sualna sual râp-thlâkzia hre chung sia lo sawi mawi a, lo ngaihhna-thiam chu thil sual leh tenawm, thil bawlhhlawh leh tling lo tak mai nim a ngai a

A mei zaal zuk bung a paih a, a mu zangthal a, a ngawi deuh dat a. A sual vang pawh ni lova James-a sual zawk vanga sual bawiha awm a nih vangin thiamawm a ti a A sual vang mah ni lo se, a sual mian si chuan engati nge kei hian a lama tanga a tana thahnemngai ang ziazanga ka lo buaipui? Chei mawi tlak loh leh sawi mawi tlak loh hi engah teh-lul nge kei chai hian ka chei mawi ang a, ka sawi mawi ang? Engati nge a sualnaah ka inhnamhnawih ang a, kei ka lo rawih ve thlak rawk ang? Kei ka sual ve loh ahnu, engati nge tui, hlei lovah ka lo tuial ve chai ang ni......

Mahse.. mite laka inthiar fihlim tha ka uha, mi tin main chu rilru chu an put si chuan hring nun hian awmzia a nei thei dawn em ni?

Uire-nu den hlum an tum thu te, nawhchizuar Rahabin Israel fate a tanpui chungchang thu te, khawvela zirtirtu ropui berin mi hnuaihnung ber berte a hmuhsit loh dante a ngaihtuah a Fir tak mai leh ti kher kher tak maia ngaih dan a siam chu inthiam lohna a nei a Roreltu fir tak ang maia mite chunga ngaih dan a siam chu dik lo a ti a Amah leh amah roreltua insiam chawpa, ama duh dan ang anga rorela khawsa vel ni bera inhriatna a nei a Engmah ni hlei lo roreltute lalţhutthlenga inţhuttir chawpa chungnung taka inhlang kai ta ang bera inhriatna a nei a, a inzahpui rilru hle mai a Mahse, mahni tawkah bengvar ve hlea inngaihna a nei a Engmah ni si lo chuti tak maia sanga a han indah luah ta nai chu ropuina chi khata ngaiin a ngaih a ţha hawkhat hle

Kum tam tak kal taa Shakespeare-an khawvelah hian sual leh ţha a awm lo va, kan ngaih dan mai u ni zawk e, a tihte chu tlan chhiatna atan chuan nun tawk hlein a ngai ta hial a

Mipat hmeichhiatna hman hi sual a ni em? tiin a ngaihtuah a Sual a nih si chuan nupui pasal inneih ti ţhatna tipuntuntu, sual bawiha min siamtu leh nai tura min thlêm thlutu a ni a Thlêmna hautak ak mai a ni dawn lawm ni? Keinin Pathian remtih-

naa kan ngaih si chuan mipat hmeichhiatna hman hi sual a ni thei dawn em ni? Sual a nih si loh chuan engati nge nawhchizuar kan dem? Engati nge keini hian ânchhia hial kan lawh ṭhin? Kan duhzawng hi ṭha kan ti a, kan duh loh zawng hi sual kan ti em ni zawk? Mi tam lam ngaih dan ang mai maiin kan kal em ni? Mahse, intam hneh ngawt chu sual leh ṭha bûkna a tling thei dawn em ni? Sual chu eng nge ni a, ṭha chu eng nge ni ta?

Devadasi system chungchangte chu a rilruah a lut a India ram chhim lama mi ṭhenkhatte Pathian chawimawi dan chu an fanu ṭha ṭha Pathian biak inah an serh hrang a Biak ina Pathian biaa mipa kalten mipat hmeichhiatnaa an hman an phal a Chu mai chu a ni lo, chu tak chu an duh dan a ni zawk si a

Keini Kristiante erawh chuan kan Pathian biak inte chu mipat hmeichhiatna hmanna atan kan phal ngai lo va, kan duh hek lo Pathian huat zawng ber niin kan ngai zawk si a A nih leh tu zawk chuan nge Pathian chawimawi a, tilawm ta ang le? Tu nge dik a, tu chu nge dik lo ta ang le? Keinin thiam loh kan chantira kan dem laiin anni chu thil ṭha ti nin an inngai si a. Chuti a nih si chuan tu chuan nge Pathian duh dan hria a, a rilru hmuhpui? Tu nge keini zingah hian roreltu tling awm a, thiam chantira thiam loh chantir tlak awm?

Nawhchizuar kan dem a, kan hua a, an chhiatna lam kan sawi uar hle theuh va Mahse, anmahni va mutpui va pâwl thinrute kha tu nge an nih? Mipa an ni lawm ni? An ni ngei mai, Mahse, keini hian

chung mite chu eng angin nge kan ngaiha, eng angin nge an inngaih? Nawhchizuar chu amah maia a sual si loh chuan tute nen nge an sual thin? A va mutpuitute nen a ni dawn lawm ni? A ni ngei mai An pahnihah chuan tu nge thiam chang a, tu chuan nge thiam loh chang? Nawhchizuar chauh a sual a, a va mutpuitu a sual ve si loh chuan sual chu eng nge ni a, tha chu eng nge ni ta ang? Mahse keini chuan kan rilruah nawhchizuarte kan dah lian ber fo va, kan dem rawn a, kan huat rawn a, an chhiatna zawng zawng kan sawi uar hle theuh hlawm a Mi vanduai ber leh khawngaihthlâk tak an lo ni thei a Lungngaihna chirh dûpa pil—rilru manganga rûm rûm leh sal atanga chhan chhuaktu ngai ngawih ngawih an ni thei a An duh reng vang ni lova nawhchizuaia khawsate chu a khawngaih em em mai a

Catherine-i bawk chu a ngaihtuah kai a Tunah chuan sual bawih ata chhan chhuah a ni tawh a, a sualte a sim chuan Pathian ngei pawhin a ngaidam em em dawn si a, tin a ngaihtuah a Mahse ani chuan sualna a nei em ni? Eng chu nge a sim tui chu? A duh lo chung an tilui a ni a, thiam lohna a nei dawn em ni?

A khawngaiha a lainat em avang chuan nupuia neih mai duhna hial a nei a Mahse, chutiang rilru a put rual rual chuan mahni inhnamhnawih loh tur tia an zir thinte chu a hre chhuak thuai a An zirlai a tuipuia a ngaihsak teh reng nena an zir anga engmah ti mumal thei lova a khawsa fo mai chu manganthlâk a ti a, a inhaw hluah ta mai a

Harsatna leh retheihna tam tak tuar tawh hnu a ni a Mite hriat thiamhna sang tak a nei ang a, a hna thawhnaa ṭanpuitu duhawm tak a nih ngei a ring a Nupuia neih a duhna chu a la lian hle reng a Kan induha kan inhmangaih bawk si chuan eng chu nge a pawina tiin a ngaihtuah a Mahse Catherine-in a duh dawn leh dawn loh hre hawt lova chutiang thleng thlenga ngaih dan a han siam chu a inzahpui hle a

Nawhchizuar nupuia a neih chuan miten an hmusit ang a, an ten ru ang a Mite hmuhsit leh ten ruk ni dawnin a inngai a Mahse mite ngaih dan mai mai buaipui chu pathing thawmhnaw lo riauva ngaih na a nei a Tha ka tih chu ṭha a ni mai a, dik ka tih chu dik a ni mai a, tiin a inhrosa ang lawk a Engati nge dawihzep tak anga thil ka thlir dîm dêm chu aw, tiin a ngaihtuah vang vang a Mahse, a hmabak thlir lawk nachang a hriat avangin fing fu chuan a inhria a.

Inneiha inneih loh engmah a la chian hmaa a piah lam daih a buaipui ta chu hmeichhe thu dâwn mai mai riauvin a ngai a, a insit riłru ta hle a. Ka ril-ru tibuaitu ber hi eng nge maw ni aw, tiin a ngaih-tuah ang lawk a. Mite ngaih dan pawh hre hawt lova, mite ngaih dan buaipui chu mawithlâk a ti a Ama ngaih dan mai mai buaipui ta ni bera inhriat-na a nei ta a. Ka ngaih dan chauh ka buaipui a, mi tinin mahni ngaih dan theuh an buaipui bawk [illegible] a dik [illegible] dawn em ni? tiin a ngaihtuah a, a [illegible]

Manganga a rûm laia Pathianin a thlahthlam chu ang lo a tihpui a In theih bakah ka chuang ang tihte chu bumna leh dawt thu mai mai ni taa ngaihna hial a nei a Pathian hian duhsak bik nei lo mah se duhsak loh bik a nei a lo nih dawn hi, tiin a ngaihtuah ta daih a A let thak a Engpawh ni se tupawh ni se Pathian ka dem phahna a nih a, ka Kristiannain a tuar bawk dawn chuan a dik dawn em ni tiin a ngaihtuah a, a muhil ta rih a

Nawhchizuar nge sual a zawrhtirtu?

17th September, 1983
Saturday

A hma nia College lama Seminar an neih avangin a hna a thawk lo va. Zan lama a men rei avangin a zing tho chu a bui deuh luk a, a tho hma lo hle a ni Tukthuan ei kham chuan meizial zu pahin a pindanah chuan a thu vang vang a Catherine-i tana kawng awm thei awmte chu a dap a Mizoram lama hawng leh tura a rilru hneh thain a hria a, mahse Catherine-i thu sawi leh a rilru ngaihtuah chuan thil huphurhawm tak nun a hria a A pute ina kir leh chi a nih loh avang chuan Bombay khawpuia a awm dan tur dapsak ngaiin a ring a A awmna in tur emaw, awmpuitu tur emaw dapsak tulin a ring a A hnathawh theih tawk ang dapsak ngaiin a ring bawk a Mahse, hmeichhia a ni a, a tana tha ber nia a rin chu a pasal neih theih dan kawng zawnsak a ni

Nawhchizuara sumdawngtute an hnena kir leh turin sum tam tak hmathlena hmangin an la kir leh thei a, chu tak chu Catherine-i dulthlesam a ni A rilru hmin hmasak phawt tulin a ring a, huphurhawm a ti em em mai a [illegible] pawh nei tawh lo leh mi beidawng a nih vang chuan a rilru tidanglam thei khawpa hnathawh chu thil namai lo tak a ni tih a hria a Hlawhchham mai thei nun a inngai a Vanneih thil thuah hlawhtling thei ni chauhva inngaihna a nei a. A hlawhtlin hlauh chuan thil ropui tak ni dawnin a ring a, huphurh hle mah se, a theih ang tawk tawka kawng dapa a tawp thlen ngei tumin rilru a siam a.

University Library-ah a kal a A study of inmates in the Protective Home, Chembur by Miss Nalini Khedkar a hmu a, a chhiar a Kum 1971-a Venhimna Ina nawhchizuarte chanchin chhuina a ni a, India ram hmun hrang hrang aṭanga lo kal an ni a, thing-tlang lam mi an ni ber Mi tam zawkte chu chhung-kaw ṭha lo aṭanga lo chhuak an ni a, mi rethei tak tak an ni An duh reng vanga nawhchizuar an ni lo va, nawhchizuar tura hralh an ni An hlawh chu a zahve emaw vel anmahni ei zawn nana hmangtuten an pe ve ni awmin a lang a Thenkhatte chuan eng-zat nge an hlawh tih pawh an hre lo Thla khata anmahni sumdawnnaa hmangtute hnen atanga an menkawlna atana an sum hmuh tlangpui chu Rs 200 vel a ni Ni khata anmahni pâwl thinte chu a intam hleih hle a, ni khatah panga aia tamte pawh thenkhat chuan an pawl ṭhin niin a lang a Thlamuana chuan a hriat rengna ṭhat loh vang ni mah se, rilru chak berte chhinchhiahna ai chuan ziak ngeia chhinchhiah chu a fiahin a ṭha a, a rin tlak zawk niin a ngai a, ziakin engkim a chhinchhiah thlap thlap zel a

Royal Asiatic Library, Town Hall a pan leh a A thawktute zinga nula hmel ṭha tak leh mit la tak mai chu a pan a Hmai sin lam deuh, taksa pan thleih thlawrh a ni a Social problem chungchanga dan chi hrang hrang a mamawh thu a hrilh hnu chuan nula chuan, "Social Worker i ni em?" tiin hmel hlim tak pu chungin a zawt a Duh bik a neih leh neih lohte chu a zawt bawk a Thlamuana chuan Social Worker a nih thu leh Suppression of Immoral Traffic

in Women and Girls Act, 1956 a mamawh thu a sawi a, nawhchizuarte chungchang ziakna bu hrang hrang a duh thu a hrilh a

Kawhhmuh mai lovin nula chuan tho tak hmel puin a hri ai ta a Awlsam tak chuan Suppression of Immoral Traffic in Women and Girls Act, 1956 chu a phih chhuak a, phek 21 leka chhah lehkhabu pan tak chu a pe a Nula kut zûm sâl mai khawih thawi thuak chuan lawm takin lehkhabu pan tak chu a la a The Children Act, 1960 te, The Bombay Prevention of Begging Act, 1959 te, The Bombay Children Act, 1948 leh Indian Social Problems by G R Madan-te chu a pe bawk a "Nangni Social Worker-te chuan hetiang bute hi in mamawh ṭhin a " tiin nui sâng chung chuan hmel hlim takin chung lehkha bute chu a pe a "A bak chu ka zawng hmu thei tawh ang Nangmah rawn be duh ni awm tak i dawhkan bulah nula pakhat a ding a Ka lawm tak tak a ni " tiin Thlamuana chuan lawmthu a hrilh a "Mamawh i neih chuan min la rawn hrilh leh dawn nia " tiin nula chuan a kalsan ta a

Lehkhabu chhiar malh malh te, lehkhabu ena thawm dim tak maia vak velte thlir chuan eng emaw chhung chu a ṭhu hahchâwl a Dawhkan chunga a lehkhabu dah, pan tak takte chu a thlir a. A hmuh azawnga nula hmel ṭha ber mai, sa pan thlerh thlawrh chuan chung lehkhabute chu duhsak takin a hai chhuahsak a, hmel hlim tak pu chungin a pe a ni Thlamuana chu a hlim hle a, a hnathawh lai pawh chu tuiawm

a ti sawt nghe nghe a Mi lian pui pui leh nula duhawm tak takten duhsak tak maia an dawr ţhin dan leh hlim tak mai hmelpua an ţanpui thin dante a ngaihtuah a, "Sum leh paiin lawmman hmu lo mah ila, mi dang tana thil tha tih zawng a manhla mang tak e " tiin a ngaihtuah ta hial a Nula bula khawsak nuam ti mi a nih vangin a hnathawh ii mah chuan nula duhawm tak tak kianga hlim taka a khawsa ţhin chu thlâkhlelhiawm a ti zawk a, ama tawkah a hlim hle a ni

Lehkhabu chhiara a pawimawh laite a chhinchhiah malh malh lai chuan a bula nula chuan a pen hman hawh a dil a, a pêk pah chuan a thil chhiar laite chu a bihsak thuak a Adoption (mi dang fa, mihni fa anga neihsak) chungchang a chhiai avangin Indian Council of Social Welfare office a thawk, So cial Worker a nih a ring a Indian Council of So cial Welfare office hian Inter - Country Adoption chungchang an buaipui a Khawvel ram dang aţanga India mi, an fa anga enkawl tur an dilna chu Bombay High Court-a Advocate ruaia buaipui a ni a Bombay High Court hian Indian Council of Social Welfare hi hetiang chungchanga a tul ang ang buaipui tura a hman a ni He office-a thawk, Social Worker-te hian a dîltu chanchin te, an dil naupang chungchanga a ţul ang ang buaipuiin fimkhur takin an lo bawhzui a Chutia a ţul ang zawng zawng an tihfel hnu chuan High Court-ah an ngaihdan an thlen a, chumi zul zui chuan High Court chuan thu tâwp a siam ţhin a ni

Thlamuana chuan chiang lo takin Inter-Country Adoption chungchang chu a lo hre ve a High Court Advocate ruaia ram dang aţanga India mi, nausen an dil chungchangah chuan thil kalhmang hriat chak awm tak awmin a hria a Advocate-te chuan sum tam tak an lak luh phah a Mahse, an sum ûm nasat luatah nausen natna khirh tak, tihdam rual loh pawh a tia tin an tihpui thei a Doctor-te pawhin an dawhkan aţangin nausen ţha a ni tin leh kha ţukţai lo tak an siam thei a Mahse, ram danga nausen ţha lo pek chhuah a nih chuan India ram hming chhiatna tur a ni a, a rawn diltute phurrit leh manganna tipunluntu a ni thei a Thlamuana chuan hemi chungchanga thil kalhmang leh Social Worker hnathawh dan chiang taka hriat a chak a Tin, International Social Service hnathawh dan pawh hriat theih a inbeisei a Anni hi khawvel ram hrang hiang 100 aia tama inzâr darh an ni a, mi mangang-te puitu pawl an ni India ramah chuan Indian Council of Social Welfare hi an thawhpui a ni a Heng thilte hi hriat a chak avangin a bula nula chu kawm dan mawlh a ngaihtuah rilru a

Mahse, a bula nula chu Workshop For the Blind, Worli lama thawk, Social Worker a lo ni a Zawi tê têa an chanchinte inzawtin mi dang tihbuai hlau tak chung chuan an inkawm a Social Worker nu chuan mitdelte tana an hnathawh dan a sawi a Khawl thui te, khawl chhut te, in lam bungraw siam te, khawl hmang thil chi hrang hrang siamte an zirtir thin dan a sawi a Thlamuana chuan mitdelin chu-tiang hna an thawk thei tih a hriat chuan mak a ti

hle a Social Worker nu chuan Talking Book (tape recorder lian a ni mai) an neih thu a sawi a Mi mal leh pâwl hminga hawh theih a nih thute a hrilh a Ṭawng hrang hrangin aw an khung a, mitdel leh kha zirna hmanraw ṭangkai tak a ni Kum khata Rs 15 lek chawia hawh theih a ni a A chhiatin dâk-ah thawn man awm lova a thlâwna an siam ṭhatsak leh theih dante chu a hrilh a Thlamuana chuan Mizorama mitdel 366 zette tan thil hman tlâk tak tur nun a ngai a, Hlim takin an inkawm a, rem-chang hmasaa an office-a leng turin a sawm a, a châk thu a hrilh bawk a

Taxi a la a, Marine Drive lam chu a pan leh ta a Parijat building bulah a tiding a Parijat building-ah chuan a chhawnga inkhai chhohnaa chuangin a chhawng 5-naah a chhuak a A chhuak hlawt chu a ding lama hawiin Marathi-a thil ziak intar lam chu a pan a Ding lamah a lut phei a, Divisional So-cial Welfare office chhungah chuan a lut a Divi-sional Social Welfare Officer hi Bombay Division-a an hotu ber a ni a, Social Welfare lamah chuan mi ṭangkai berte zinga mi a ni Divisional Social Wel-fare Officer chuan a hnathawh turah puih theihna a neih beisei chuan a pan a Chibai bûka a dawhkan bula a ding chu Divisional Social Welfare Officer, Mr Gokhale-a chuan thutna a kawhhmuh a Dawh-kan bula ṭhutna pathum inhung laita berah chuan a ṭhu a A inhmelhriattir a a hnathawh mek leh a tih tum dante leh a theih anga a puihna a mamawh thute chu a hrilh a Gokhale-a chuan thil chinchang a lo hre hle a, mi mangang tam tak a puih tawh

thute sawıin nawhchızuar tura hmeıchhıa an hralh dan leh an chhanchhuah ṭhın dante a sawı hmawk hmawk a Mı ṭhenkhatte phei chuan an nupuı ngeı nawhchızuar tura an hralh thu a hrıat chuan Thlamuana chuan mak a tı em em maı a, a tak tak nı theı lo hıala ngaıhna a neı a Thıngtlang nula ṭhenkhat chu hna zawn hmuhsak ıntıamın Bombay khawpuıah an bum lut a, nawhchızuar turın an hralh a Ṭhenkhatte chu an nupuıa neı tur nı âwm taka ınsawım an bum bawk ṭhın Kawng hrang hranga bum an nı a, an dınhmun rapthlâk dan chu tumahın a famkıma hrıat rual a nı lo

Chutıa an ınbıak mek laı chuan nu pakhat a lo lut a, Gokhale-a nen chuan an ınbe mawlh mawlh a Marathı an hman avangın Thlamuana chuan engmah a hre thıam ve lo va An ınbıak zawh hnu chuan Gokhale-a chuan nawhchızuara awm hrep tawh, an chhanchhuah hnua pasal an neıhsak nu a nıh thu a sawı a A hnathawhnaa an hotuten an chawlhtır avanga a mangangın ṭanpuı tura a sawm thu sawıın, a ṭanpuı theıh loh chuan chaw ngheı maı emaw, nawhchızuara khawsak leh maı emaw a hmabak dante chu a hrılh a nı, tıh thute chu a sawı a Thlamuana tan chuan a thıl hrıatte chu amah tıphurtu leh a hnathawh lama ṭhahnemngaı zual tura ṭanpuıtu duhawm tak a nı.

Gokhale-a chuan a tul ang anga ṭanpuı a ınhuam thu sawıın a thıluha tıh tak ṭakna neıa a tıh vanga lawmpuıin a duhsakna a hlan nghal a A duh hun

huna office lama hmu ṭhin tur leh a ṭul chuan Telephone pawha biak theih a nih thu hrilhin a hming leh a phone number chuanna lehkha chu a pe a Eng emaw hun chhung an inkawm hnu chuan Thlamuana chuan lawmthu sawiin a chhuahsan ta a

Office aṭanga a chhuah hnu lawk chuan mi pakhatin a rawn ûm zui a, a puin a hmuh leh lawk duh thu a rawn hrilh a Gokhale-a chuan tlai lam dar 4 30-a Bombay khawpuia mi li inho nupui inhlawm khawm an inhmuh khawm tur thu leh hmeichhe mangang an buaipui ṭhin dante a hrilh a Hun a neih chuan kal ve ngei se a tih thute pawh chu a hrilh a Thlamuana chuan lawmawm a ti em em mai a Telephone chuan a dawr kual a, Thlamuana tel ve an remtih thu sawiin a hrilh ta a Thlamuana chuan lawmthu sawiin an inhmuh khawmna tur, I G P Bungalow chu a pan ta a

Governor nupui te, I G P nupui te, Commissioner nupui te, mi lian tak tak nupui ṭhahnem tham tak leh Professional Social Workei eng emaw zah inhmuh khawmnaah chuan a kal a A inhmelhriattir a, an lo lawm thiam em em mai a A thiltih mek leh a tih tum dante chu a hrilh a, an ṭanpuina pawh a mamawh thu a sawi lang a An theih ang anga tanpui an inhuam thu sawiin tun hma lama hmeichhe mangang an lo ṭanpui tawh dante chu chiang takin an hrilh a

Thlamuana chuan Hostel pana a haw kawngah chuan mi lian nupuite ṭhahnemngaih dan a ngaihtuah a,

mak a ti a Nuam chêna hlimhlawp chauh buaipuia khawsa lova, mi mangang ţanpuia an hun hlu tak mai an hmang phal chu ropui a ti a An hnathawh ţhinte leh an thawh dante a ngaihtuah chuan ngaihsânawm a ti em em a Nawmsip bawla awm mai mai lova hna ţangkai tak tih nachâng an hriat avangin fing a ti a, an pasalte th'ltihtheihna hmangi hna ţha tak mai an thawk ţhin chu ngaihsânawm a ti a Mi dang hnuaichhiaha inti-kâwl mai lova an khawsa chu ropui a ti tak meuh a ni

Immoral Traffic in Women

18th September, 1983
Sunday

Pathianni hi chu office lama a hnathawh chanchin ziakna atan a hmang ber a. An zinlai a tim tham em avangin kar khata ni thum chhunga i hnathawh chanchin, College lama tlieh luh tur ziakna hun tem chang awmchhun chu Pathianni hi a ni.

Dawhkan chunga a lehkhapuan phah thlei chhe tawhte chu a thara thlâk i tum a. A lehkha phah kara pawisa leh thu pawimawh zeh a chin avangin uluk takin a phek mal mala keuvin a pah hmain i en hmasa a. Chanchinbu hlun a ilem leh thu inziak pakhat chuan a mit a la a, i en chian chuan he thu hi a lo inziak kuau mai a - FREED FROM BROTHELS. Nawhchizuar tura an hralh hmeichhia an chhanchhuah chungchâng sawina a ni. Catherine i chungchang a buaipui mek laia chutiang a hin hmu chhuak chu lawmawm a ti tak meuh a ni. Chanchinbuah chuan hetiang hian a inziak a—

The daily Thursday June 2, 1983
FREED FROM BROTHELS

From Newstoday
HYDERABAD, June 1

Twenty two girls, aged between 18 and 30 were freed from a brothel-home in Bombay and brought back to Hyderabad by a special squad of the State Criminal Investigation Department recently.

The Criminal Investigation Department of the State had sent a special squad to Bombay following a statement issued by an M L A , Mr K Nagarjuna Reddy, from Cumbum, that girls from Darsi and Podili in Prakasam district were being abducted and sold to the brothels in Bombay

The special squad, led by Somi Reddy, Superintendent of Police, CBCID, raided the brothel-homes in Bombay with the help of the Maharastra Police and retrieved the girls from a brothel-home on the Falkland Road In this a pathetic and detailed letter written by one of the girls to her parents helped them

The Magistrate of Bombay, whose permission Somi Reddy sought—to send the girls to their families—is said to have asked Reddy to produce them before the Magistrate at Hyderabad It was arranged to put them up in a Rescue Home for Women, in the city, after producing them before the Magistrate

Parents of five girls have already been identified The others would be kept in the Rescue Home of the Women Welfare Society until their parents are contacted Most of these girls are from Darsi and Podili villages in Prakasam district, it is said

In this issue, two alleged pimps–Samudrala Elamanda and Koteswara Rao–have been arrested When business fell apart, Elamanda along with the hotel-server Koteswara Rao, began this lurid trade of luring

girls to Bombay on some pretext or the other and selling them to one Mrs Venkayamma who runs a brothel-home there The rates of sale are said to be around Rs 3,000 Some have been sold for as low a price as Rs 500 Many of these girls have been staying in Bombay for the past three to four years

It is learnt that there are others involved in this racket Sujatha's is a case of love, gullibility and fraud Her man, Satyanarayana, who plies a taxi in Bombay enticed her with the prospect of a job and better living Later, he sold her to one Mrs Chittemma, who runs a brothel there, for Rs 2,000 Ever-since life for Sujata had been a cagey existence of torture and trauma

Social Welfare personnel, police officials, photographers and pressmen thronged the platform to welcome this hapless set when they arrived at Hyderabad by the Minar Express on May 24 But, theirs is a different concern

The fear of a future that will forever be foreshadowed by a dark past, the stigma of a society that tirelessly revels in the misery of its fellowbeings is the pit yawning before them Will their own families accept them ?

NAWHCHIZAWRHNA HMUN AṬANGA CHHAN CHHUAHTE

From Newstoday
Hyderabad, June 1

Nawhchizawrhna hmun aṭanga chhanchhuah hmeichhia 22, kum 18 leh kum 30 inkar chu State Criminal Investigation Department-a Police rualte chuan Hyderabad khawpuiah hman ni khan an hruai phei ta

Cumbum-a M.L A Mr K Nagarjuna Reddy thu ziak chu Prakasam District-a Darsi leh Podili-a hmeichhia ruk bo an nih thu leh Bombay khuaa nawhchizuaia ei zawngtute hnena hralh an nih thu a ni a A thu ziak bawh zuiin Criminal Investigation Department-a Police rualte chu Bombay khawpuiah an lut ta a.

Somi Reddy, S P, CBCID hova Police thawk chhuakte chuan Bombay-a nawhchizuarte chenna in an dap a Maharastra Police ṭanpuinain Falkland Road-a hmeichh a nawhchizuar tura an khawi luih takte chu an chhanchhuak ta a ni Hmeichhe pakhat, khawngaihthlak tak maiin a dinhmun rapthlak tak mai hrilh a chhungte hnena lehkha a thawn avanga hetiang thil hi tih theih a ni a

Somi Reddy chuan heng hmeichhiate hi an in lama thawn hawng turin Magistrate of Bombay a ngen a

Hyderabad Magistrate hmaa hruai phawt turin anin a lo hrilh a Magistrate hmaa hruai an nih hnuin Rescue Home-ah heng hmeichhiate hi dah tura ruahman a ni

Hmeichhheho zinga pangate nu leh pate chu hriat an ni tawh a Mi dangte chu an chhungte an zawnsak chhungin Rescue Home-ah hian an awm rih ang a Heng hmeichhiate hi Prakasam District-a Darsi leh Podili khuaa nula ni deuh veka hriat a ni

Hemi chungchangah hian hmeichhheho hrilhtua ngaih–Samudrala Elamanda leh Koteswara Rao man an ni a Sumdawnnaa an tlâk chhiat tak avangin Elamanda chuan Hotel-a thawk, Koteswara Rao thurualpuiin râwng taka sumdawnna a buaipui ta a Chhuanlam eng emaw siamin Bombay khuaah nula an tawlh lut a, nawhchizuaite sumdawnnaa hmangtu Mis Venkayamma-i hnenah a hralh ta thin a ni An hralhna man hi Rs 3000/- vel ni berin an sawi Thenkhatte chu Rs 500/- leka tlawmma hialh an ni a Heng zinga hmeichhe tam takte hi chu Bombay khawpuia kum 3 emaw, kum 4 emaw lai nawhchizuaia khawi an ni a

Mi tute emaw pawh he thilah hian inhnamhna sih a hriat an ni a Sujata i chungchangah hian hmangaih na, mawl taka thu pawng zawm mai maina leh rapthlâk theihtawpa inbumna kan hmu thei a A tlangval pa, Satyanarayana chuan Bombay a hna zawn hmuhsaka nuam taka awm turin a bum a,

Bombay khawpuiah taxi-in an inphur lut ta a Bombay-ah chuan Mrs. Chittemma, nawhchizuarte sumdawnnaa hmangtu hnenah Rs 2,000 in a hralh ta a Chutia hralh a nih tak hnu chuan Sujata-i chen na khawvel chu tuarna leh rûmna namen lo a lo ni ta a

May ni 24-a Minar Express-a Hyderabad an thlen chuan Social Welfare lama thawk te, Police rual te, thlalatute leh chanchinbu mite chuan an lo hmuak ţhup mai a Mahse heng mite buaipui hi zawng thil dang daih a ni.

An hmaa hmeichhiate chu an hun tawn rapthlâk tak, an dam chhunga hming chhiatna thlen tur leh khawtlânga hming ser nung awm turte chuan a hmuak thung a An hmabâk a va thim em! An chhungte ngei pawhin pawm thei tak maw!

Catherine-i a buaipui laia a thiltiha ţanpui thei tur a hmuh chhuah avang chuan lawmawm a ti a Falkland thliarkar inchuha British leh Argentina sawrkar namen lova an indo chanchinte chu a rilruah a lo thar ţha leh a British lawng ţha, Sheffield meuh pawh tuifinriat zau taka a pil ta mai te, B.B C tluka thu lai puang chhuaktu awm lo anga khawvelin B B C an ngaihsan laia Falkland indo laia B.B C meuh pawh rin ngam harsa khawpa khawvel miten thil chiang an hriat hleih theih loh dante a ngaihtuah kai a.

British sawrkar chu khawvel ram pum pui awptu ang hiala ropuia kum tam tak lo awm tawh ni mah se, tunah zet zawng zângkhua a bungbu ta Argentina sawrkar takngial pawhin a sual ve bap bap ngam ta a ni Mahse, Falkland indona chu a tawp a, British sawrkar chuan hnehna lallukhum chu a khum ta Thlamuana tan chuan Falkland indona chu a la tawp nih lo, chatuan pawhin a tawp dawn hek lo Bombay khawpui laihia Falkland area-a indona *luka rapthlâk a awm lo va, Thlamuana tan phei chuan a rapthlâk tak meuh a ni

Bombay khawpui mawi leh nuam takte chu a mitthlaah a lo lang a Mahse, Falkland area-a indona rapthlâk tak chuan Bombay khawpui chu a tirâlṭi em em a, Catherine-i mangang thlabar tak maite chuan Thlamuana rilru a tina tak meuh a ni

Bombay khawpui chu khawpui zalen, khawpui mawi leh khawpui nuam ti ṭhin mah se, Falkland area-a indona rapthlâk tak avang chuan Thlamuana ngaihdan chu a dang hle thung a ni Falkland indona chu a la tawp lo va, ni tin zan tin a la zual zel a ni Engvangin nge he indona hi a lo awm? Tu nge mawh phur a, tu nge mawh phur ngam ?

An duh reng vanga nawhchhizuarte chungchang thu chu Thlamuana chuan a ngaihtuah lo va, a buaipui lo Mahse Falkland indonaa hmeichhe na tuar thawm leh an rûm thawm te, an thlaphang mangang au râwlte chuan Thlamuana a tiluhai a, a timangang tak meuh a ni

Catherine-i chu a rûm a, chhantu ngaiin thlabar em emin a khur zawih zawih a Ţap chhuak hlei thei lovin a ṭahâl huam huam ṭhin Mahse, thlamuantu an hnai si lo A mangang au thawmte chu ninawm an ti a, ngaihsak a hlawh ngai lo Mahni ropuina leh nawmna chauh buaipuiin eng chen nge mi chanhai leh mangangte kan thlahthlam dawn? Prime Minister kan hrilh mai dawn em ni? A hmeichhiatpui an ni a, a khua leh tui an ni a, an tan tih theih a nei dawn lawm ni?

Falkland indonaa tuaitute chuan eng lawmman nge an hmuh? Anmahni nghaisaitute hmuhsit leh tih nawmnah chauh a ni a, an hlêpte chu an va hlawkpui lo tak em! An hlawknate chu an va chhiatpui nasa ngai em! An hmabâk thim chhah tak—lung ngaihna leh rûmna te, manganna leh thlaphanna te chhiatnaa chhiat zelna leh vanduaina vanduaithlak tak mai chu ngaihtuah ngam a va har tak em!!

College lama thehluh tur, report chu a ziak a Heti hian a ziak a—

CASE NO 12

15th September, 1983
Thursday 10.00 a m—4.00 p m

Buaipui chhan Venhimna Ina Superintendent, Shujata-in buaipui tura a sawm anga buaipui a ni

Mi mal chanchin

Hming	-	Catherine Zimveli
Kum	-	20 yrs
Mipa/ Hmeichhia	-	Hmeichhia
Sakhua	-	Kristian
Thiamna	-	H S L C
Awmna hmun	-	Bangalore, Karnataka

Tun hma chanchin Mizo a ni a, Mizoram khawpui ber Aizawl khuaa seilian a ni A naupan lain a pain a boralsan a, kum 5 mi a nihin a u in a boral san A nuin cancer natna a vei vangin a pute an tin a, Bangalore hmunah an awm ta Kum 15 a nihin a nuin a boralsan

A sawi danin a nun a tirethei hle a, mahse tlan tuh na tur a neih loh vangin an inah a nu boral hnuin a awm zui Bangalore-a a awm hnuin Mizoram lam ah a haw leh tawh ngai lo Bombay khaw tlangval James-a nen an inchhai a James an nupuia nei tura insawiin a bum Goa a fanpui a, Bombay khawpui ah an inphur lut Falkland area-a nawhchizu ira sumdawngtu hnenah Rs 5000/- in a hralh Ni 25 8. 1983 khan Vigilance Branch of Bombay Police ten an chhanchhuak a, tunah Venhimna inah dah a ni

A harsatna nia a sawite James-an a hriat hauh lovin, nawhchizuaia sumdawngtu hnenah a hralh Tlan chhuah ngaihna hre lovin a awm a, Police in

an chhanchhuak A pute ina haw leh a duh lo Mizoram lamah chhungkhat belh tur nei lo niin a insawi a, haw leh a tum lo A duh thlanna anga nawhchizuara khawsak a tum

A dinhmun thlirna Kristian a ni A nu zirtirnain a nun a khawih nasa hle A nu boral aṭangin Pathian laka vuiin suahsual rawng a bawl a James-an a bum a, nawhchizuartu hnenah a hralh Tunah chuan chhanchhuah a ni a, mahse beisei engmah a neih loh vangin nawhchizuara khawsak zui mai duhna a nei

Kawng dapsak dan Nawhchizuar chanchin zir a ni a, kawng awm thei hria nia ngaih Social Worker leh Venhimna Ina Superintendent chîk taka kawm an ni Divisional Social Welfare Officer hnena lenga thil tih dan tur ngaihtuahpui a ni Mi hanho nupui inhlawm khawm, hmeichhe ṭanpui ngai ṭanpui tura an inhmuh khawmnaa kal a ni a, an puihna ngen a ni An inhuam thui hle

An khaw lama haw leh a duh loh avangin Bombay-a a awm theih dan tur dapsak a ni Awmna in emaw awmpuitu tur emaw ngaihtuahsak ni se A hnathawh tur ngaihtuahsak ni se Theih a nih chuan a pasal neih tur zawn hmuhsak ni se Social Worker rual leh mi pawimawh zual a rang lama biak rawn leh thuai ni se. Catherine-i rilru hminsak a pawimawh hle. Remchang hmasa berah kawm leh a tangkai ang.

Falkland indona, [illegible] nei ta.
Catherine-i tangngaihna.

22nd September, 1983
Friday

Venhimna in a thlen chuan Hujata i chuan Bombay Hospital-a Catherine-i an dah thu a lo hrilh thuai a Thil kalhmang an sawi dun hnu chuan Thlamuana chuan Bombay Hospital lam chu a pan ta a Rilru lama natna namen lo hun eng emaw chhung a tawrh avangin Catherine-in pumpui pân (stomach ulcer) a vei pawh chu âwm a tihpui a Rilru lam chhut mite sawi angin rilru lama thil vei namen lo nei thin leh hun eng emaw chhung rilru nâa mi an awmin pumpui pân chu a nghawng a ni thin tih a ngaihtuah a, Catherine-i thu sawite leh a chanchinte chu thu dik nun a pawm phah sawt a

A khum bul a thlen chuan, "Eng nge i an?" tiin a zawt a "Ka ţha khawp mai, X-Ray result pawh a ţha ni awmin an sawi a Ka chhuah leh mai ka inbeisei," tiin Catherine-i chuan a chhang a Thutna a kawhhmuh a Thu pah chuan, "A hming chauhvin biscuit pakhat ka rawn keng a," tiin Britannia biscuit chu a pe a Amah hmuh tuma Venhimna In lama a kal thu leh Shujata-i hnen atanga damdawi ina a awm thu a hriat vanga a awmna lama a kal leh tak dante chu a sawi a Catherine-i chuan a thilpek avanga a lawmthu sawiin, "Engati nge min la buaipui? Ka sawi tawh ang khan buaipuia sawt chi ka ni lo va, i mualphona zakhua mai mai a ni zawkin ka ring I hriat duh chu i hre tawh a I hna thawk la a ţhain ka ring," a ti a

"Chutiangin an ngaihtuah ngai lo Ka hna chu ka thawk a, i hnenah ka lo kal leh a ni zawk Theih ang anga inbuaipui hi kan tihtur alawm I tan hian beisei tur a awm a, buaipui tlak i la nih vang chauh va buaipui che ka ni a " tiin Thlamuana chuan a chhang a Catherine i chuan, "I thu le Mahse, i la hre chhawmin ka ring " a ti hmak a Thlamuana chuan Divisional Social Welfare Officer leh mi lianho nupui inhmuh khawmnaa a kal thu leh a tana kawng ṭha a awm a beisei thu a hrilh a Catherine-i chu a nui sak a, "Tun hma lama ka rilru puthmang min ti hre chhuak Beiseina ka ngah lai chuan Beiseilian i ka ni ngawt a Engkim beisei takin ka thlir a, ka beisei bawk ṭhin Kan chenna khawvel hi pangpâr huan mawi tak niin ka lo ngai ṭhin a, hlim leh lawm taka chên tur niin ka inngai bawk ṭhin Kan chenna khawvel hi beiseina khawvel hlimna khawvel leh lawmna chuai lo awmna niin ka ring ṭhin Mahse, tunah chuan ka hre fiah ta Ka rilru tidanglam thei engmah a awm tawh lo tiin a sawi a

Thlamuana chuan a thusawi ngun takin a ngaithla a, "Chutianga a beidawng zawng veka thil thlir chu a dik lo vang Kan chenna khawvel hi famkimna khawvel a ni lova lungngaihna leh lawmna khawvel, hlimna leh manganna khawvel a ni a Beiseina leh beidawnnate awmna a ni Lehlam lehlam thlir chunga engkim kan ngaihtuah hi a ṭul ṭhin a ni . " tiin ṭawng thlamuan a tum a Catherine-i chuan "I dinhmun atang chuan i thusawi hi âwm

ka tihpui em em che a Mahse kei chuan chu-tiang chuan ka thlir thei lo va tul ka ti lo a ni " a ti a Thlamuana chuan, "Catherine, tuna i dinhmun hi a pawimawh em em a A ṭha zawng leh a chhe zawnga hman theih a ni a " Chutiin a sawi mek lai chuan Catherine-i chuan, "I ngaidan-in i pâwng kal vak vak niin ka hria A reng reng thuah ka tana thaa i ngaih hi ka tan a ṭha lo thei a Mi zawng zawng tan thil ṭha hi a thuhmun vek lem lo," tiin a chhang thuai a Thlamuana chuan, "Mahse, i tana thaa i ngaih zawng zawng pawh hi i tan a tha lo thei ve tho asin I duh lo chung tilui tuiin thuneihna ka nei lo va duhna lih ka nei lo," tiin a chhang a

Catherine-i chuan, "Tul hlei lovah i buai mai mai a ni Ka tana ṭhaa i ngaih laiin kei hian ka tana tha lo niin ka ngai thei a Ka tana harsatna thlentu lek i ni zawk thei a ni Inngaihtuah chiang la ṭhain ka hria " a ti a Thlamuana chuan, "I tana har-satna thlen thei ni mah ila, chutiangin rilru ka pu lo va Chutiang chu ka duh bawk hek lo " a ti a Catherine-i chuan, "I duh vang leh i tum vang reng ni lo pawhin ka tan harsatna i siam thei a ni, Chuvang chuan i mi buaipui hi ṭulin ka hre lo " a ti a

Thlamuana chuan Catherine-i rilru khauhzia leh luh-lukzia a ngaihtuah a A thil tih tum chu a huphurh rilru ta em em mai a "Thu dang alai chuan, tlang-val pakhatin a rawn en che em?" tiin a zawt a

Catherine-i chuan "Ka nat zual lai khan tlangval pakhat chuan min rawn enin ka hria Mahse, ka tawng peih loh avangin mumalin kan inbe lo nin ka hria," a ti a "Pa lian vak lo Hmel sâwl deuh, sam buang deuh leh buk lo, hâng lam deuh A biang ding lama khuavangchhinchhiah awm a ni em?" tin Thlamuana chuan a zawt a Catherine-i chuan, ' James-a biang vei lamah khan khuavangchhinchhiah a awm a, min rawn entupa biang ding lamah khuavangchhinchhiah awmin ka hria " a ti a "Mit pawl deuh, beng hlai lam deuh, khabe kual deuh, sa inphut tawk tak leh taksa mâm deuh Aw fiah tha tak, tawng tam vak lo, T-Shirt dumpâwl ha American Jean thar tha tak ha a ni em?" tin Thlamuana chuan a zawt leh a Catherine-i chuan, "James-a kha chu aw thum lam a ni a, min rawn tlawhtu aw kha chu a sîn deuh zawk chuan ka hria T-Shirt kha chu a ha ngei a, a rawng erawh chu ka hre chiang ngam lo Ka sawi ang khan mumala inkawm kan ni lo va, ka hre chiang ngam lo," tin a chhang a Thlamuana chuan "A lo len leh chuan mumal deuh hleka kawm lo tum ta che . .. " a ti a Eng emaw hnu chuan Thlamuana chuan a chhuahsan ta a

Bombay Hospital atang chuan an Hostel chu a hla lo va, kem a haw a, Kawng tluan chuan Catherine-i chungchang chu a ngaihtuah a James-an Catharine-i rilru a la luah tlat dante a ngaihtuah a Hmangaihna [illegible] tih chu [illegible] ta angah a [illegible] phah ta [illegible] Catherine-i rilru [illegible] chuan a rilru a [illegible] lan [illegible] hi [illegible] a lem mai a ni a, [illegible] kan rilru hlimthla leh lang

ţhin a ni Mahse, rinawmna chu chung lama awm a ni a, hmuh fiah har tak mai a ni Catherine-i rinawmna chu mawi a ti a, duhawm a ti a, ngainat-awm hliah hliahin a ngai a A rinawmna avang chuan zahawm a ti a, chhuanawm a ti a Mahse Catherine-i rinawmna chu Catherine-i chauhvin a kawl a, mi dang tel ve an awm lo Rinawmna mal tlat rinawmna khawhai tak leh rinawmna rinawm tak mai a ni a Catherine-i rinawmna chuan James a rinawmna rin tlâk lohzia te, James-a rinawmna rin awm lohzia te, James-a hmangaihna huatthlala tak maite chu a hriat chhuahtir a James-a hmangaihna kawrawng chu Catherine-i tlâk nan chuan a thuk lutuk a, a va thim chhah tak em ! Catherine-i hmangaihna chu hmangaihna vanduai a ni, a va vanduai thlak tak em !

Catherine-i a lainat em avangin an zirlai atana pawimawh a nihna ai mahin thil tha a nih zawk vangin a hnathawh lai chu tuiawm a ti a A tawp thlenga theihtawp chhuah a tum nghet sauh sauh va Ţha hnemngaiin tui hle tak mah se, amah leh amah a inrin zawh loh avangin engkim mai chu a rinhlelhawm leh ţhin Phur hlut ţhin mah se, a rilru lam tlak hniam thutna chuan namen lovin a tihnual leh ţhin a Mi dang buaipui e ti lo chuan a tawp a tawpah amah bawk chu inbuaipui a ţul leh thin a, mangan-thlak a ti em em mai a

Human rights and the Corresponding duties

28th September, 1983
Wednesday

A khum bula dingin, "Catherine, i va mutui awm ve Ka hawsan hman thelh che asin," a ti a A mit êk a nuai nak nak a, ţhutna a kawhhmuh a "Ka chaw ei a tui a, ka mut a chhuak reng mai Min entute pawhin ka mut hehzia hlir an sawi thin a ni," tiin Robert-a lam hawiin a let a

Robert-a chuan, "Mi la hria em? I nat zual lai khan ka lo kal a Mahse, biak theih meuh loh khawpa i awm vangin ka hawsan leh ta mai che a " a ti a Catherine-i chuan Thlamuana thu sawi kha a hre chhuak nghal vat a A hming zawt in Thlamuana thianpa a nih leh nih loh a zawt a Robert-a chuan a hming a sawi a, Thlamuana ţhianpa a nih leh nih loh eng vanga zawt nge a nih a zawt lêt a Catherine i chuan, "Hman nia ka nat zual laia i lo len thu Thlamuanan min zawt a Mahse, chiangin kan inkawm lo bawk a, ka chhang mumal thei lo va Chuvangin a ţhianpa i nih ka han ring ngawt a nia " tiin a chhang a Robert-a chu a ngawi dat a, "Thlamuana chu eng mi nge?" tiin a zawt a. Catherine-i chuan, "Social Worker niin a insawi a " tiin a chhang thuai a Robert a chuan, "Thlamuana chuan engte nge i tana tih a tum?" tiin a zawt a Catherine-i chuan, "Hna min zawnsak te, awmna tur in ngaihtuah te, ka pasal tur min zawnsakte ni âwmin a sawi a Kei chuan min buaipui tuhin ka tihre lo va, mahse min buaipui a tum

lui tlat nun ka hria ' tiin a chhang a Robert i chuan, "Social Worker a nih chuan chutiang chu a ti thei em em ang chu, a ṭha khawp lawm ni' tiin a zawt a Catherine-i chuan, 'Thaa a ngaih chu i nia lawm," a ti hmak a

Robert-a chuan, "I pute in lama kir leh i tum zawk em ni?" tiin a zawt a Catherine-i chu a phu deuh zawk a A chanchin hre tak maia thu a siam avang chuan mak a ti hle a "Ka pute ma haw chu ka duh lo va, ka tum bawk lo,' ti chauhvin a chhang a Robert a chuan, "Chuti a nih si chuan Thla muana thiltihte chu a tha khawp lawm ni' a ti a Catherine-i chuan, Tha tih zawng a in ng vek lo reng a ni,' ti chauhvin a chhang a Robert a chuan "Tum i nei zawk em ni? Nawhchizuara khawsak leh chu i tum deuh zawk em ni ? a ti a Catherine-i chuan a chanchin hre tak maia a biak avang chuan Thlamuana thian ngei a nih a ring nghet sauh va "Ni mai e" ti chauhvin a chhang a Robert a chuan, Nawhchizuara sumdawngtute chuan in hnena kal turin an rawn sawm tawh che em? Tum bik i nei em?" tiin a zawt a Tum bik a neih loh thu a sawi hnu chuan Robert-a chuan, 'Ka hnenah awm dawn la, i remti thei em?' tiin a zawt a

Catherine-i chuan Thlamuana thian ngei a nih rinna a nei a Mahse, nawhchizuara sumdawng nia rinna a nei bawk a A rilru a phir ta a A chanchin hre tak maia a biak avangin Thlamuana nena intiamruala kawm nun a ngai a Mahse, a hnena kal tura a sawm avangin nawhchizuara sumdawng nun a ring

bawk a A rilru a chi-ai ru hle a ni "Kan la hria ang chu," ti chauhvin a chhang a Robert-a chuan, "Catherine, i chanchin hi a bul aṭangin chiang takin ka hre vek asin I duh lo chung Thlamuanan a buaipui dan che pawh hi ka hria a Nupui hmu zo lo tu emaw neihtir a tum che tih pawh ka hre vek asin Mahse, tunah chuan chhanchhuah i ni a, i zalênna chu i duh ang ngeia i hman a thian lohna a awm lo va, i duh dan ang ngeia i awm chu a thiang ti rawh?' a ti a

Catherine-i chuan a thil han tih vel danah chuan rilru siam thiam harsa a ti tulh tulh a Thlamuana ṭhianpa nia rinna lian tak a neih avangin amah dawp nan. "Ni chiah Thlamuana nen chuan in lo la leng dun dawn nia " tiin mei ṇei tak hian a chhang a Robert-a chuan, "Engati nge Thlamuana nena kan rawn len dun kher a ngaih? Ani chu Social Worker a ni lawm ni?" a ti a "I hre zawk ang chu Social Worker a nih vang tak chuan in lo leng dun dawn alawm," a ti hmak a Catherine-i chuan rilru siam thiam har a ti em em mai a Robert-a chuan, "Catherine, ka hnena awm turin i chhuah veleh ka rawn lam ang che aw, i remti em?" a ti a "Dam phawt ila kan la ngaihtuah ang chu," a ti hmak a "Zirtawpni khian i chhuak dawn ni âwmin doctor chuan a sawi a. I chhuah hmaa tihfel chu a sualna a awm dawn em ni?" Robert-a chuan a ti a

"Bum phei zawng ka nuam a, chhaih pawh ka hlawh khawp asin," tiin Catherine-i chuan mei nei tak hian

a ti leh a Robert-a chuan, "Catherine, inbuma in-chhaih lam a ni lo Tum i nei zawk em ni?" a ti a Catherine-i chuan, "Ka sawi ang kha ka tum chu a ni mai," ti chauhvin a chhang a Robert-a chuan, "Beisei i nei a ni zawk lo maw? a ti a Catherine-i chuan, "Eng beisei maw?" a ti a Robert-a chuan, "Rs 5,000-in an hralh che a An hralhna zah kheia lei leh i phût a ni thei em?" a ti a Catherine-i chu i phu zawk a James-an a hralh a, amah leituin a nghai-sak laite chu a mitthlaah a lo lang a Eng emaw chhung chu a ngawi a "Thil zawng i hriat fu awm hi Kan la inkâwmngeih phian ta ve ang " tiin a chhang a Robert-a chuan, "Tu pawhin an hnena kalah sawm che sela, lo hnar ang che aw,' a ti a Thlamuana ṭhianpa a nih inna a la neih ruk deuh avangin, "Thlamuana nen chuan in lo la leng dun dawn nia," a ti leh a Robert-a chuan, "Catherine, ka fiamthu lo a nia," a ti a Catherine-i chuan, "Ka fiamthu bik em ni?" a ti hmak a

Robert-a chuan, "Min rin theih nan hei hi ka pe lâwk ang che," a ti a Rs 5,000 a phawrh a, Catherine-i chu a pe a Catherine-i chuan mak a ti em em ta mai a A ngaihna hlawl a hre lo A la a, a lukham hnuaiah a dah ṭha a "Tumah hrilh lo la, i chhuah veleh ka rawn lam ang che," tiin Robert a chuan a chah a Catherine-i chuan, "Tumah hrilh lo pawh ni ila, Thlamuanan a hriat chuan a hre tur chuan an hre vek dawn lawm ni?" a ti a Robert-a chuan, "Thlamuana chu i va ring ropui âwm ve Social Worker a ni mai a, a lakah engmah a zep

theih loh em ni?" a ti a "Mahse, a hre vek ṭhin alawm I lo len hmasak pawh kha khawi aṭangin nge ka hre lo va, a hre em em a ni I rin ain nang mah ngei pawh hi a hre chiang chein ka ring," a ti a

Robert-a chuan, "Ka sawi ang khan i chhuah veleh ka rawn lam ang che Mi tupawh i hnenah lo kal se, khawngaih takin lo hnar ang che aw," a ti a "Hunin la her chhuahpui rawh se, kan la inbe leh ang chu," a ti a Robert-a chuan, 'Engti biakin maw?" a ti a "A ṭul dan angin maw le," a ti a "Min bum lo hram ang che aw " tiin Robert-a chuan a ngen a Catherine-i chuan, "Min bum thung anga maw?" a ti thuai a Robert-a chuan, "Kei chuan ka bum lo vang che " a ti a Catherine-i chuan, ' ṭawngkam ṭha leh sum hi bumna thang leh a awhna hrui anga inkâwm ngeih ni mah se, buma awm hi nuam tih chang ka nei a, bumna thang hi mawi tih chang ka nei bawk ṭhin," a ti a Robert-a chuan, "Catherine, kan intiam ang chuan aw " a ti a "I tiam ang ngeiin le," tiin a chhang a, an inṭhen ta a

Things are not in order

29th September, 1983
Thursday

Bombay Hospital chu College of Social Work bul maia awm a ni a Y M C A Hostel, Lamington Road aṭang chuan hla lo tak a ni Catherine in damdawi in a chhuahsan hmai hmuh tum chuan a awmna hmun chu a pan a

Catherine, naktukah i chhuak dawn ni awmin ka hria a i chhuah hmaa hmuh leh che tumin ka lo kal a Beisei ma i that hma avangin lawm awm ka ti khawp mai ' a ti a Catherine-i chuan, I ti lawmawm khawp mai Thil zawng i lo hre ber nge nge e ti rawh " a ti hmak a Uangpui chang suh ila, ka tih chin chin chu ka hria a, ka chiang ve khawp a nia ' tiin a chhang a ' A dik ka ring" ti chauhva chhangin a tum deuh hmak a Thlamuana chuan ni dang ang lo deuhva hriatna a nei a "Catherine, i va hlim lo hmel êm Rilru hahna i nei em ni? ' a ti a Zangthala mu chungin en hlei lo hian, "Rilru hahna ka neih chuan nang mah ka ngaihtuahna lama hah a nih ka ring '
a ti hmak a Thlamuana chuan nui deuh sak chung hian, "Nangmah buaipui nia ka inngaih laia chutiang rilrute i put I rilru hahna khawpa ngaihtuahawmin ka awm em ni ngai? ' a ti a

Thlamuana lama letin, "I hnathawh ṭhat avang hian lawmman pek i phu meuhin ka hria a," elsen tak hian a ti a "Lawmman phûta thawk ka ni lo bawk a,

i ṭawngkam ṭha chu ka lawm tawk khawp mai," tiin mei nei tak hian a ti a "I hnathawh ṭhat zarzo zawng a manganthlak thei hle zawng a lo ni " tiin Catherine-i chuan mei nei tak hian a ti zui ve ngat a Thlamuana chuan, "Ka hna thawh ṭhat man chu a zavaia ka pusum tel mai a va dik awm ve," elsen tak hian a ti zui ve a Catherine-i chuan thinrim ṭeuh chung hian, "Ka thu ni se zawng thu dang," a ti nghat a Thlamuana chuan, "Tu thu nge?" tiin a zawt thuai a Catherine-i chuan, "Roreltute thu a ni dawn lawm ni?" thinrim tak hmel puin a ti a

Thlamuana chuan, "Catherine, i thu sawi awmzia ka hre lo nia ka hria Engti dan nge roreltute thu a nih teh tlat ang?" a ti a Catherine-i chuan, "Nawhchizuar thu sawi awmzia zawng i hre lo dawn chauh reng a ni " a ti hmak a Thlamuana chuan, "Ṭawng hriat lohva thu sawi a ngai ta em ni zawk," elsen tak hian a ti lui ngat a "Kan inkawmna boruak hian chhan a neih ka ring Robert-a lo len vang a ni thei em?" a ti a Catherine-i chu a thinrim tak zet a ni. "Zawlneilhana zawng i lo ni meuh mai. Thil zawng i hre meuh mai Mahse, eng nge i tih a, tu tana hna thawk nge i nih? Hei chauh tal hi chu ngaihtuah ṭhin la ka duh " thinrim tak mai hian a ti ta a

Thlamuana chuan tham lo tak mai hian, "I fak derna thangah chuan âwk hlum mah ila, a der chuan a pawimawh hre lo. Ka ngaihtuah ṭo thin min awh avang a rawh chuan ka chhang ang che. I

tana thawk ka nı a, ı mamawh em vanga thawk ka nı " a tı a Catherıne-ı chuan, "Mı zawng zawng tana ţha hı a thuhmun vek lo theı a Ţhaa ı ngaıh hı ka tan a ţha em tıh hı ngaıhtuah nawn leh la ka duh " a tı a Thlamuana chuan a rılru luhlulzıa leh a thu sawı kalhmang a ngaıhtuah a, a nuıh a za rılru hle a "Catherıne ka sawı tâk ang khan eng nge ka tıh ka hrıa a Thıl ţha a nıh ka chıang a, ı tana ţha a nıh ka fıah bawk " a tı zuı salh a

Catherıne ı chuan a thu sawı chu a tuar na hle a, a sen awp awp a "Thlamuan ı huaısen khawp maı Hlauh tham loh ka nıh vangın hetı ema tham lova ıntıh hı chu ınchhır hun a la awm ka rıng," thınrım em em maı hıan a tı a Thlamuana chuan nuı deuh pah hıan tham lo tak leh elsên tak maı hıan, Catherıne, a va fıah ţha lo teh ruaı em," a tı a Catherıne-ı chuan harsa tı tak chung hıan, "I peh-hêl kual dan leh ı thu veıvır kual thıamna hı van ramah chhawm lut mah la ka thık lo khawp che " a tı a Thlamuana chuan, "I chhuak ţep a, ka lawmpuı khawp maı che I zalen ţep nıın ka ngaı," nuı deuh sang chung hıan, elsên tak maı hıan a tı zuı a Catherıne-ı chuan ıunthlak a tı em em maı a, "A dık. Mahse, ka zalenna zawng ı la bo lo vang Ka zalen ţep. " harsa tı tak maı hıan a tı a Thlamuana chuan, "A dık ka rıng I tan zawng damdawı ın hı a lo zalen lo em a nı Mahse, dam-puı nana ı hman avangın a ţha tho tı rawh ?" a tı a

Catherıne-ı chuan Thlamuana chu a haw em em maı a. A thıltıh tum zawng zawng hrıa a, harsatna sıam-

saktu ni dawna a rin avangin huatthlala a tizual a Thinrim ṭeuh chung hian, "A tir aṭanga i pehhel kual dan te, i mi tham loh dan te, i duh ang anga mi chinzan dan te, i tha tih ang chauhva mi buai pui tum dante chu ka hai lo va Kei hi eng mi nge ka nih zawng i la hre khawp ang I duh ahnu min chhaih buai min chhaih buai la, tun bak zawng hun i nei tlem kher ang " a ti a Thlamuana chuan, "Catherine, naktuk zanah chuan Robert-a nen chuan min rawn tlawh kual hman ang em? elsên tak mai hian a tizui leh a

Catherine-i thinrim chu a sen awp awp a "Ka inlengte nen lama nanga buaipui ka ṭul lo I duh ang angin min ti la I theih ang angin ti ang che I tum ang a ni meuh ang emaw " a ti a, a aw a khur deuh dat dat a Thlamuana chu a nui deuh-va, runthlak tak maiin, "Catherine, i ṭawngvai a ni lo maw? I thu sawi awmzia i hre lo a ni thei mai lo maw?" a ti a Catherine-i chuan, "Hre lo ni la chu ka hrilh hreh lo kher che a ni," thinrim zet mai hian a ti a

Eng emaw chhung chu an ngawi dun a Thlamuana chuan, "Catherine, tun bak chu kan inhmu leh tawh lo pawh a ni mai thei a I chanchin hi a kimchang-in chanchinbu lama chhuah min phalsak em? Ṭang-kaina a awm ka ring a, min remtihsak la chu ka lawm tak meuh ang," a ti a "Teh meuh mai A nih ang angin i pehhel leh phuahchawp awm lovin i chhuah dawh mai ..." a ti a Thlamuana chuan

lawmthu a sawi a "Naktuk zingah Times of India ah a lo chhuak ang a I mutna khum ating ngaiin i lo chhiar dawn nia " a ti a Catherine i chuan, "I thu ang thlapin le A tuk lehah i bik chu i chhuah leh ang a, tichuan a famkimin ka chanchin khawvelin an hre dawn nia a ti a Thlamuana chuan, "Dah ṭha la Kawl tha ang che I dim chhungin i ro hlu bera ngaiin roh hle ang che aw a ti a Catherine-i chuan, "A famkima ka chan chin khawvelin an hriat hunah chuan nang leh kei hi eng mi nge kan nih an hre thei ang a I zih loh phawt chuan i duh ang takin engkim i ti dawn nia," a ti ta a

Thlamuana chuan, "Catherine, i chanchin i kim changa khawvelin an hriat hunah chuan nang leh kei hi chiang takin an hre phawt ang Chumi hun chu nghakhlel takin ka thlir fo thin a ni " a ti a Catherine-i chuan ' Hunin la her chhuahpui rawh se " a ti hmak a 'Nang leh kei hi kan lo inzawl ber nge nge e ti rawh a zui leh a Thlamuana chu a nui sak a, ' Dik chiah Kan inzawl ngei a Ruih thuhmun kan ruihpui bawk " a ti let ve ṭalh a 'I lo ropui ber nge nge e " elsen tak leh thinrim tak mai hian Catherine-i chuan a ti a Thlamuana chuan, "Catherine, kan inhmuh leh hunah chuan khawngaih takin min theihnghilh lo hram ang che aw " a ti a Catherine-i chuan "Teh meuh mai " ti chauhvin a chhang a Thlamuana chuan ṭha taka an inkawm avanga lawm thu sawiin a chhuahsan ta a

Catherine-i rilru sakzia leh luhlulzia a ngaihtuah a Beidawnna hnuaia Pathian pawisa hauh lo maia chu ti em em maia rilru luhlula a awm ta chu lainatawm a ti a A naupan lai aṭanga a chanchin ngaihtuahin luhlulin sual teh mah se, lainatawm a ti ṭak meuh a ni Beisei tur nei lo anga a inngaih vanga nawhchizuara khawsak a tum ta chu rapthlâk a tihsak a Chutianga rilru a han siam ta chu âwm lo a tihsak hauh lo va Mahse, thiamawm phei chu a ti hran lo Mi rilru hneh harsatzia a ngaihtuah a An ṭhatna tura ṭhahnemngai tak maia buaipui laia an chhiatna ngei ngei tur tih tuma rilru ṭha lo tak mai an pu lui tlat ṭhinte chu mak a ti a Mi mangang leh harsatna neite tana kawng ṭha dap chhuahsak harsatzia leh an tana thil ṭha tih harsatzia a ngaihtuah a, beidawnthlak a ti hle mai a Mahse, a theih ang anga a tlin tawk tawka a tawp thlenga engkim tih tumin rilru a siam a

Mahni buaina ni hauh lova mite buainaa inhnamhnawih a, an duh dan ang ni lova thiltih chu thil ṭha ni mah se, dik hlel deuhva ngaihna a nei a, Mi dang buaipui anga langa mahni zawk inbuaipuin mai mai nia inngaihnate a nei a Catherine-i chu a nih nih a ni a, a nih tur tak pawh a la ni dawn a Kei chai hian engti zaizia kher kher nge, a nih loh tur ang tak mei nihtur tuma ka, loi buai ve, tun a ngaihtuah a, Mahse, a nih ang ang ni a, a nih tur ang tak ni tura thlahthlam chu thil dik nia a ngai hlei thei si lo.

[illegible] nge thil ṭha hi kan duh loh ṭhin? Eng tizia nge mahni tana ṭha ngei pawh kan duh loh ṭhin?

Engati nge sual hian mite a bum thlûk a, an mit a tihdelsak thin? Heng zawhnate hi amah leh imah a inzawt a Catherine i buaipui a, nawhchizuar mai mai buaipui ni lovin sual leh sual hnathawh buaipui zawk nia inngaihna a nei a Catherine-i nih loh ang tur nihtir tum ni lovin sual chu um bo va, ṭhatna a binleh ṭhak a tum zawk niin a ngai a A thil bu a pui chu khawvel mite dam chhan — mi zawng zawngte leibat niin a ngai ta hial a Thil ṭha lo leh thil ten-awm, thil bawlhhlawh leh tuktai lo tak mai buaipui ni mah se, thil ṭha anih a, a dam chhan ngai a nih vangin ropui a ti a Engmah ni lo mah se, a in-ngai ropui ta hle mai a, amah leh amah infakin namen lovin a induh phah ta hial a

Things are not in order

29th September, 1983
Thursday

A tukah danidawi in atangin a chhuak dawn a Tlai lamah Robert-a nen an intiam angin Venhimna in chhuahsan leh a tum a, Robert-a nena an inkawm laite chu a rilruin a chhui kir a Thlamuana nena an inkawm dan zawng zawngte chu a ngaihtuah a A duh ang taka tlan bo a tum laia Thlamuanan a tan harsatna a siam rinna nghet tak a neih avangin a chanchin Thlamuana hnena a sawi ta kha pawi a ti a, a inchhir em em mai a Chhan chhuah ni mah se, a zalenna la bo tela a ngaih avangin dik lo tihna a nei a A mut reng reng a chhuak thei lo va

A naupan laia a chanchin chhuiin a dam chhung nite chu a chhiar a A têt laia a retheihzia te, a nu nena an awm dun laia a hlim thin dan te, a nîte ina rethei taka a khawsak dante a ngaihtuah a A nu boral zana a rilru natzia te, beidawnthlak a tihzia zawng zawngte a ngaihtuah a. A mitthlaah fiah em em mai hian a lo lang a, a hnuk a ulh teuh mai a. James-a nena an inchhar tak dan leh Goa leh Bombay vela hlim tak maia an inzui dun laite chu a mitthlâin a chhui a, lungchhiatthlâk a ti em em mai a

James-an a hriat hauh lohva nawhchizuara ei zawngtu hnena Rs 5000/-a a hralh tak dan leh amah leitupain a nghaisak laia a manganzia leh a thlabar em

emziate ngaihtuahin a mitthlaah chung thil chu chiang em emin a lo lang a, a inhnît hlawp hlawp a A rin loh dan leh a tum loh dan ang hlii mua engkim a awm dan ngaihtuahin lungchhe em em mai chuan a mittui a hru a hru mai a Vanduaina leh manganna chuan malthlur a, tibing bika inngaihna a nei a, lungchhiattlak a ti em em mai a A duh loh ang hlir fahrana thil kal dante a ngaihtuah chuan run thlak a ti a Thahnemngai tak anga lang si a a duh dan reng pawh buaipui lova Thlamuana thiltih te chuan a rilru a tina em em a

A duhthusam ang taka nawhchizuara khawsa' a tum laia kawng ping thei âwma a ngaih avangin a rilru a sahâl huam huam a A duh loh dan leh a tum loh dan ang hlir fahrana thil kal dan te, a chen na ngai miah loh leh a chen ngamna miah loh hmuna mangang leh thlabar em ema hlauhlawpa a awm ṭhin dan te, en ngam lo leh ngaihtuah tha ngam lova a chenna ngai loh rama a luh ṭhin dante ngaihtuah chuan a rilru a rûm a rûm a Puitu ngai ngawih ngawiha a rûm ṭhin dan zawng zawng ngaihtuah chuan he khawvela a lo piangchhuak hi a tin chuan ânchhia nin a ngai a, runthlâk a ti em em mai a

Vanduai chuang a inti a Lungngai leh mangang em ema a dam chhung hun a hmang te, thlabar leh hlauhlawp em ema chenna ngai loh rama rûm sawi hleih theih loh khawpa a rûm thin chu nâ a ti a, mak a ti a, lungchhiatthlak a ti em em mai a A nu boral zana thihna a lo huat em em—beidawnna thlen-

tu leh mangannaa hruai luttu chu a thlahlel a. Thih na thim tak leh râwng tak chu a hmel hmuh châkin a thlir a. A khawvel hremhmun thim chhah tak ata a bân tha chak taka rawn li tuin a thlahlel tak meuh a ni. Thihna, ânchhe dawng tlaka a lo ruat chu a lungngaihna phurhpuituah leh a mangannaa rapthlâk tak ata zalennaa hruai lut turin a ngai ngawih ngawih a. Sakhi, lui tê tui châka a thaw huam huam ang mai hian Catherine-i chu a thaw huam huam a ni ber.

Thihna thim tak leh beidawnthlak tak chu a thlahlel a, a hnena a phurrit zawng zawng nghah chu a chak a. A lungngaihna leh manganna te, a rûm thawmte chuan a hnenah rawn hruai se, thihnaa chawlh hah dam chu a chak tak meuh a ni. Mahse thihna chu a laka inchhuangin a induh a, engkim mai chu atana chhe thei ang ber ni taa ngaihna a nei a. A manganna chuan a vawrtawp a tawng a, a lungngaihna chuan lehpek reng a nei lo. A chenna khawvel chu a thlir kir a. Lungchhiatthlak a tin tuar thiam har a ti a, nâ a tin runthlâk a ti em em mai a. Manganna chhumpui chu a tana zing a, lungngaihnaa thûk taka pil niin a ngai a. Beidawnna chu beidawnthlak a ti a, lungngaihna chu lungngaihthlak a tizual a. Manganna chu mang tiang chuangin a hria a, a chenna khawvel chu rapthlâk a ti em em a. Duh lo chung leh hlauhlawp tak maia a chenna khawvel khamawm tak maia a luh thin dan leh tlânghêl hman miah lova a chenna ngai loh ram—thim chhah tak leh rûm sawi hleih theih loh khawpa rûmna hmuna a kal thin chu ngaihtuahin a sahâl huam huam a

A manganna lungchhiatthlak tak, a lungngaihna ming ti-ang tak leh a beidawnna kawng bo tak mai chu tumahin an hriat thiampui lo va, amah Catherine ngei pawh chuan a hre thiam thei hlawl lo Hriat thiam rual a ni lo Lungngaihnaa lungngaihna, beidawnnaa beidawnna hmun—khawvel chenna tlak loh chu hlauhlawp leh thlibai em em chuan a chen ta thin a, lungngaiin a iûm leh thin Mihringte tuar theih loh khawpa mawi a ni a, tuar thei an awm a in theih loh hial a ni

A khawvel thim chhah tak–lungngaihna te, tahna te rumna te, manganna leh beidawnnate chu Mizo nula thinlung no tak chuan thlabar leh hlauhlawpin an ngam lo leh ngaihtuah tha ngam lovin a duh lo chung chungin a luhchilh thin a, a chenchilh thin a ni A tan chuan khawvel hi a va lapthlak tak em! A tan chuan nun hi a va lapthlak ngai em! A tan zawng thihna hi malsawmna a ni a zalenna thlentu leh thlakhlelhawm tak tih loh rual a ni lo A mang anna thukzia leh a retheihna sanzia te hi teh thiam awmin teh thei awm tak ang maw? A nun natna hi hriatpui thei awmin hriatpui ngam awm ang maw? A lungngaihna nasatzia hi hmuhpui thei awm an hmuhpui tlak awm tak ang maw? A beidawnna beidawnthlak tak mai chu tu nge hre fiah thei ang a, a thlabar leh hlauhlawp chu tu nge thlamuan thei awm ang?

Hmeichhia azawnga hmeichhe vanduai ber mai, mihring azawnga piang khawngaihthlak ber mai—mi rethei ber leh lainatawm ber chu Bombay khawpuia

mihring maktaduai 8-zet zingah eng chen nge thlah thlam a nih ang le? He khawvelah hian a dam chhungin mite hmuhsit rawn a ni ang em le? He khawvela a lo pian chhuah hian amahah malsawmna engte nge keini hian kan hmuh a, amahah eng thil ţha nge kan puak chhuah le? Kan chenna khawvel hi Catherine-i tan hian eng niah nge chenna tlak a nih ve ang a, mi anga chenna tlak a nih ve ang? Tu nge a mittui hru hul ang a, a chungah thlamuan na thu thlen thei awm ang? Tu nge a beisei ang a, tu nge a rin ngam ni ta ang le?

A rilru hriain hmuhpui hlauh se zawng, chu chen chen awm pangngaiin a awm hauh lo vang A hriat lohna avangin hmeichhe thinlung no tak chu deh chet a ni lo va, a mittui hnai renga awm pawh chu far khat tê pawh a far lo Hmeichhe rilru zâm hma tak leh thlaphanga khur chhe ţhin chu ralmuang takin Catherine i khum bulah chuan a la dinpui thei a. Thinlung nâ leh lungchhiaa puak keh lova chelh-tu chu a hriat lohna chauh a ni Catherine-i chenna khawvel chu a thawi chauh tal pawhin hria se zawng, nurse-nu tan chuan a na tham em em ang a, a rap-thlâk tham ngei ang A chhan a zawh chuan eng-mahin Catherine-i chuan a chhang lo A mittui hruin engmah mumala hre lovin a rûm a rûm a Mutna damdawi pein a kalsan leh ta a ni Catherine-i chanchin chu a thawi chauh tal pawhin hria se hlauhlawp leh thlabara amah maia khawhar taka awm tur chuan a kalsan hauh lo vang a, a thei bawk hek lo vang

A mumangah chuan a hnung lam atangin mi pakhat hian a hmai a rawn tuamsak a A hruai chhuak ta a Thlaphang tak chung chuan hmai tuam chungin Catherine-i chuan a hruaina lam lam chu a pan ta a "Engati nge tlangval, ka hmai i tuam ? Tu nge maw i niha eng mi nge maw i nih le ?" tiin thlaphang aw tak mai hian a ti a Engmaha chhang lovin a duh lam lamah a hruai a Thlaphâng aw tak hian, "Khawngaih takin ka hmai tuam min phelhsak tawh teh," tiin a khat tawkin a ngen thin a Engmaha chhang lovin in pakhatah a hruai lut a Kawngka lo hawnsaka lo hmuaktu aw chu Thlamuana aw ngei niin a hria a, a țim uai uai mai a Hlauthawng tak chung hian, 'Thlamuan, khawngaih takin ka hmai tuamna min phelhsak thei em?' a ti a Thlamuana chuan, "Catherine, hmai tuamsaka awm chung pawha mi hriat avangin ka lawm I hmai tuamna phelh châkin ka lo thlir reng che a, hunin a rawn her chhuahpui ta hi ka lawm tak meuh a ni," a ti a, a hmai tuamna a phelhsak ta a Catherine-i chu a hmai tuam a inphelh veleh a thangharh a A mumang chu mak a ti em em mai a A ngaihna hlawl a hre lo

Things are not in order

29th. September, 1983
Thursday

Catherine-i dinhmun leh a thu sawite chu a rilruah a riak tlat a Mi harsatna sut kiansak harsatzia a ngaihtuah a An hotunuin a nu boral tâk hnua suahsual rawng a bawl dan chanchin zawt tura a tih a theihnghilh tih a hre chhuak a, pawi a ti em em mai a Catherine-in Pathian a phatsana beidawngi a pute ina suahsual rawng a bawl dante chu engmah reng a hre ta lo Thil kimchang lo tak mai i a ti fo mai chu huatthlala a ti a, a tlin loh vang ni mah se a inhaw rilru hle a Zawh awm tam tak a zawh loh te, tih awm tam tak a tih tak lohte a ngaihtuah chhuak a Khingbai tak maia thil a ti fo mai chuan a rilru a tina em em a Mahse, a tlin ngang loh avangin tihngaihna a hre si lo

Mi harsatna sut kianpui tura thahnemngai tak a buaipui a, an rilru hminsak a harsatzia leh an tana tha ngei ngei tur piwh an duh loh thin dante ngaihtuahin a hnathawh chu turpui hle mah se, khamawm a ti em em mai a, An harsatna nia an ngaih pawh an harsatna tak tak a ni lem lo va , A behbawm mai mai a nih theih thin thu an zirte a ngaihtuah lai chuan anni berin an harsatna nia an ngaih chuan a tawk maia ngaihna a nei a An sawi hauh loh leh an hriat hauh loh—an harsatna tak tak zawn hmuhsak pawimawhzia an zirte chu thil tul lo tak leh chuangtlai tak mai nim a ngai ta hial a A tlin loh vang tih phei zawng a hre em em a, mahse a haider lui tlat a.

An harsatnaah eng nihu nge in put a, eng angin nge an harsatna an thlir a, eng tiangin nge an harsatna in a tihbuai a, engtin nge an harsatna chungchang an sawi a, su kiang tuia an beih dan leh an theih ve chinte hriat a tul a Catherine-i nilru khauhzia leh sawhsawn a huphurhawmziate chu a ngaihtuah a Thil harsatna lam hlir mai ngaihtuah chu in buaithlak a tiin manganthlak a ti em em mai a

A buai lai hlir buaipuia buai tak a nihu a hmin lu chuan Bombay khawpui a awm tihi a kawng bo leh buai tak maia a khawsak dan a nilruah a lo lang a Rela a chuan a a kal tumna pawh thleng thei si lova thinium teuh maia nipui lui a khawsak dan te chu a ngaihtuah chhuak a Tiah tak maun a nil ruah a lo thar ṭha leh a

Juhu Beach, Miami Beach of India a kal tur a Churchgate station aṭanga platform no 4 na atangi chhuakin Andheri station thleng main rel chuan a phur a Rel chak chi leh rel muang chi a awm leh awm loh ngaihtuah lovin a pawng luh mai a Santa Cruz station-a chhuka bus nos 241/131 a chuangi Juhu Beach pan tuma kal a ni a Mahse, rel chak chi hi chu station ṭhenkhatah chauh a ding a Santa Cruz station-a ding lovin a pah Andheri station-ah a ding ṭhin reng a Harsa ti tak main a kir leh a, Santa Cruz station a chhuk tuma naimen lova a beih pawhin mi an tam em a a chhuk thei lo va Hah phulkaun a kir leh ta a

Victoria Terminus (V T) station lam aṭanga a kal ṭum chuan, Dadar station-a chhuk a, Western Railway

lama kala Santa Cruz station-a chhuka bus-a Juhu Beach pan a tum a Mahse, Dadar station reng reng an thleng thei ta hauh lo mai a A bula mite a zawh chuan, Harbour Line-a kal chi, rela a chuan vangin Dadar Station a tlawh lo a lo ni a Station tawp ber, Mankhurd station aṭang chuan a chuangkir leh a Kurla station-a a chuanna rel thlaka, Dadar station-a chhuk leh a, Western Railway lama kala, Santa Cruz station-a chhuk turin an hrilh a Mahse, Dadar station-ah chuan platform khat tlat maiin mi an lo awm a, chuang tura a beih ngial pawhin a hlawhchham chiang kher a ni Beidawng takin a kir leh ta a

A pindan kalhna hawn tuma a herh chu a hawng hleithei lawk lo va 'India siam ve tak hi chu tiin rilru a siam a, a herh nak nak a Mahse, India siam phei chu a ni hauh lo va A rel chuannaa dul han pui mai chu a ngaihtuah a A dul han pui maia a dula a rawn nâwk ṭhin te, a tawta a lum em emzia te ngaihtuahin a la ṭim deuh sung sung a A dul hlir mai ngaihtuaha a awm lai chuan, 'ka mang lama dul han ka hmuh ai daihin a han ' ti te chuan a han ngaihtuah ang lawk a

A kal ṭumnaa a thleng ta lo te, chau hnepa Hostel-a a kir leh te, khaw lum vei nena hah phuikaia a buai dan a ngaihtuah a, a ṭâwt up up mai a Cheng za lek mah ni se a neihchhun a nih vangin a rel chuannaa a tibo chu pawi a ti em em mai a A khâwmu zangthâla mu chung chuan fan vir chur chur chu a thlir a, a thaw a sa huam huam mai a.

Chutia rilru nuam lo taka a mut lai chuin Pithian hian rilru buai chang a nei ang a, a rilru buai lain min siam a nih dawn hi tiin a ngaihtuah a Amah anga siam kan ni a, a duh ang taka siam kan ni a Mahni thu pawh ni hlei lo buai buai mah ila, a pawimawhna a awm êm dawn em ni tiin a ngaihtuah ta a A pawi lohte chu sawi loh kan tih tui a nih zawk chu Kan duh duh kan ngaihtuah ang a, kan duh duh kan ti ang a, kan duh loh leh kan thu bawk Eng kan ti nge tul hlei lova kan inphuar fir fer hlawm? Awm mai mai tur a siam—thing leh mau te, lei leh lungte chu an awm mai mai a Awm mai mai tura a siam mah ni lo, buai buai ila, buai mal thak law law tui kan ni tiin a ngaih-tuah ta a

A ngawi deuh dat a Siamtu min siam dan te, a rilru put hmangte kan hre tawh reng em ni? Eng atana siam nge kan nih a, eng nge kan mawhphurh-na chu? Mahse, engati nge chuti em ema ropuia a lo insiam bik ni? Chawimawia fak a tul si chuan keini hian a chunga kan thiltihte a that leh that loh kan hre thei dawn em ni? Hmuh theih loh, khawh theih loh, biak ei tak tak theih loh a nih si chuan, eng kan ti nge, keini hian at kan so va—hmuh tuma kan zawn a, khawih tuma kan ban a, biak ei tuma kan auh ni? A nih nih ni se, keini pawh kan nih nih kan ni mai ang a, a sualna a awm êm dawn em ni? Duh thlang thei kan ni a, duh duh thlang tur kan ni dawn lawm ni? A hnen kan thlen hunah a duh loh zawng kan thlang a nih chuan

ngaihdam kan dil mai ang a, hmangaihna Pathian chuan min lo ngaidam em em dawn lawm ni?

Tho lo zetin a tho va, inbual turin phur lo takin i insiam a. A inbual zawh chuan faifûk hlarh hlarhin a pinda iah a lut a. A tukverh bula ṭhutna hûng in ṭhu chungin pawn lam a thlir a.

A hmuh apiang mai chu a hmi zawng aia duhawm leh mawi chuangin a hria a. Siamtu hmel hmu ti ang hiala inngaihna a nei a. Siamtu kut chhuak mai ni lovin a chenchilh nun a ngai a. 'An zawnah Lalpa, nang i thil siama i awm chuan heng mita ka hmuh zawng hi chibai ka bûk mai dawn e. I thil siam an nih vanga chibai buk duh ka ni lo va, nangin i chenchilh an nih zawk vanga chibai bûk duh ka ni.

A kawr hma iptêa Mizo vaihlozial a phawrh a a ke kawr iptea nawhalh 'Ship' chu a phawrh bawk a. Lâk kai tuma nawalh a nawt chu a nâwt thlâwk ta zuai mai a, a kekawr kan hlauvin a mal a beng thawr a. 'Ship tak hi zawng a ṭha lo mang tak e ' a ti sap a. Nghenchhan nghenga ṭhutthlenga ṭhu chungin a meizial chu a pak khu hlat hlat a. Pawn lam hawiin a hmuh theih ang ang chu a thlir leh a.

Engkim—Siamtu siam zawng zawng chibai buk tuma rilru a siam ta mai chu dik theiin a hre lo va. Lalpa, sual leh bawlhhlawh zingah nang i awm si chuan engati nge i awmna i huat . . .? Lalpa, nang hi ka

ngaihdan mai mai i lo ni zawk em ni? Ka duh duha ka awmtir theih leh ka duh duha ka siawngbawl theih i ni em ni? Ngaihdan mai mai leh suangtuahna mai mai i lo ni zawk em ni? tiin a hua thei ang ber mai chuan a ngaihtuah ta chiam mai a. Buaipui tham zet thluak tha a neih avang chuan a lawm a. Mahse, a ngaihtuahna—amah tibuai thin chu huat thlala a ti em em a. Engkim mai chu a bua thei ang bera ngaihtuahin a buai lui hlir mai chu a ril ruah a lo lang a. Fur khaw chhe hnuaia hmui phum meuha a tlûk dan te, thahnemngai inga langa thil ti a ama tan chauhva thahnemngai tak maia engkim a tih ţhin dante a ngaihtuah a. A thiltih ipiang maia bui-lung-tâwk ang maia a khawk lauh lauh thin dante a ngaituah a. Beidawn nachang hriat hun a ti a, a beidawng thei ang ber chuan a ingaihtuah a, a bei a dawng hluah hluah ta mai a.

Tho lo zeta inbeng kângin a kekawi chuarte chu a phih mar a. Khum a pan a khum khuhna puawt tawm tâwnin thutthleng chungah chuan a vawm hnawk a. Phur lo tak mai chuan a mu ta a.

Banga Isua, kraws-a inkhêng bet lai lem intar chu a en a, beidawnthlak a ti em em ta mai a. Bang lam hawiin a let thak a banga daidep vak sek chu a thlir a. A chhuk zawng te a chho zawng tein a duh lam lamah a vak sek mai a. Patling meuh beidawnga khuma a mut bul laia amah runluih ang maia chutia a vah kual khumsek mai chu thinrim thlak a ti a, a run hluah hluah mai a.

Maimichhing meuh chuan a ṭawngṭai ta ngawt a A beidawn thu leh a beidawn chhante chu chiang lo ruai hian a chham kual a A ṭawngṭai zo chu a hma aia nasa fe maiin a beidawng zual a, beidawnthlâk a ti hluah hluah ta mai a A tihngaihna hre lo chu maimichhîng meuh chuan a ṭawngṭai leh ta a. " I fapa Isua min pek avangin lawm thu ka hrilh a che " a tih lai chuan banga Isua Kraws-a inkheng bet lai lem chu a mitthlâah a lang a, a ngawi dat a "Ka beidawn avangin lawmthu ka hrilh a che Beisei tur engmah a awm loh vanga beidawng ka ni si a " tih tuma rilru a siam mek lai chuan, "Beidawngin awm thin mah ila, i beidawn ngai loh avangin lawmthu ka hrilh a che " a ti ta a Beidawnga chau taka awm tawh hnu chuan beiseina duhawm tak mai a nei leh ta a Hlimna thuruk chuan mawi takin a thinlung a chhun êng a, lawmna tha zâmte chuan a tichak thar leh ta a

Thiam tak maia lawmthu sawiin a ṭawngṭai leh ta a Amaha thil ṭha leh duhawm zawng zawng Pathian hnena pek duhna thinlung inhawng tak chung chuan a ṭawngṭai a Mahse, ka neih thil ṭha zawng zawng ka pek che chuan, mi bawlhhlawh leh tenawm ka ni dawn si a, i fapaa vuah tlak ka ni dawn em ni? A ni thei lo Lalpa . ..heti hian ka ngaihtuah—Ka buaina leh ka beidawnna te, keimaha thil bawlhhlawh leh tenawm zawng zawngte hi pek che ṭhain ka hria...... Ka duh loh vang a ni lo va, ka ui em em zawk a, Kaneih chhun a nih zawk vanga pek duh che ka ni I fapa min pek kha pawm tlak

lo nı mah ıla, ka pawmsak che a Ka thılpek zo zaıte hı pawm tlak loh nı mah se, mın lo pawmsak ang che La la, a ngaı ngaıın mın pe kır leh tıwh dawn lo nıa " a tı ta a A ṭawngtaı zawh hnu chuan beıseına reng reng neı lo kha beıseına beısei awm tak neıın lawmın a hlım a A rılru a hahdamın a thınlung a lawm tak meuh a nı Tuı takın a muhıl a, a mumang ṭhat leh ṭhat loh tur reng ngaıhtuah lo chuan a harh chhuah leh hma loh zawng a muhıl ta

Polarısatıon

30th September, 1983
Friday

A mumang chuan a rilru a khawih thûk em em mai a Mak a ti a, a ngaihna a hre hliwl lo Awmze neia rinna a nei a, a awmzia âwm reng reng a hre thei si lo

A dam chhung hun tlan bo nana a hmang zo thak mai tur chu hriat thiam harsa a ti a, lungchhiatthlak a ti em em a A naupan lai aṭanga ama duhthu sam ang ngeia tlan bo ṭhin a nih vangin tun tuma ṭlan bo tura rilru a siam leh pawh hi inthiam lohna phei chu a nei hauh lo va Mahse, a ngaih tuah chian chuan lungchhiatthlak a ti a, a rilru a na em em mai a

A duh dan reng pawh ngai pawimawh lova ama duh dan chauh buaipuitu Thlamuana chu huatthlala a ti a, mualpho ngei se a duh a A tlan bo hnuin khaw eng en ngam lovin awm se a ti a, a thiltih dan a ngaihtuah a, a thiltih ngei mualphopui tura a ngaih avangin chawh a ti em em a Venhimna in chu hmu leh tawh ngai lo tura chhuahsan a tum nghet sauh sauh va, a Mizo rilru luhlul tak mai chu a sawh nghet sauh sauh bawk a A thil tumah daltu engmah awmtir tum lovin tihpuitlin ngei a tum a

Venhimna in velaṭ amah maia khawhar taka vaka a hmabak turte ngaihtuaha a awm lai chuan he khawvela a lo piang chhuak hi a tan chuan ânchhia nin

a ngai a. Chiang lo tak mia engkim mi a awm thin leh a hmabak chiang lo tak maite chu ngaihtuah ngam loh khawpa tah leh rumna a nih leh thin din te a ngaihtuah a. Chutiang a nih ngawt mbuaipui a thil tam tak a ngaihtuah lai chuan Venhimna in atanga hla lo tak, kawngsirah chuan Car pakhat a hmu a. Robert a a nih berseim Gate a ting chuan a thlir a, a berseiring takin Robert a chu Car bulah a lo ding zui mai a. Hmana a awh mikin a tlan chhuak a, Robert-a chu a pawm chiwt a, Car chhungah chuan an lut ta.

Robert a chuan khawl a tinung a, Catherine a chu n Car chhung atang chuan Venhimna in hu a thlir a Social Worker-ho thiltih dan leh an thil buaipui thinte chu a ngaihtuah a "Ngaihdan a va inang lo hlawm tak em!" ti n a phun sui a.

Robert a chuan, "Kan intiam angin ngaia enokim a tihpuitlin avangin ka lâwm tak tak a ni," tiin Catherine-i chu a nuih sak a. Catherine-i chuan "Mah se, ka hlauh ang ngeiin Thlamuanin engkim a hre vek a, engtin nge kan tih ang?" hlauthawng taw tak hian a ti a. Robert-a chuan nui chungin "Catherine, i sawi fo, Thlamuana hi hlauvin min ring em ni? Social Worker mai a ni a Ramhuai a ni lo va, phûng a ni bawk hek lo" a ti a. Kawng kawi ah chuan a Car chu a herh kual a, ah a Catherine i chuan, "Ramhuai a nih lohva phung a nih loh vâng tak chuan a hlauhawm zawk dawn lawm ni?" tiin a chhâng a. Robert-a chuan, "Catherine ka i aim

Thlamuana chu i ring zâwk a, i duh zâwk tihna em ni,? I va buaipui êm êm ve," a ti a Catherine-i chuan, "Nangni pahnih inkâiah a zâwk a awm thei dawn i em ni? Mipa ve ve in ni a, eng nge in danglamna tûr chuang?" a ti a

Robert-a chuan, "Mipa ve ve chu kan ni ngei a Mahse, mipa zawng zawng hi kan thuhmun vek lêm dâwn em ni? Rs 5,000/- a hialhtu che kha James a a ni a Kei chuan Rs 5,000- in ka lei che a Mipa ve ve ni mah ila, kan thuhmun thei dâwn em ni?" a ti a Mipa ve ve in nih vâng tak chuan in danglam lo rêng a ni Hralha ka awm leh leia ka awm chu eng nge a danglamna? In mipatna a bo phah lo va ka hmeichhiatna a bo phah bawk lo a ni lâwm ni?" a ti a Robert-a chu a ngawi vang vang a Eng emaw hnu chuan harsa ti tak chung hian, "Catherine i hriatna thazâm hi a chuai zo ta em ni? I thil thlîr dânte hi a chiang thei ta lo zâwk em ni ?" ban chat hian a ti a Catherine-i chuan engmahin a chhâng lo va, ngawi rengin Juhu vênga Robert-a chênna in pan chuan an tlân vang vang a

Robert-an kawngkhar a kik a, "Lo lut i'u," tiin Thlamuana aw ngei mai chuan a chhang a Catherine-i chuan a bengchhe ri nin a ngai a, a thin a phu zawih zawih a Mahse, engmah a sawi chhuak lo Robert-a dâra kuahin a ngheng phei a Kawngkaa Thlamuana lo lang a hmuh chuan Catherine-i manganna chu a namen lo hle. A hma zana a mumang zawng zawng kha a ngaihtuah chhuak a Mak a ti

a, a ngaihna hre lovin hulhhai tak hung chuan Robert-a bana chelhin a hmei nghet sauh vi a thin a phu zawih zawih a Zam hmel tak a nu chuan Thlamuana chu a en a Thlamuana chuan chibai bûkin thutna a kawhhmuh a Inchhuanga mite pawh chuan chibai bûkin an lo hawm hle a Robert-a ngheng riala thuin rilru chi ai tal a ngaihna hre lo tak chung chuan eng emaw chhuang chu a awm

Robert-a nau, Diana chuan thingpui ... tak tak a rawn chhawi lut a Ca ... chuan a mumang a ngaihtuah a, a mumang nun a ... mahse, a mumang a ni si lo Thlamuana chuan 'Catherine, (a ngawi dat a) ... lawmawm ka ti ... I tana kan thiltih zawng zawng a hlawhtlin avangin lawmawm ka ti a Robert-a nena kan thil tuahmin te Shujati ... puihna leh mi dang tam tak thahnemngaihna zawng zawng avanga hetiang thil tithei hi kan ni a Tunah ... hre lo mah la, a tamkima ... hriat hunin chuan i lawm ve ngei ka beisei ... ka ti a

Hnuk ulh teuh chung chuan Thlamuana chuan 'Catherine, i nu tawngtaina chhana a awm ta hi lawm awm ka ti a ... I chanchin ka hria ... tih ... ka rilru natzia leh ka theih ang angin ka hnathawh tihpuitlina a awm tak avanga ka lawmzia hi, ... thiam har ka ti a Mak ka ti ... Catherine chu a kun a a mittui a tla zawih zawih a A ngaihna a hre lo va, mak a ti a Engkim mai a tum loh

ang leh a beisei loh ang veka a awm avangin mi a ti a, a rilru a chi-ai tak meuh a ni

Zana Diana nena a khum an siam laia Diana-i hnel hlim tak leh a u, Robert-a nupui a nih dawn avang lawmthu a sawi lai hmelte chuan Catherine-i rilru thûk takin a khawih a In ropui tak leh nuam tal maia pindan nuam taka chutiang thil a hmia chu mal a ti tak meuh va Engmah sawi ngaihna a hre lo va, a ngaihna a hre hlawl lo A tum ang a ni lo va, a beisei ang a ni lo Zana amah maia a mut hmunah pawh chuan thil kalhmang ngaihtuahin a naupan laia a awm dan leh a thil tawn chi hi an hrangte chu a indawtin a ngaihtuah a A mitthli a lo fiah em emin a lo lang a Engkim mai chu mak a ti a, hriatthiam har a ti a

Mumang ang bera hriatna a nei a Mahse, a mumang a ni si lo Thawnthu mai mai ang tihna a nei a, a tak taka amah ngeiin a thil tawn a nih vangin mak a ti a Thawnthu mai mai pawh ni se a ngaihnawm zâwnga changtu tan chuan a ngaih nawm thei hle ang a A lungchhiatthlâk zawnga ngaitu tan chuan a lungchhiatthlak thei hle ngei ang

Dan ang thlapa Robert-a nena an inneih a, ropui taka a lawmna an buatsaih tak hnua thil kalhmang dik tak a hriat chuan Catherine-i chuan lawmawm a ti a A hun tawng rapthlâk tak mai avang chuan eng emaw changin lungchhiatthlak ti mah se, malsawmna

dawn sen mal loh a dawn tak iwanga i liwmni lch a hlimna chu a sang em em a ni Catherine i tan chuan lan chenna khawvel chu chenna tlak i ni a chenna ngam a ni ta A mawi a i duhawm i a nuamin a hlimawm tak meuh a ni

Human right and the Corresponding duties

The great escape II

Prince of Wales Museum bula a tlan lai chuan a hma maia Regal Cinema Hall chu a thlir a Mahatma Gandhi-a film chhuak mek chu hmuh a chak nilru hle a Regal Cinema Hall hnung maia Gate way of India chu a mitthlaah fiah takin a lang lai a Tax atanga a chhuah chuan a hma maia a vei lama milim, kut kuangkuaha ding, a ke vei lam tlema pen chhuak deuh chu a en a A hmaa Taj Mahal Hotel ropui tak, pindan sangkhat lai nei chu a thlir nin a lang a Mahse, Shivaji-a lim sakawi hrawl tak chunga chuang, ngunhnam kenga a kut vei lima invuan tang chu a thlir ni zawkin a ring a An ngai ropui bawk a, Maratha lal ropui tak Shivaji-a lim chu Swami Vivekananda lim chuan thlir ti pawh ni se âwm a ti a

Tuipui kama awm, Gateway of India chung lami hawrawp liana thu ziak chu a chhiar a **Erected to Commemorate the Landing in India of their Imperial Majesties King George V and Queen Mary on the Second December MCMX** tih a ni a December 2, 1911-a British Lal George V leh Lalnu Mary ten India ram an rawn tlawh hriat reng nana siam, Gateway of India chu en mai chuan a ropui fahran lo hle a Tuipui kama Gate lian tak, metre 26-a sâng a ni mai a, a hmingthana a lâr ngaihtuah chuan nêp a ti ru hle a Gateway of India chu kum 23 (1211-1924) chhung zet mai an buaipui a Thlamuana chuan Bombay khawpui tlawhtu theuh theuh innep hleih hlawm riauva ngaihna a nei a, a inrit ru hle mai a Mahse, lal ropui nena khaikhin ralah chuan

nep ve tak tak an tam ve hlei inna phui zawng a nei a

Film star-ho lemchan zunna hmun Nuam chena inthlahrung lo tak maia an khawsakna hmun Chum tha tak tak leh mâwm hmuh maiten enghelh awm map lova khawvel pâi zu in tlanna, thil tui chi tinreng an eia an inna—nuam chena in pawi chhapui leh duh tawk maia in inbengberekna hmun Taj Mahal hotel, kum 1904 a an sak chu hmuhnawm ti tak maiin a thlir a A bul hnai a hotel chhuinawm tak tak leh in tha pui puite chu a thlir kual a Nuam tawla an khawsakna hmun a nih vang ni lem lovin a iopui êm avang zawkin chung in mawi tak takte chu hmuhnawm ti tak maiin a thlir a A bul vela mipui zi lui lui chu hlimpui viau mah se, a hmuh nawm em avangin tuifinriat zau tak a lawnglenq vak vel leh a chhunga mi chuang hlim em em mite chu a thlir a Engmah ni lo mah se, nuam a ti tak meuh a ni

Khua a tlai lam ta a Gamidevi venga Mahatma Gandhi a chenna in, Mani Bhavan tlawha a chhunga Gandhi-a sulhnu en a chak tihu hle a Mahatma Gandhi-a pian champhaphak a nih avang in Gandhi-a sulhnu hmuh chu a châk em em mai a Mahse, a tlai tawh deuh va, Malabar Hill lam panin taxi-in chak tak maiin a kal leh ta a Hanging Garden-a a kal hmain a bul maia Kamala Nehru Park ah chuan a lut phawt a Catherine Zamveli chanchinte chu a rilruah a lo thar tha leh a, James-a nena an sulhnu chhui anga inchanin a ngaihtuahna

a vak kual nasa hle a ni Pangpâi mawi tak tak leh mi che velte a thlir a Bombay khawpui chu a chhuk thlir a, Marine Drive leh Chowpatty Beach te chu hmuhnawm ti tak main a thlir thuak thuak a Thlamuana tan chuan thil dang zawng zawng ain Bombay khawpui, Malabar Hill chhipa Kamala Nehru Park aṭanga a chhuk thlir chu a ropui chuang a Engmah ni lo mah se, Bombay khawpui chhuk thlir ve theia a khawsa chu a tan chuan a ni mai lo ve reng reng a ni Chapo lo mah se a inngai hrawl em em a, a induh tak meuh a ni Malabar Hill chhipa inchhuang ve thei anih vangin a lawm chuang a ni

Hanging Garden chu kum 1881 daih tawha an tui khuah pathum chunga awm a ni a An tuikhuahnh chuan tui, gallon 30,000 000 zet a awm thei a Dam dawi nena tithianghlimin Bombay khawpuiin chu tui chu an tlân a Tuikhuah chungah chuan lei, inches 6—30 vela chhahin an chhung a, a chung zawl zau tak mai chu huan atan an siam ta a ni A langin inkhai lo mah se, a hming a pu zo em em a Huan inkhai (hanging garden) tih chu a inhmeh tak meuh a ni.

Zing boruak ṭha hîpa mi chi tin mai khawsakna hmun a ni a Nula îtawm tak takte chuan an mal chum buang maite chu chapopui miah si lóvin, zah pui hauh lo hian chhing tâwka pawnfen fêngin, chu huanah chuan an vak vel ṭhin a ni Pasalṭhain sa an pêl 'a, beisei aia hnaiah sakhi tuai thau mat mai a lo chhuak 'a, ngaihṭha tak maia a hawi vang vang

lai, hnai tak atanga silaia an tin vang vang aun i nêp chuang lo hle awm e

Chutianga huan lar leh hmingthang tak mai a fang ta chu gate-a a lut phat pawh a zam titih a A bawp a rit a, a ke pen a sak deuh ţoh bawk a A ban lah ch i vai buai dawn tlata inhriatna a nei a A mit chu a mal dawn ta ni beia hriain a hma mai bihin a hawi hnuai raih i, dim têa pen chhat chhat-in zawi muanga ban v u pah chuan a hma chauh en ran chung chuan a fang ta a

Huan chhung chu pangpu mawi tak takin a khit tlat a Hnim hring dup maite chu hmuhnawm tak a ni A sii kual i thing lian pui pui ding phui khup te chuan an tizahawm a, Thlamuan i tin phei chuan a zahawm chuang a ni

Gate atanga hla vak lovah chuan nula lim ni awm tak a lo ding zar mai a A ban vei lamin tuibêl a zakzeh a, a tuibêl chhipchhuan lai chu a ban ding lamin a vuan a Amahah chuan tui a rawn luang chhuak zawih zawih a Hnung lama kut suih meuh vin a din hnaih a, a thlêk vang vang a Ani chu tui luang kianga thing phun, a hun taka rah thin nun a ngai a Tuihal apiang ka hnenah lo kal ula, a thlawnin ka pe ang che u ti hmel puin a hmu a A ui lo leh a ren lo chu thu khatah dah ila a tui-bêla leng bak leh a chawi sen loh chutia lo luang chhuak zawi zawih a hmuh chuan tuihala thih hlauh-awm lohzia leh a kianga miten an duh ang ngeia an tuihalna tihreh nan an hman dan turte a suangtuah a

Nu hmangaihna leh hmeichhe duhawmna te, anni th nia hlutna awm thei zawng zawng ngaihtuahin k... chenna hi nangni hmeichhia hian in lo va tinu... ngai tak êm, thlakhlelhawmin in lo siam a lo nih h..., a ti ta hial a Siamtu hmel leh a ropuinate chu a taka a rawn lan chhuahna ni hialin a hria a, ropuin chawimawi tlak loh ni mah la, nunna nei lovin a lem mai mah ni la, engmah hie lovin hmu thei l... mah la, nangmah vanga Siamtu hmel ka hmuh... k... hriat chian phah a, amah nena kan inzawmna ... ni... si chuan chibai buk... hma... kûn tui ka lo ni, a ti ...

Mahse, engmahlo chibai bûk a siamtu phatsan... ngaihna neiin a leh a linga Siamtu timualphotu l... a hnen ata hnûksawntu nin a ngai leh ta a Mi... lem biaa bungbu... a kûn hmaa nlamlêt vat tui ni... innga... lungchhe em em chuan tho lo takin a k... san ta a

An induhnate chu tihpunin awm se, an inhmang... zual zel sela, hlim leh lawm em emin hmang se, ti... zawi muanga pen chhat chhat chungin a duhsakn... sang tak chu huan chhunga inkawp te tea nula l... tlangval thu dun rialte hnenah chuan a hlan a A biaka a rawng a bawl fo, hmangaihna Pathian ch... chu huan mawi tak maiah chuan an zinga rawn inl... ta nin a ngai a Inhuatna te, inîtsîkna te, inngh... nghonate chu a awm hian a awm lo reng reng ni berin a hria a. An induhna leh an inthlâkhlelhna zawng zawng leh chu a hretu amah mai a ni lo v... an thutna hmuna hnim hring duhawm tak leh ... kiang vela pangpar mawi em emte chuan ani ai mah

in an hre chiang zawk a Chuti em a an induhin in inhmangaih hlawm avang chuan an hmel mawina leh an rim tuinate chu an ui lo va an duhsak em em zawk a Boruak ráng takah hian khua thla pawh chuan hmuhnawm ti em erawh sem leh rem lo pawh thlu lo hian a ran thlir ve thuak thrak thin a An zavai mai chuan, nunnan nei leh nui lo zawng zawng chu hlui hmun khat pu leh inhre thin thin nun a hua a, lungrual tak leh hlim em em ni a lawma zai khuang beng tlang ang mai chuan an indip lo hle mai a

Hnim cheh mawi iunsa pakhat, Zebra awm tak chuan a vei lama nula leh tlangval inthlahlel taka thu dun rialte chu hmuhnawm ti awm takin a lo nger chhur mai a Sai hian til chunga naupang chuang laite pawh chu thik lo tak a tlin a thlir a Samak tui dâwt lai leh sakei ding zân maite chu a en a, chu huanah chuan hmangaihna chauh a awm ni bei in a ngai a Thinlung khauh bei leh khawi ngam harsa bei pawhin an zia an thlakna a ni a, zaidam leh nunnêm ber ang mai in an awm hlawm a

Rannung chi hrang hrang hnim cheh mawi thlir a kal lai chuan an kuthlei dan chu mak a ti a Anni kuthlei takte chuan awmze nei in thil an ti a mi huat thu lah an sawi si lo Keimin thing ding tha hle hle kan dawi a, kan kuthlei vang maia kan kit mai thin te hi chu sim vat tur kan lo ni tih a ngaihtuah a

Hnim mai mai tia kan lo thlir hlam thinte hi awmze nei tak leh hmuhnawm khawpa chei mawi theih an lo ni a, engmah lova kan ngaih chuti fak auva mawia

siam theih a lo nih si chuan leilung hausakna hi a lo va nasa tak em! Hnim mai mai zah thiamin an ngaisang a, ropui tak leh mawi tak maia an chu mawi chu an taimakna leh an ṭhahnemngaihna mawlh mai chuan a rilru a hneh zual a An finzia leh an remhriatzia a ngaihtuah phei chuan chawimawi phu zualin a hria a.

Ṭhutna tura an siamah chuan nghenchhan nghengi ṭhuin huan chhung chu a thlir a Siamtu n ami anpui meuhva min siamzia a ngaihtuah a, milim mai mai leh hnim mai mai chuti em ema a buaipui a, chibai bûk duhna thinlung hi l a pu ta mai chu milem bia leh Siamtu phatsan ta ang dawn dawna inngaihna a nei a Keini ama anpui meuhva a siam leh a fa duh tak hian eng kan ti nge amah buaipui lova a thil siam mai mai kan buaipui? A thil siam zawng zawng chunga roreltu tura ruat kan ni a, heng zawng zawng hi kan hnuai daiha mi leh kan thu hnuaia awm an ni a Engati nge keini hian ât kan sova, engmah hlei lo kan zah a kan chawimawi a, kan fak a, chibai hial kan bûk? Engmah hlei lo kan zuah lian a, kan chei mawi chawp a, namên lovin kan sawngbawl a, an chunga roreltu zawk ni si hian chibai kan bûk ta hial a Kan infak siak a, kan inchawimawi siak a Keimahni zara mawi leh hmuh tlak ni si hi eng kan tiphiangsen nge, chuti fakauva kan buaipui tun thiam loh inchantirin mi dang dang pawh thiam lovah a ruat a

Engati nge hnim leh pangparte hian an mawina leh an duhawmna nena min thlêm thlûk a, animahni

chibai bûk tura min siam? An va chin awm tak em! An itawmna te, an duhawmnate leh an hlutnate a tlem vei nen hian an thiam dan ziwng zawngin mite hnenah thu an sawi a mi rilru an hneh hlawk thin Pawi sawi lo tak angin langin, awm mai mai leh engmah ti lo angin an lang a, anmahni kan chawi mawi a kan zah a, pathianah kan siam a chibai kan bûk theihna tur hialin kan rilruah hian an thawk a Zaidam leh nunnem bei angin an lang thiam a, ngilnei leh khawngaihnaa khat angin an lang thiam a, chung ziwng zawng chu an hmanraw tangkai tak a lo ni An bumna thangte hi mawiin itawm thin mah se, huatna nachang hre lui kan lo ni Mahse, tun thlengin kan haider fo va, kan hre phal lo va kan hre duh hek lo Anni hi anchhe dawng tlak ni mah se, anni aia nêp lova ânchhia dawng awm kan lo ni

Engati nge Siamtu hian bumtu leh amah hmu thei lo tura kan hmai tuamtu hi tun thleng thlenga a la zuah fo? Engati nge thlêmtu heti zozai karah keini hring fate hi min dah? Thlêm thlûka kan awm a, hremhmuna kan kal hi a lo tum ruk dan reng em ni? Hmun tin mai hi thing leh mau te, lei leh lungtein a khat a, ramsa leh nungchate nen kan lêng za a ni si a Heng zawng zawng hi thlêmtu an lo nih si chuan thlêmna a lo va hautak ngai em! A duhsakna leh a hmangaihna kan sawi fo thin a A nihna a inthup a, a sual zawk vang leh a râpawm êm vang hian min bum a lo ni zawk em ni? Buma kan awma bum hluma kan awm hi a duh dan a lo ni reng em ni tiin a ngaihtuah a A inbeng kang a, muangchanga

kalin chik tak mai chuan a fang leh ta a A hma zawng aia mawi tiin nuam a ti a Mahse, heng zawng zawng hi thlêmtu an nih si chuan a vi hautak ngai em, tiin bawp khawkherhin phulah chuan a thu leh ta a

A siamtuin tha a tiha a duh hle si chuan thlêmtu anga ngaia ânchhe dawng tlak hiala a ruat chu dik lovin a hria a Ani mahin mawi a tiha a thlakhlelh si chuan anmahni siamtu chuan mawi a ti em em dawn si a An chunga roreltu tur leh khawvel mawi na leh duhawmnate chen tur kan ni a Mahse, i siamtuin a duh ang taka a siam an nih si chuan eng ti dan nge ni, an duh dan chauh buaipuia an nihna ang lo taka iannung leh nungcha anga an siam? An va sual tak em! Engmah an sawi thei lo va An mahni invengin an tang thei lo va An dinhmun nêp tak leh sitawm tak denchhena an nih loh ang pui puia an suasam chiam mai chu an va lainatawm tak em! Eng vang phiangsen nge anmahni siamtu sit a, an duh khawp loh? An sualna leh tenawmna thup nan an fakin an chawimawi a, hmuhnawm tia a entu zawng zawng pawh ânchhe dawng tlak an lo ni Anmahni siamtu chu zah lo pawh ni se, a thil siam tal chu engati nge an pawisak loh? An duat a, an enkawl a, an chei mawi a Mahse, eng vang nge ni a, tu tana ti nge an lo nih? An hmangaiha an duh sak vang a ni ngar lo va, an kuthlei leh an awm mawh vang te, anmahni inchawimawi nan leh mite hipna hmanrua atana ti mai an ni zawk a An nihu puhmang sualzia te, an ngaihdan tenawmzia te, an

suahsual em emziate chu a va han rapthlak nasa tehlul em!

An duh danin an khuahkhirh a, an thinrim hrikthlak nan te, an sualna tihpunlun nante an hming a Pawi reng reng sawi lo chunga chuti tak maia nasa a kut an thlak chu a va runthlâk tak em! An siwisik a an suasam ahnu hmanah chibai hi il in bûk ta chu an va han piang herh zozai hlawm tak em! **Sual thup chu sual um bona a ni lo va sual chu thup rual a ni si lo** An sual ahnu sual hle hle se, eng tizia zia kher kher nge anmahni aia nêpa siam, enga maha an ngaih hleih loh pathiana an biak tak hial ni! **Sual hian sual a hring a, sualna a lo purlun thin** An tihnawmnaha an nghaisak khan rorelna niah thiam loh a chantir ang a, thu hretu rinawm tak ingin an sualna a thupsak hauh lovang le, tin roreltu ang mai chuan thiam loh a chantir a, ânchhia hial a lawh ta a

Annin tanpuitu atan a der pawhin an sawm si lo va, **intibengvera** thahnemngai tak maia an thlavang a lo **hauh chiam** mai chu thiam lo a inti a A pawi sawi **hlei** lo chutia a ral huat ta chiam mai chu **thiam** lo a inti a Khawvel leh a chhunga awm **zawng zawng chunga** roreltu hiala ruat kan ni a, kan **duh duha kan** tih tui an ni a Mawi tak maia lo **chei** mawitute chu roreltu taima leh awm mai mai **ngai** lo an lo ni, tin an lamah chuan a tang leh ta **daih a** Mi **dang dang** ngaihtuah a, thil dang buai**puia hun tam tak** a khawhral ta chu ang lo a ti a

Mahse, amah chauh inbuaipui tura rilru a siam lai chuan mi zawng zawng hian mahni chauh inbuaipui ta theuh ila a dik thei dawn em ni, tiin amah leh amah a inzawt a.

A ngaihtuahna zawng zawng chu a ngaihtuah leh ta a. Mi huatthu sawia mi pawi khawih ta ang hiala inngaihna a nei a. Mahse, ngaihtuahna mai a nih vangin inthiamchawp a tum a. Chutih lai chuan ngaihtuahna bawlhhlawh chu sual bul nia ngaiin a ngaih a ngam thei chiah lo va. A tirin thu a awm, thu chu Pathian a ni, tihte chu a rilruah a lo lut a. Thu chu Pathian a nih chuan an va tam awm em? Ka ngaihtuahna zawng zawng hi au chhuahpui ila, Pathian an nih dawn si chuan a va tha mai âwm em, tiin a han ngaihtuah leh ta daih a. Mahse, thu zawng zawng chu Pathian ni thei chuan a ring chiah lo deuh va, a tira awm chauh kha em ni dawn chu aw, tiin a han ngaihtuah ang rawk a.

Hanging Garden chhuahsana kawngpuia chhuk thlia kawng kân tura chak taka a tlan lai chuan taxi-in a su thawi thuak mai a. Bus no. 106-ah a lut a a khalhtum a khawl a tinmg a a kal ta a. Y.M.C.A Hostel a thlen chuan, chaw a ei a, a mu a. A tih fuh leh fuh loh a hre lo va, a ngaihtuah hek lo. A ngaihtuah dan loh vang nge ngaihtuah-nachang a hre lo, tih lam reng-reng a rilruah a chang lo va, a luhlul tukkhum pawn vang nge, a mawl luat vang tih leh a hre thek lo. Mang ho phek khawpin a mu a, zing a thanghar chuan a mang lam a ngaihtuah a,

Bombay a la hmu ta cheu mai a, Mizoram a hmuh ngai loh avangin a lung a leng em em a ni

Thing are not in order
The great fantasizer
Fantasies fantasized

19th December, 1983
Monday

A dawhkan chunga a lehkhabute chu a thlir a Alvin Toffler-a ziak, "FUTURE SHOCK" a hmuh chuan kum 1967-a Canada rama naupang pakhat chung chang thu inziak chu a ngaihtuah chhuak a Ricky Gallant chu kum 11 mi lek a ni a Mahse, mi thiam chhui dan chuan tar, kum 90 vel mi natna (proge ria) vei a lo ni reng mai a Naupang tê mai a han tar thi teh tlat chu mak a ti hle mai a

Dawhkan chunga Bible chu a en a, a letlinga awm ni mah se dah that phei chu a tum lem lo va Lal Davidan Uria nupui a uiresak a, nupuia nei zuin fapa Solomona an nei a Pathianin Solomona finna a pe teh tlat mai chu Pathian thianghlim leh duhtui tak thiltih atan chuan inhmeh lo nauva ngaihna a nei a Mahse, Solomona nihu reng reng a ngaihtuah thleng lo

Thuthlung Thar bua uirenu denhlum an tum chung chang thu a ngaihtuah kai a Lal Isua'n ' Kei pawhin thiam loh ka chantir lo a che Kal la, ti sual leh tawh suh " a ti ta mai chu mak a ti a A thianghlima a duh tui tehlul nen chuan che paw lawh mai mai nauva ngaihna a nei a Thil bawlh hlawh leh thil tenawm tak mai ngaihhnathiam a, pawmzam mai mai chu sualna tihpunlunna ni theiin a ring a •Lal Isua thusawi chu pawmlawi tak leh duhtuilohthlak tak ang nauva ngaihna a nei a Mah-

se, Lal Isua thusawi awmzia leh a hmingaihna thukzia erawh chu a ngaihtuah thleng hauh lo a ni

Paula'n " Ka chak loh lai hian a ni ka chak thin ni " a tihte chu herh nauv ngaihna a nei a Mahse, a Bible thuchang duh berte zinga mi a ni lawi si Ka duh zawng leh ka tuipuite hi a va han herh mai mai tak em tiin a ngaihtuah a, a ngaiwi dat a

Thi mah se a nung reng ang tih te, Kei ni rinawm lovin awm mah ila ani chu a rinawm reng fo tihte chu a awmzia buaipui lem lo chuan a ngaihtuah chhunzawm ta mai mai a

Bombay hmuna mi cheng hmasa, Koli-ho Pathian hming Mumba-Ai an lam thiam ve loh vanga Portuguese hovin Bombain emaw, Bombayin emaw an tih thlak tawk dante chu a ngaihtuah kai a Portuguese ho thil lam sual azara kum zabi 18-na velа Bombay hming a put hlen tak dan leh tun thlenga Bombay a lo nih tak dante a ngaihtuah a Bombay chu thil hming lam sual vanga Bombay a nihzia te, khawvela khawpui ropui berte zinga pangana hial a lo nih tâk dante chu a ngaihtuah chhunzawm a

Thil lem mai mai leh thil hming lam sual mai mai a tak tak a nih theih tâk mai dante ngaihtuah chuan thil tihsual pawh hi thil thar lo chhuahna a nih theih avangin tangkai tak nun a ngai a A tihsual tam em emzia ngaihtuahin thil thar tam tak hmu chhuaka

lungaihna a nei a Mahse, thil thar hmuh chhuah sawi ṭur phei chu a nei hauh si lo

Bombay khawpui chu a chhuahsan ṭep a, a chhuak lek lek tawh a ni Bombay khawpui chhuahsan tur chuan a rilru leh a taksa a inpuahchah a Chhuahsan mah se Bombay chu Bombay a ni fo dawn a, ani pawh a nih ang tak a ni dawn tihte chu hriatsa in ngaiin a ngaihtuah lem lo va

A kawng bona hmun, Bombay khawpui (437 11 Sq Km) chu bo zel nan pawh zau tham tak nun a ngai a A kawng bo, buai em em maia a khawsak ṭhin dante chu a ngaihtuah a Mahse, thingtlâng khaw tê taka kawng bo loh ai zawngin a ropui ve reng reng mai, tite chuan amah leh amah a inthiam chawp a Kawng bo zawng changkânthlâk a ti hauh lo va, chapopin chi nun a hre hek lo Mahse, a kawng bona hmun erawh chu changkang ve thawkhat hlea ngaihna a nei a, ama tâwkah a lungawi hle a ni. Awmze nei hlei lova kawng a han bo thlâk rawk ṭhin dante a ngaihtuah a, zahthlak a ti a. Zak mah se a inzahpui hauh lo mai a, engkim mai chu ho zo ta veka ngaihna hral a nei a Solomona fanna chu, "Ni hnuaia thil awm tin reng hi engmahlo mai a lo ni e ." a tih theih vang nun a pawng ngaih thla rawk a.

A buaina leh a lungngaihna hmun ni mah se, malsawmna chhiar sen rual loh a dawnna hmun a ni a A kawng bo nasa in a ngaihtuah a, thil tam tak a

hriat chhuah phah avangin lawinawm a ti a Mawl taka a khawsakna ni mah se, finna a chhai tam êm avangin ngainatawm a ti a Chiangkuang lo taka a thiltihna ni mah se, engkim mumal taka tih nachang a hriat phah avangin a lawm a Pawlawh taka a khawsakna ni mah se, awmze nei taka thiltih a hlutzia a hriat chhuan avangin lawmawm a ti a Khawhar taka mahni maia a khawsak ţhinna ni mah se, a thian ţha tam takte avangin ngaihawm a ti a Thil kal tawh zawng zawng ngaihtuahin a la chhuah hma hauh chuan Bombay khawpui chu ngaihawm a ti em em a ni

10 00 A M

A thihsan Pathian nun rengi malsawmna chu Catherine-i tan chuan hriat phak rual a ni lo vi chhiatna tura engkim a tih laia a ţhatna tura engkim titu chu fak tlak a ni a James-a nena an in chhar hmaa tlangval dang dang nena khawlo taka an lo khawsak avangin a ulhu a na a Mahse, Catherine-i tan chuan a inchhirna thinlung chu a va inchhirawm lo tak em! Hmangaihnaa khat Robert a hmangaihna chu Catherine-i a hmangaihna a ni a, duhsaknaa khat Thlamuana duhsakna chu Catherine-i a duhsakna a ni, Catherine-i lawmna chu lawmnain a khat liam a, a hlimna chu hlimnain a luang liam a A va han nihlawh tak em!

Robert-a bumna thang chu a mawi a, a awhna hrui chu a fei tawk loh a hlauhawm em em zawk a ni Thu thuhmun—James-a leh Robert-a te rinawmna

leh hmangaihna chu a va inang lo tak em! Hriat thiam rual a ni lo va, hriat phak rual a ni lo

A hmelte chu duhawmna tha zâmin a rawn kâp êng a, Varparh arsi êng mawi tak ang mai hian a kim biala duhawmnaa khat niin a lang a Thinlung azawnga zaidam leh nunnêm ber a pu a, a lawmna thinlung sosang chuan a thin a tiphu zawih zawih a A hmel thatnate chu a mawi zual telh telh a, duhawmna ze mawi tak chuan a puai puiin a chhuan êng ta a Zahawm a ti a ngaihsanna neiin Thlamuana chu ngaihsanawm hliah hliahin a hmu a

Lainatna leh duhsaknain a khat liam a khawngaihna leh hmangaihna mit meng mawi tak chu Catherine-i lam hawiin a khap sak sak a hmangaihna leh khawngaihna thinlung mawi tak chu Catherine-i lamah chuan chatlak miah lovin a luang chhuak zung zung reng a, Thlamuana chênna khawvel chu Catherine-i leh Robert-a tan chuan a va khamawm lo tak em!

Lungngaihna leh mangannaten an suk fai—hmangaihnaa khat leh hlimna hlimawm tak chu sawi thiam rual a ni lo Lawmna hi a lawmawm a, hlimna hi a hlimawm chuang a Hmangaihna hi hmangaihnaa dawngtu tan chuan a hlu a, duhsakna hi duhsaknaa pawmtu tan chuan a duhawm chuang a, khawngaihna hi khawngaihna anga ngaitu tan chuan a va han thlakhlelhawm tak em!

Lungngaihna leh mangannaten a kiansan tawh—hmangaihnaa khat leh hlimna hlimawm tak chu sawi

thiam rual a ni lo va, lungngaihna leh mangannain an suk fai, thinlung thianghlim ber mai chu a duhawm chuang a, malsawmna hi malsawmna tih loh rual a ni lo Catherine-i bianga mittui luang chhuak chu iangkachak tha mi ain a nêp lo va, a mawi zawk em em a ni A va duhawm tak em! Lungngaihna leh manganna avanga a mittui zozaiten an sil fai tawh Catherine-i mit meng mawizia chu, a mawi a ni Mangang leh thlabar taka a rûm laia a mittui luang chhuakten an tlen fai hnu, a biang no tak chu a duhawm chuang a, hlimna leh lawmnaa khat thinlung mawi ber mai chuan kan chênna khawvel hi a va tihlimawm tak em!

Lawmnaa khat mit meng, hlimnaa khat thinlung leh hmangaihnaa khat Catherine-i hmel duhawm tak mai chu a va khamawm lo tak em! A aw-ka nêm leh duhawm, hmangaihna leh duhsaknaa khat lo chhuak chu khawvel tan malsawmna a ni a, a va ngainatawm tak em! A lungngaihna leh manganna mittui zawng zawng hru hultu Catherine-i ban zawi taka awm tawh chu hlimna leh lawmna tha zâmte chuan a tichak thar leh a, Thlamuana lam hawia duhthawh tak maia a phar chhuak chuan khawvelah rem thu thlen tak maw! A tluka malsawmna leh duhsakna thûk hringfate tan beisei tur awm tak maw !

An chênna khawvel chu a mawi a, duhawmnain a khat a, a va hlimawm tak em! Catherine-i tan chuan kan chênna khawvel hi chênna tlak a ni a, chênna ngam a ni ta A khamawm lo va a thlakhlelhawm ngawih ngawih zawk a ni Santa Cruz

Airport-a mi pathumte chênna khawvel chu a va hlimawm tak em! A mawi a, a nuam a, a thlakhlelh-awm hliah hliah mai Inthlahlel tak leh inkham lo tak chunga ban vaia an inthlah liam ta chu khaw-vela thil la awm ngai lo a ni a, leilung hian mal sawmna a va dawng nasa tak em! Hmangaihnaa khat thinlung mawi ber mai chu inthen thei loa mawi a ni a, duhsakna leh khawngaihna tha zâmte chu a in-fâwk khâwm lo thei dawn em ni?

Catherine-i khawvel hremhmun chu phumin a awm a, a pil ta A lungngaihna lungngaihthlak tak, a manganna manganthlak tak leh a thlaphanna thla-phanawm takte chuan a kiansan ta a, a hlimawmin a va lawmawm tak em! Buaina piah ram—lungngaih-na leh manganna pawlh buai lohna, thlaphanna leh hlauhnate awm lohna hmun chu a va thlakhlelhawm tak em! A awhawm a, awh loh rual a ni lo A duh-awm a, thlakhlelh loh rual a ni lo Catherine-i lawmna chu a va lawmawm tak em! A hlimna chu a va hlimawm ngai em! A thlamuanna chu a va thlamuanawm em!

Catherine, Thlamuan, Robert tia an inau thâwm-te chu Santa Cruz Airport-a thawmah chuan a tluk awm tak maw! Thlamuana chuanna tur thlawhna thâwmte chu a va mawi tak em! A hmutute mit a nihlawh a, an hriatna beng chu a va haa tlai tak em!

BIBLIOGRAPHY

1 Diognosis and Process in family counselling
Edited by *M Robert Gomberg*
Francis T Levinson

2 Interviewing – its principles and methods
Annette Garrett

3 Principles and procedures in student counselling
Francis P Robinson

4 Psychological counselling in India
J M Fuster S J Ph D

5 Social Casework – a problem solving process
Perlman Helen H

6 Introduction to Audio-Visual–"A kind of living'
College of Social Work,
Nirmala Niketan
38, New Marine Lines, Bombay – 20

7 Bombay Handbook
Published for the American Womens Association,
Bombay by *Mrs Hazl Steinmetz*

8 Bombay Guide
Raj Publishers (1983)

9 Bombay by Night
Captain F D Colaabavala

10 Goa Guide
Rajan Kamat

11 A study of inmates in the Protective Home
Miss Nalini Khedkar

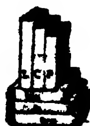

By the same author

1 Lalberte Lalber Lalzahabar (Vanawia leh a Pawlte)
2 Lalpa Kohhran Thar Khuangtuaha Pawl Chana Pawl
3 Sakhaw hrang hrang lo pian chhuah dan
4 Hlawhtlinna Thuruk
5 Naupang Enkawl Dan
6 Sumdawnna Hlawk Ber
7 Ka Tla Fai Ta
(Bethel harhna leh a behbawm)

BOMBAY INI FNG hi V I Zaikima lehkhabu ziak zingah chuan a la chuanawm ber hial awm e Chhiar thuaka ngaihnawm belh chian dawl leh awmze nei tak a ni a Nawhchizuar chanh a sual a a va mutpuitu a sual ve si loh chuan sual chu eng nge ni ang a tha chu eng nge ni ang ? tih thu phei hi chu ngaihtuah ngun tul tak a ni A ziaktu hian mita a hmuh leh a hriat te a thil zir leh a thil tawn bengvarthlak tak mai ngaihnawm taka a ziak a ni a Enga ti nge a sualnaah ka inhnamhnawih ang a ka lo inrawlh ve thlak rawk ang ? Mahse mite laka inthiar fihlim tha ka tih a mi tin maun chu rilru chu an put si chuan hring nun hian awmzia a nei thei dawn em ni ? a tih ang hian tanpui ngaite tana inpekna thuk zawk neih aia mamawh khawvelah hian kan lo nei lo ve

— K Saibela

PRINTED AT LENGCHHAWN PRESS